

Uvodnik

Gregor Golobič, predsednik stranke Zares - nova politika

Publikacija, ki jo imate pred seboj, je nekaj posebnega. Zato si posebej zasluži nekaj uvodnih vrstic pojasnila. Uradni list pač običajno izdajajo države. To izposojimo imena s suhoparno formo vred nam je narekovala vsebina. Kot parlamentarna stranka namreč zaključujemo neko etapo, etapo sodelovanja v vladi, kjer smo v dobrem in slabem izgorevali dobri zadnji dve in pol leti.

Odločitev za oblikovanje koalicije v jeseni 2008 kljub zunanemu vtisu ni bila lahka. Vedeli smo, da bo stranka plačala visoko ceno. Ne le zaradi sovpadanja nastopa nove vlade z obdobjem trdovratne globalne gospodarske krize in domače nepripravljenosti nanjo. Tudi zavest o "internem" stanju v sami stranki, komaj vzpostavljeni in šibki kakor vsa hitrorastoča bitja, je morala biti podrejena odločitvi, da bomo angažirali praktično vse svoje moči in zmožnosti za izpolnitev dolžnosti, ki nam je bila naložena z volilnim izidom. Spremeniti politiko, jo odpreti za vse in za skupno, jo preusmeriti od igre na samo-všečnost k dolgoročni naravnosti, od utrjevanja lastnega vpliva k uveljavljanju javnega interesa. To je bil naš motiv in vodilo.

O tem, da so bila predvidevanja o visokem davku, ki ga je stranka plačala, točna, ni potrebno izgubljeni besed. To vemo. Prikazati je treba drugo stran te neizprosne bilance, o njej razmisliti in se pogovoriti. Temu je namenjen ta "uradni list". Poročilo, bolje - poročilom o tem, kaj in kako smo v tem zahtevnem času delali v vladi in v državnem zboru, pa tudi evropskem par-

lamentu; kot ministri/ce, kot poslanska skupina in kot stranka. Da se vidi, za kaj in da se lahko presodi, če je bilo vredno "trošiti" stranko, njen volilni mandat in našo energijo. Izčrpno, čim bolj natančno, neokrnjeno, integralno. Gre za zbornik dokumentov, sicer namenjen javnosti, a z mislijo predvsem na članice in člane Zares, njene simpatizerje in simpatizerke, volivce in volivke, ter vse druge, ki jim ni bilo in jim še vedno zares ni vseeno in vse-eno.

K temu smo na začetku dodali tudi avtentične dokumente iz obdobja zadnjega pol leta - med katerimi nekateri še niso bili objavljeni -, ki kažejo na naš vztrajen, a nepopustljiv napor ne-biti-sam v koaliciji, kakor smo se (pre) pogosto počutili. Na naša dosledna opozorila, da smo kot vlada dolžni ohranjati prioritete in sprejemati ne pa odlagati neodložljive načelne odločitve. Na koncu smo ostali sami, zato smo potegnili črto - iz odgovornosti do zavez, ki smo jih skupaj oblikovali. Da bi na edini način, ki nam je še preostal na voljo, nanjo in nanje spomnili tudi druge.

Potegniti pa moramo črto tudi kot stranka. Ob startu nove etape, ki bo samo naša in opozicijska. Na nek način smo spet na začetku. Toda novem, drugačnem, nikakor ne na isti točki kot pred leti. Tudi zato potrebujemo rekapitulacijo, ki je pred vami. Retrospektivo kot izhodišče nove perspektive. Kot podlago za odgovore na zgornja vprašanja in kot zavest o tem, kaj zmoremo. In nenazadnje: kot samozavest, ki jo bomo potrebovali v jeseni in za katero imamo očitno priloženih zares dovolj razlogov.

Kazalo

Za odpravo blokad	2
Pismo predsednikoma koalicijskih strank	3
Odpoved koalicijskega sporazuma	3
Poročilo o realizaciji 99-ih točk stranke Zares	4
Poročilo o delu ministra za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Gregorja Golobiča	8
Poročilo o delu ministrice za gospodarstvo mag. Darje Radić	10
Poročilo o delu ministrice za kulturo Majde Širca	12
Poročilo o delu ministrice za javno upravo Irme Pavlinič Krebs	14
dr. Pavel Gantar: Državni zbor, kljub nekaterim pritiskom, učinkovito opravil svoje delo	17
Marjan Jarkovič: Bilanca dela poslanske skupine Zares	18
Franco Juri: Kaj dela poslanec?	20
Tadej Slapnik: O bolj in manj prijetnih plateh poslanskega "poklica"	21
Dežela Nije je zgolj pravljica	22
Franci Kek: "Terenski aktivist"	22
Uroš Gruden: Zares lokalno	23
Ivo Vajgl - Glas Zaresa v Evropi	23
Bogdan Biščak: Zares kot del vlade in koalicije ne brez uspehov, a z grenkim priokusom	24
mag. Andreja Škrabec: O delovanju Sveta stranke	25
Na javnih posvetih o dolgoročnih vprašanjih razvoja	25
mag. Darja Radić: TEŠ 6 - Ni še prepozno, vse opcije so odprte	26
Franco Juri: Ob zakonu o odvzemu premoženja nezakonitega izvora	27

Za odpravo blokad

Stranka Zares je 10. januarja 2011 predstavila dokument "Za odpravo blokad", v katerem smo opisali tri vrste blokad, ki po našem prepričanju zavirajo razvoj države. Dokument je bil sprva sprejet z začudenjem, danes pa so te blokade široko pripoznane kot ovira razvoju.

Vprašanje prioritete koalicije po polovici mandata se nam dejansko kaže kot splet dilem in zagat slovenske politike in države kot celote. Zavedanje resnosti teh blokad je premajhno, kar se kaže tudi v »ob-klavzurni« PR-ovski tekmi kratkih in javnomnensko naravnanih sporočil ter komentarjev. Dokler ne bomo resno analizirali vzrokov za situacijo, v kateri se je po dvajsetih letih in v času širše krize znašla Slovenija, drugače tudi ne more biti, kar pa utegne imeti usodnejše posledice, kot si danes kdorkoli upa priznati.

Po našem mnenju to situacijo označujejo tri blokade, ki že onemogočajo vzdržan in dolgoročno naravnani razvoj, brez katerega ni mogoče računati na uspešen izhod iz krize.

1. Opravilna nezmožnost političnega razreda

Nepripravljenost pretežnega dela političnega razreda, da svojo osrednjo pozornost posveti oblikovanju in sprejemanju dolgoročnih razvojnih odločitev, da preneha s permanentno volilno kampanjo in licitacijo strankarskih interesov, da opusti logiko izključevanja, izsiljevanja in demontiranja vseh institucij države, je pglavlatni razlog neučinkovitosti in vse večjega nezaupanja v demokracijo.

Ko slovenska politika govori o pomembnih reformah, uporablja preizkušeno formulo: »Smo za spremembe, AMPAK (če in dokler - se nič ne spremeni)...« Lepa ilustracija tega dejstva tudi znotraj formalne koalicije je prav iskanje soglasja o prioritetah. Problem namreč ni v soglasju o samih ciljeh, ampak v zavedanju in sprejemanju posledic uresničevanja dogovorjenih prioritet. Pred enim letom ni bilo v koaliciji nobenega problema s soglasjem o tem, da je pokojninska reforma prioriteta naloga te države, ko pa se je pokazalo, da »ni reforme brez reforme« in da je mogoče z nasprotovanjem reformi poceni pridobivati kratkoročne politične točke, je eden od koalicijskih partnerjev gladko odklonil podporo.

Drug podoben primer je zniževanje stroškov javnega sektorja, za katerega smo v zadnjem tednu lahko prebrali, da o tej prioriteti v koaliciji obstaja soglasje. A se tudi tu pokaže, da je soglasje o cilju eno, tak cilj uresničiti in se soočiti s ceno, ki jo je za to treba vzdržati, pa nekaj povsem drugega. Vlada je npr. pred več kot letom dni določila ministrom nalogo, da zmanjšajo zaposlenost za 1%, tako v državni upravi kot v javnih zavodih, za katere so posamezni ministri pristojni. Posamezna ministrstva sklepov niso uresničila (vsi državni organi skupaj so sicer število civilnih uradnikov zmanjšali za 2%), tam, kjer je bilo takšno nalogo mogoče izvesti s prilagoditvijo standardov in normativom, to je v »pripadajočih« zavodih, pa se je število zaposlenih zelo povečalo, in sicer za skoraj 3000 zaposlenih, kar močno vpliva na obseg javnofinančnih odhodkov. Če bi ministrica za javno upravo v treh pogajanjih s socialnimi partnerji v letih 2009 in 2010 ne uspela ustaviti rasti posameznih elementov stroškov dela in odložiti uresničevanje plačne reforme prejšnje vlade ter s tem zmanjšati obremenitev proračuna za prek 700 mio EUR, bi od zniževanja stroškov javnega sektorja ne ostalo veliko.

Tudi opozicija – zlasti največja opozicijska stranka – vlaga največje napore v ustvarjanje

in prikazovanje negativnih okoliščin pod kratkovidnim in samouničujočim geslom Slabše kot je, boljše je (za nas)... Tudi v tako jasnem primeru, kot je pokojninska reforma, ima privošljivost politikantske tekme prednost pred premislekom o neposrednih posledicah za vzdržnost javnih financ in stabilnost pokojninskega sistema ter posredno tudi o posledicah negativne mednarodne presoje kreditne bonitete države.

Prikaz razsežnosti nezmožnosti politike, da bi konstruktivno razreševala pomembna vprašanja, je tudi projekt TEŠ 6. Po višini investicije največji projekt v Sloveniji je evidentno okoljsko in ekonomsko sporen, pa so zahteve po preverjanju podatkov in predpostavk investicije ter zamenjava vpletenih, ki so zaradi lastnega slabega vodenja projekta preprečevali dostop do teh podatkov, povzročila silovit odpor povezanih lobijev. Kar bi samo po sebi ne bilo tako velik problem, če bi to ne blokiralo države, da naredi potrebne presoje in sprejme premišljene odločitve, saj je tudi opozicija, iz katere so v preteklosti opozarjali na nesmotrnost projekta, oportunistično molčala oz. sodelovala pri preusmerjanju pozornosti na »prinašalce slabih novic«.

Skratka, politika, ki zaradi »miru v hiši« ali strankarske škodoželjnosti ali koketiranja z javnim mnenjem ali iz drugih razlogov ne sprejema nujnih odločitev oz. ne spremlja neizvrševanja dogovorjenih politik in ob tem ne ukrepa, predstavlja opustitev temeljne odgovornosti glede upravljanja javnih zadev, varovanja javnega interesa in dolgoročnega vzdržnega razvoja Slovenije. Tej blokadi sopripada druga - vzajemno se hranita in ohranjata: nedomišljen politični sistem.

2. Sistemska brezpotja političnega sistema

Drugo blokado predstavljajo nedoslednosti slovenske ustavne in zakonodajne ureditve parlamentarnega političnega sistema. Gre za vrsto pomanjkljivosti in protislovnosti, ki onemogočajo ali vsaj zelo zmanjšujejo možnost učinkovitega in transparentnega izvajanja nalog in pooblastil posameznih vej oblasti. Pretežnemu delu političnega razreda iz zgoraj opisanih razlogov takšno stanje ustreza, zato je doslej praktično vsak poskus, da bi te ovire odpravili, neslavno propadel.

Politični sistem tako praktično onemogoča razpustitev parlamenta in predčasne volitve ter s tem razrešitev političnih kriz tudi v primerih, ko je očitno, da je to edini učinkovit izhod. Referendum, ki naj bi omogočal uresničevanje volje ljudstva, je postal v Sloveniji predvsem orodje za politična preigravanja v primerih, ko se politična manjšina ne more sprijazniti z legitimno odločitvijo državnega zbora. Namesto izjemne varovalke in korektiva je instrumentaliziran v generalno nezaupnico predstavnikom, ki jih je isto volilno telo pooblastilo za sprejemanje odločitev. Državni svet se vse bolj krči v organ blokade, ki pretežno uporablja vzvod veta namesto, da bi v oblikovanju politik kreativno sodeloval; postaja organ, ki zgolj nasprotuje in skuša preprečevati uveljavitev odločitev državnega zbora. Volilni sistem daje političnim elitam več možnosti, da z izbiro primernih okrajev za posamezne kandidate vplivajo na sestavo parlamenta, kot ga daje volivcem, da bi per-

sonalizirali svojo izbiro. Obenem omogoča nesorazmerno prevlado lokalnega interesa nad splošnim, kar še potencira visoka zastopanost županov v državnem zboru in nepripravljenost politike, da bi to anomalijo skozi uveljavitev določila o nezdružljivosti odpravila. Netransparentno financiranje volilnih kampanj obremenjuje racionalno porabo javnih sredstev v postopkih javnega naročanja in krepil vezi med političnimi strankami in kapitalnim zaledjem.

V letih, ko je Slovenija po osamosvojitvi ekonomsko, socialno in politično napredovala, so bile te blokade opazne in opažene. Njihovo odpravljanje ni bilo uspešno, a zdaj v zelo zaostrenih pogojih dolgotrajne krize to postaja nujno oz. utegne postati usodno nevarno. Posledice teh blokad odločilno zmanjšujejo možnost učinkovitega soočenja z vzroki krize, sprejemanja nujnih prilagoditev in razvojnih spodbud – v konsekvenci tudi v razpustitev socialne povezanosti, razvezo ključnih družbenih vezi. Nedopustno je, da bi Ustava kot temeljna družbena pogodba, zaradi ne dovolj domišljenih rešitev izpred slabih dvajsetih let, ogrozila temelj lastne zavezujočnosti.

3. Diktat hitrega zmanjševanja proračunskega primanjkljaja vodi v odpoved razvoju

Evropa je tako kot večina držav in skupnosti na krizo odgovorila z ukrepi, ki jih je financirala z izrazito povečanim primanjkljajem. Ti ukrepi so zadoščali za zaustavitev napredovanja krize in njen razmah v depresijo. Evropa je še pred zanesljivimi znaki trajnejšega okrevanja izoblikovala nasprotno politiko – politiko pospešene fiskalne konsolidacije in zmanjševanja dolgov z ostrimi varčevalnimi ukrepi. Tempo predvidenega zmanjševanja primanjkljaja predpostavlja brezkompromisno uveljavljanje različnih politik zategovanja pasu. Iz zgoraj omenjenih razlogov oz. blokad je očitno, da obstaja velika in resna možnost, da tovrstni ukrepi ne bodo uveljavljeni, kar bo ob sprejetih notranjih in zunanjih zavez države nujno pripeljalo do dodatnega zadolževanja predvsem pa do dramatičnega krčenja razvojnih delov proračuna: investicij in vseh drugih oblik vlaganj v razvoj. V takšnih okoliščinah tudi morebitna dosežena javnofinančna uravnoteženost ne pomeni drugega kot videz, saj bo država še povečala razvojni zastanek z vsemi neizprosnimi posledicami. Okviri, ki so trenutno v EU zastavljeni in na katere naj bi dokončno in v kratkem Slovenija pristala, so po mnenju mnogih ekonomistov pretirani in bodo vladam članic, zaradi zmanjšane povpraševanja, onemogočili zagon gospodarstva. Tako rekoč vsi eksperimenti, ki so izhod iz krize iskali izključno v varčevalnih ukrepih, so doživeli polom in ne delujejo. Celo po oceni bonitete hiše Dun&Bradstreet prihodnjo rast v Sloveniji postavljajo pod vprašaj strogi ukrepi vlade, ki so namenjeni zmanjšanju proračunskega primanjkljaja. Po drugi strani imamo v trenutni situaciji, ko Slovenija še uživa visoke bonitene ocene in s tem povezano možnost pridobivanja ugodnejših posojil na mednarodnih finančnih trgih, paradoksalno in zgovorno stanje, ko kreditna aktivnost bank – tudi tistih v državni lasti – zadnjega pol leta še upada.

Z zgornjo oceno se strinja vrsta tujih in slovenskih ekonomistov, vendar pri tem nekateri od njih opozarjajo, da Slovenija nima prave izbire. Da preprosto mora slediti »zapovedim« Evropske komisije, sicer tvega zmanjšanje bonitete in podražitev posojil, kar bi bilo za slovensko gospodarstvo, ki že tako težko prihaja do kapitala, prehud udarec. Pričakujemo, da bo v kratkem opravljena strokovna, široka in temeljita razprava o teh vprašanjih, ki bo odločilno vplivala na prihodnji dolgoročni položaj in razvoj Slovenije.

Nabor ključnih predlogov za odpravo blokad in omogočanje prihodnjega razvoja:

1. Koalicija sprejme skupno oceno ravnanja DeSUS pri glasovanju o interventnem zakonu, proračunu in pokojninski reformi in na tej osnovi opredeli svoj odnos do sprejemljivosti takšnih ravnanj v prihodnje.

2. V koalicijo se povabi poslansko skupino nepovezanih poslancev in v primeru pozitivnega odziva z njo formalizira koalicijsko sodelovanje.

3. Vlada sprejme nekatere nujne politične odločitve, ki že predolgo ostajajo na njenem dnevnem redu, in sicer:

- prekinitev pogodbe s Patrio,
- določitev datuma umika slovenske vojske iz Afganistana,
- do priprave možnih variant za energetsko izrabo premoga v Šoštanjskem bazenu ali do sprejema Nacionalnega energetskega programa se zamrzne nadaljevanje projekta TEŠ 6
- urediti zakonodajo, s katero se omogoči učinkovita pravna možnost zaplembe nezakonito pridobljenega premoženja.

4. Kabinet predsednika vlade takoj začne dosledno izvrševati funkcijo nadzora nad izvrševanjem sprejetih vladnih sklepov in politik ter ukrepanja v primeru zamud. Zaradi pomena zniževanja stroškov javnega sektorja se prioriteto opravi ocena uresničevanja vladnih sklepov o zmanjševanju števila zaposlenih v javnem sektorju in sprejme ustrezne ukrepe za njihovo izvedbo.

5. Vlada takoj začne s pripravo ustreznih ustavnih in zakonskih sprememb za odpravo nedoslednosti slovenske ustavne in zakonodajne ureditve parlamentarnega političnega sistema.

V tem okviru je potrebno:

- urediti referendum tako, da ga je mogoče razpisati le na podlagi ljudske iniciative ali ob vprašanih plebiscitarne narave,
- urediti možnost razpustitve parlamenta in razpisa predčasnih volitev,
- v ustavi določiti fiskalno pravilo,
- spremeniti volilni zakon tako, da se ukine volilne okraje, in omogočiti absolutni preferenčni glas,
- določiti nezdružljivost poslanske in županske funkcije,
- pred naslednjimi državnoborskimi volitvami zmanjšati število ministrstev.

6. Vlada mora znotraj EU Sloveniji zagotoviti možnost zniževanja javnega dolga v daljšem časovnem obdobju, kot ga sedaj diktira EU, če se javna sredstva iz tega naslova namenijo za spodbujanje gospodarskega razvoja.

7. Vlada mora zagotoviti, da bodo državne banke znotraj svojih kreditnih portfeljev izločile vse slabe naložbe in jih podvrgle posebni obravnavi. Ustanovitev takšne t.i. interne slabe banke bo povečala transparentnost preteklih odločitev in odgovornosti zanje, predvsem bo sproščeno normalno tekoče poslovanje in kreditna aktivnost bank.

8. Sprejem zakona o socialnem podjetništvu in ukrepov (vključno z angažiranjem razpoložljivih evropskih sredstev) za bistveno povečanje delovnih mest na področju socialne ekonomije.

Pismo predsednikoma koalicijskih strank

Predsednik Zares Gregor Golobič je 19. aprila 2011 predsedniku vlade in predsedniku največje koalicijske stranke SD Borutu Pahorju ter notranji ministrici in predsednici LDS Katarini Kresal predlagal, da se vsi trije – z namenom, da bi povečali možnost za referendumsko potrditev pokojninske reforme umaknejo iz vlade in ji zagotavljajo politično podporo skozi delovanje v državnem zboru. Pismo doslej še ni bilo javno objavljeno.

Spoštovana kolega!

V januarju sem predstavil dokument Za odpravo blokad, s katerim smo v stranki Zares analizirali stanje v slovenski družbi in politiki. Na kratko povedano – v njem ugotavljamo, da bo v Sloveniji kakršnekoli razvojne preboje težko doseči zaradi sistemskih blokad v političnem sistemu (referendum, predčasne volitve), opravične nezmožnosti političnega razreda, da bi učinkovito naslovlil dolgoročna vprašanja razvoja Slovenije, ter dinamike zniževanja proračunskega primanjkljaja, ki temelji predvsem na kratkovidnem krčenju investicijske in razvojne aktivnosti. Za razliko od zadnjega, sta prva dva problema prisotna že dalj časa, a ju je šele gospodarska kriza potencirala do mere, ko je blokada odločanja postala vsesplošno vidna, a žal, še zmeraj ne vsesplošno dojeta kot nemara celo nepremagljiva ovira za vzdržan razvoj te države.

Nezaupanje v politiko in njeno sposobnost, da odgovorno in učinkovito razrešuje napočene težave, se je zaradi tega izjemno povečalo. Neukrepanje vlade v preštevilnih primerih – tudi v zadnjem tednu, le še dodatno zaostrejuje našo skupno odgovornost. Razumljivo je, da se potem to nezaupanje, kljub temu, da je naslovljeno na celotno politiko, daleč najbolj odraža na delovanju vlade in koalicije. Zadeve so očitno prišle do točke, ko to nezaupanje ni več samo posledica delovanja vlade – čeprav si tudi pred tem ne gre zatiskati oči-, ampak njeno delovanje bistveno ovira. Da so za ta učinek nezaupanja razlogi tudi v političnem sistemu (referendumske ureditve, kakršno poznamo pri nas, ni v nobeni drugi evropski državi; zato, kljub množičnim protestom, lahko uveljavijo precej težje reformne ukrepe, kot je denimo pokojninska reforma, ki jo je sicer sprejel državni zbor)

in ne zgolj v neoperativnem političnem razredu, je morda komu lahko neke vrste tolažba. A resnosti ter predvsem odgovornosti položaja vlade, ki je vse bolj v situaciji, da zaradi tega nezaupanja njeni ključni projekti – kljub uspešno zaključeni zakonodajni proceduri – ne bodo uveljavljeni, to v ničemer ne zmanjša.

V že omenjenem dokumentu Za odpravo blokad smo predlagali nekaj ukrepov za njihovo odpravo. O nekaterih smo se znotraj koalicije uspeli dogovoriti in bodo – upam – sprejete in uveljavljene. Za nekatere ključne pa je že danes več ali manj jasno, da nam ne bo uspelo. Opozicija, predvsem SDS, ki brezobzirno zlorablja referendumsko ureditev, kljub drugačnim internim zagotovilom ministrici Kresal nasprotuje kakršnikoli spremembi ustave na tej točki. Kljub stalnim pozivom k predčasnim volitvam vsaj zaenkrat tudi ni pokazala nobene resne pripravljenosti za drugačno, z vidika izvedljivosti lažjo in sistemsko smiselnejšo možnost razpisa predčasnih volitev (glede tega je sicer tudi v koaliciji veliko nerazumevanja). Skratka, možnosti, da bi se v tem pogledu kaj spremenilo na boljše, so minimalne.

Pred nami je ena najpomembnejših odločitev v mandatu te vlade, in sicer referendum o pokojninski reformi. Vsi trije vemo, kakšne posledice za javnofinančni položaj te države, njenega gospodarstva in posledično vseh njenih državljanov bi imela morebitna zavrnitev pokojninskega zakona. Zagotovila finančnega ministrstva, da bomo namreč v primeru referendumske zavrnitve potrebne finančne učinke dosegli z drugimi ukrepi, so nerealne in ne upoštevajo mnogoterih širših učinkov takšne neljube odločitve. Pred nami je torej zelo resno vprašanje, kaj storiti, da bi povečali možnost za uspeh pokojninskega referen-

duma. Da pri tem ne gre več le za kvaliteto naših argumentov, nam mora biti vsaj po odločanju o malem delu jasno. Odločanja o pokojninski reformi namreč ni mogoče razbremeniti obarvanosti z zavrnitvijo odnosom do vlade na način dopovedovanja ali »groženj« z odhodom v primeru neuspeha, temveč nasprotno – z umikom vlade še pred referendumom. To po našem prepričanju ni le edina smiselna, načelna, odgovorna in državotvorna poteza, ampak je tudi največ, kar lahko ta vlada in mi z njo naredimo za uspeh referenduma.

Sam se strinjam z ugotovitvami mnogih, da v tem trenutku vrsta razlogov – nenazadnje tudi odsotnost alternative, ki se deloma kaže v nepripravljenosti prevzeti odgovornost s strani opozicije – govori v prid temu, da je sedanja koalicija dolžna odgovorno zaključiti svoj mandat (čeprav se zelo nerad sklicujem na ankete javnega mnenja, tu delam izjemo in spomnim, da tudi več kot polovica državljanov meni, da naj koalicija popravi svojo učinkovitost in deluje naprej). Za to je več razlogov, morda najpomembnejši pa je dejstvo, da alternative, ki bi lahko učinkoviteje vodila državo in si pridobila večje zaupanje državljanov, zaradi že omenjenih blokad in že omenjenega nezaupanja do vse politike (pa tudi zaradi delovanja največje opozicijske stranke, ki si očitno prizadeva le za povečanje nereda), ni na vidiku. Toda, če drži, da naj koalicija nadaljuje delo, pa mora storiti vse, da ga bistveno izboljša, pridobi zaupanje državljanov – tako glede svojih ocen razmer, razlogov za ukrepanje, namenov in učinkovitosti.

V tem kontekstu ne moremo mimo dejstva, da se pomemben del javnega nezaupanja v vlado veže na nas tri kot predsednike koalicijskih strank. S tem se moramo soočiti. Predlagam, da to storimo na način, ki

bi v politiki v tako zaostrenih situacijah moral biti običajen – da se v prid zgornjim ciljem umaknemo iz vlade in ji zagotavljamo politično podporo skozi delovanje v državnem zboru. Zavedam se, da naš odstop ne daje popolne garancije, da bi na ta način ponovno vzpostavili zaupanje v vlado, ki bi tako uspela prepričati naše državljane v upravičenost pokojninske reforme in drugih ukrepov, ki jih je še treba uresničiti, dejstvo pa je, da sami pri tem nismo bili uspešni, in je prav, da to omogočimo drugim, ki s tem neuspehom niso obremenjeni. Obenem ponavljam, da je naša vloga v nadaljevanju lahko zelo pomembna pri zagotavljanju parlamentarne podpore (vsi trije smo bili izvoljeni za poslance) ukrepom spremenjene vladne ekipe, ki sama po sebi ni bila zagotovljena od sedaj in ne bo tudi v nadaljevanju. Nenazadnje ni mogoče izključiti, da bi v takšni konstelaciji smisel nadaljnjega sodelovanja v koaliciji prepoznala tudi stranka DeSUS oz. njena poslanska skupina ali pa tudi kdo tretji.

Posebej želim poudariti, da je ta predlog smiselno obravnavati le, če je dogovor o njem možen hitro in če je izvedba takojšnja – v mesecu maju, torej še pred referendumom. Ne želimo povzročiti nobenih dolgih pogajanj, ki bi koalicijo in vlado zaposlovali z internimi problemi in bomo predlog umaknili takoj, ko bi se pokazalo, da takojšnja izvedba zaradi načelnih pomislekov ali pa zaradi razlik o posameznostih ni možna. V tem primeru bom sam kot član vlade in stranka kot koalicijska partnerica razmislili o nadaljnjih korakih. Ker bi v primeru sprejema tega predloga šlo v pravnem smislu za izvolitev nove vlade in nov vladni program, je to tudi priložnost za po našem mnenju nujno rekonstrukcijo vlade oz. vladne ekipe, ki na posamezni resorjih ni optimalna – ponekod celo do stopnje škodljivosti. Predlagam tudi, da se tako spremenjeni vladni ekipi pod vodstvom mandatarja, ki ga suvereno predlaga SD, v prid čim hitrejši realizaciji predloga praktično v celoti prepusti oblikovanje tega programa, ki bi z izjemo nekaterih osnovnih usmeritev, glede katerih vsaj mi trije ne bi smeli imeti težav, ne bil del formaliziranega izčrpnega koalicijskega dogovora.

Gregor Golobič
predsednik stranke Zares – nova politika

Odpoved koalicijskega sporazuma

Svet stranke je 8. junija 2011 sklenil, da stranka Zares izstopi iz vlade in koalicije, razen če bo največja koalicijska stranka SD do 25. junija predstavila predlog temeljite rekonstrukcije vlade, skupaj z jasno oblikovanimi prioritetaми glede vsebinskih nalog in razmislekom, kako te naloge uspešno izpeljati. Pripravljenosti za resno preučitev našega predloga ni bilo, zato smo našo odločitev uresničili in 27. junija 2011 izstopili iz koalicije ter vlade.

Spoštovana kolega!

Kot vama je znano, je svet stranke Zares-nova politika na svoji seji 8. junija 2011 odločil o nadaljnji vlogi stranke v vladi in koaliciji. Članice in člani sveta so po končani razpravi sprejeli sklep, da stranka izstopa iz vlade in koalicije, razen če bo vodilna koalicijska stranka SD v roku 14 dni oziroma do 25. junija predstavila predlog temeljite rekonstrukcije vlade, skupaj z jasno oblikovanimi prioritetaми glede vsebinskih nalog in razmislekom, kako te naloge izpeljati uspešneje kot doslej.

Ker se to žal ni zgodilo, vaju s tem pismom tudi formalno obveščam, da z današnjim dnem odpovedujemo koalicijski sporazum, ki je bil sklenjen 13. novembra 2008.

To ni bila ne lahka ne neprehtana odločitev, zato mi dovolita, da v luči več kot dve in pol letnega zahtevnega skupnega dela o njej povem nekaj več, da strnem številne interne razprave, ki smo jih vodili o tem v zadnjega pol leta. Pred tem se vama želim v imenu stranke Zares tudi zahvaliti za dosedanje sodelovanje, ki je z mnogimi naporji in ob skupnem velikem trudu na posameznih področjih tudi dalo oprijemljive in nesporne rezultate.

Naš izstop ni prišel naenkrat in brez opozoril. V Zares nam ni vseeno, kako se ravna s to državo: nova politika je do državljanov in države odgovorna politika. Ker smo se ves čas zavedali visokih pričakovanj javnosti do vlade, ki je napovedovala prekinitev slabih političnih praks iz prejšnjega mandata – ne nazadnje je bil sam koalicijski sporazum med nami prav na predlog SD naslovljen kot »Uveljavitev

odgovornosti za spremembe« –, smo vseskozi in dosledno opozarjali tako na premajhno učinkovitost v delu vlade, na sprejemanje spornih odločitev in opuščanje nujnih, kar vse je dejansko predstavljalo uvajanje dvojnih meril in posredno rehabilitiralo in legitimiralo najbolj zavržena dejanja prejšnje vlade. To je tako znotraj koalicije kot v javnosti zbuvalo in utrjevalo dvom, da prekinitev omenjenih slabih praks ni mišljena resno. Natanko iz tega je izhajal tudi moj odgovor, da se pogosto počutimo, kot da smo v koaliciji sami, s katerim sem zavrnil vprašanje, ali Zares je v koaliciji ali ne, ki mi je bilo zastavljeno na srečanju razširjenega vrha koalicije v začetku letošnjega leta. V tem kontekstu me je neprijetno začudila izjava, da naj bi bilo na našem zadnjem skupnem koalicijskem kolegiju prejšnji teden prvič kaj slišati o političnih razlikah med nami. Ni jasno, ali gre za temeljno nerazumevanje

ali »zgolj« z odsotnost minimalne pozornosti in posluha do vztrajnih in nedvoumnih opozoril in predlogov, ki smo jih dajali vseskozi in ki so, nenazadnje in na srečo, zabeleženi tako v naših javnih sporočilih kot v magnetogramih neredko razburljivih vladnih sej.

Razlike – tudi politične – so seveda nekaj običajnega za koalicijske vlade. Z njimi je mogoče živeti, a le pod pogojem, da jih spoštujemo in da ne gre za dvotirnost med deklariranimi cilji in (ne)sprejetimi odločitvami. Naj navedem nekaj primerov slabega upravljanja z državo, na katere smo sproti in glasno opozarjali: več kot dve leti se vlada ni zmožla in znala odločiti glede osemkolesnikov – načelo ničelne stopnje tolerance do korupcije je bilo ves čas podrejeno kalkuliranju praktičnih in političnih posledic; zaradi vpliva lobijev smo porabili več kot leto in pol, da so bili pridobljeni in v vsej škodljivosti razkriti elementarni potrebni podatki o projektu TEŠ 6, s čimer je bil poleg neposredne škode zapravljen tudi velik del možnosti za bolj gospodarna in trajnostno vzdržna vlaganja v energetiko; poleg tega se nosilce te zgrešene in katastrofalno vodene investicije pod »protektoratom« dela vlade

zavestno ohranja v konfliktu interesov v nadzornem svetu Dars, kjer ignorirajo pozive Računskega sodišča, in SOD, kjer uveljavljajo netransparentne ambicije vodstva AUKN; slednji je praktično v celoti izneveril visoka pričakovanja tako vlade kot strokovne javnosti, med drugim tudi iz ideoloških in špekulativnih razlogov dokapitaliziral NKBM s porabo investicijskih sredstev iz nefinančnega sektorja, kar posredno še povečuje problem s krizo pogojenega nizkega investicijskega potenciala državnega proračuna, – a kljub vsemu temu več kot mesec dni ni bilo mogoče predloga ministrice za gospodarstvo za ukrepanje niti formalno uvrstiti na dnevni red; enake usode so bila deležna tudi neumorna opozarjanja ministrice za javno upravo glede nedopustno slabega vodenja vlade, ki posameznim ministrom dovoljuje, da odločitev vlade o zmanjšanju stroškov dela ne uresničijo, zaradi česar (in ne zaradi zavrnjene pokojninske reforme) je v veliki meri danes potreben rebalans proračuna, s katerim se dramatično niža sredstva za investicije, za razvojne spodbude in konkurenčnost, za kulturne ustanove...

V januarju letos smo z dokumentom Za odpravo blokad tudi javno opozorili, da se Slovenija nahaja v blokadi, in predlagali vrsto ukrepov za izhod iz nje. Le redki – kot npr. zakon o nezdržljivosti poslanske in županske funkcije – so bili sprejeti, že pri več kot leto dni usklajevani in iz ustavnih razlogov nujni spremembi volilnega zakona, ki bi povečala vpliv ljudi na konkretno sestavo parlamenta, pa je koalicija zbrala ubornih dvajset glasov. Po referendumu o zakonu o malem delu, ko je postalo jasno, da je nezaupanje v vlado poglavitni razlog za zavrnitev zakona, sem predlagal umik treh predsednikov vladnih strank v državni zbor in rekonstrukcijo vlade. V takratnem pismu, ki sta ga prejela, sem povzel ugotovitve, da »bo v Sloveniji kakršnekoli razvojne preboje težko doseči zaradi sistemskih blokad v političnem sistemu (referendum, predčasne volitve), opravilne nezmožnosti političnega razreda, da bi učinkovito naslovil dolgoročno vprašanja razvoja Slovenije, ter dinamike zniževanja proračunskega primanjkljaja, ki temelji predvsem na kratkovidnem krčenju investicijske in razvojne aktivnosti. Za razliko od zadnjega, sta prva dva problema

prisotna že dalj časa, a ju je šele gospodarska kriza potencirala do mere, ko je blokada odločanja postala vsesplošno vidna, a žal, še zmeraj ne vsesplošno dojeta kot nemara celo nepremagljiva ovira za vzdržen razvoj te države. Nezaupanje v politiko in njeno sposobnost, da odgovorno in učinkovito razrešuje nakopičene težave, se je zaradi tega izjemno povečalo. Neukrepanje vlade v preštevilnih primerih le še dodatno zaostruje našo skupno odgovornost. Razumljivo je, da se potem to nezaupanje, kljub temu, da je naslovljeno na celotno politiko, daleč najbolj odraža na delovanju vlade in koalicije. Zadeve so očitno prišle do točke, ko to nezaupanje ni več samo posledica delovanja vlade – čeprav si tudi pred tem ne gre zatiskati oči, ampak njeno delovanje bistveno ovira.«

Našo oceno o nezmožnosti soočenja z realnostjo potrjujejo tudi izjave zadnjih dni o domnevno radikalnih reformnih namerah manjšinske vlade, pri čemer se dejansko kot edina prioriteta izkazuje zapolnitev izpraznjenih ministrskih mest z začasnimi pooblaščenici in z združevanjem resorjev manj kot leto dni pred volitvami. Izogibanje pred ključno odgovornostjo mandatarja – predlaganje kompletne ministrske ekipe – razgalja preživetveno mentaliteto, ki samo sebe spleti s tem, da v druge projicira domnevne »plenilske« namene. Če k temu prištejemo še težave pri oblikovanju vzdržnega rebalansa proračuna, je slika vladne in politične krize očitna. Namesto elementarne odločnosti pri sprejemanju nujnih odgovornih odločitev za našo državo, za blaginjo državljanov in državljanov ter presoje realnih in ne PR-ovskih učinkov, imamo vedno bolj opravka z neizmerno produkcijo nesmiselnih floskul o radarjih, vlakih, konvojih, barkah, puškah, koruzi... – kar vse je zgolj dokaz izpraznjenosti in brezidejnosti tovrstne politike.

Razloga za naše prizadevanje, da bi prišlo do temeljite prenove vlade in da izstopamo iz koalicije, sta dva: neodložljiva potreba po opravično sposobni in zaupanja deležni novi vladi, ki bi končala politično krizo, in prepričanje, da vztrajanje na osebnih okopih na široko odpira vrata na oblast tranzicijski desnici.

Glede politične krize si ne velja več zatiskati oči. Od trenutka, ko je jasno, da

vlada, zaradi nizke javne podpore, svojih projektov ne more speljati čez referendum, je govorjenje, da krize ni, dokler vlada in parlament delujeta, sprenevedavo. Slovenija potrebuje novo vlado, vlado, ki bo sposobna seči preko ozirov lastnega političnega preživetja, zmožna upoštevati globino družbene krize, slediti zastavljenim ciljem in npr. o zdravstveni reformi ter reformi trga dela ne le govoriti, ampak dejansko kaj premakniti, spraviti bančni sistem v stanje, da bo ustrezno servisiral gospodarstvo in mu pomagal k izhodu iz krize, ali pa pripraviti regulacijo, ki bo nagrajevala večjo družbeno odgovornost podjetij in posameznikov.

Sedanja vlada tega ne zmore več. Ta potencial je imela, a ga je, tako zaradi kriznih razmer, kot lastnih napak, potrošila. Ker Slovenija potrebuje novo vlado, smo predlagali njeno prenovo – in ker predsednik vlade in SD to zavračata, izstopamo iz koalicije. Ne želimo namreč sodelovati – in tu prehajam na naš drugi razlog za izstop – pri odpiranju vrat na oblast tranzicijski desnici, k čemur vodi nadaljevanje dela z vlado, ki ne sprejema potrebnih odločitev, kot bi se bala, da jih itak ne more več udejanjiti.

Prednost smo namreč vedno dajali vladi v okviru levsredinske oz. socialno-liberalne politične opcije. Ne zaradi ideoloških razlogov, ampak zato, ker je predmoderna politika tranzicijske desnice politika, ki zlorablja institucije države za politikantske cilje in namenoma ruši ugled institucij države in zaupanje državljanov vanje, s ciljem, da bi sebe prikazala kot edino rešiteljico. Pri tem gre tako daleč, da priredi dokumente, da bi oblatila predsednika države. In nikar ne pozabimo, da gre za opcijo, ki v t.i. zlati dobi konjunktore ni prihranila niti evra, še več zadolženost gospodarstva in prebivalstva se je nekajkrat povečala, nerazumno pa so narasle tudi obveznosti države. Danes pa, v času krize, povečanih socialnih izdatkov za blaženje njenih posledic, in pomanjkanja virov za razvojne spodbude, investicije in podporo odpiranja novih delovnih mest zagovarja klasično neoliberalno mantra o znižanju davkov.

Zavračanje našega predloga po prenovi vlade s strani predsednika vlade in predsednika SD je po našem mnenju kratko-

vidno in – kot rečeno – na stežaj odpira vrata tranzicijski desnici z vsemi opisanimi lastnostmi in posledicami. Pri tem ne želimo sodelovati. Za ves čas našega sodelovanja v vladi prevzemamo svoj delež odgovornosti. Za scenarij, ki se očitno vede ali manj vede odvija, pa tega nočemo in ne moremo. Naš izstop gre tako razumeti tudi kot zadnji poziv, kot največ kar še lahko storimo sami, da bi prišlo do streznitve in resnega premisleka.

Seveda se zavedamo, da je do nove vlade možno priti tudi na predčasnih volitvah, kar je edina pot k novi vladi, ki jo je doslej dopuščala SD. Že januarja smo jasno in javno povedali, da je to za nas lahko povsem sprejemljiva alternativa, če se predhodno odpravi blokada v političnem sistemu, ki bodo ovira vsaki novi vladi. Zavračamo pa – po svojem bistvu arogantno – tezo, da je vsak predsednik vlade, ki ni Borut Pahor in prihaja iz iste politične opcije, vnaprej razglašen za »kljukca«. Takšen atribut si prej zaslužijo izjave o edinem poklicanem in »najboljšem od vseh, da spelje Slovenijo čez čeri«... Tu so zdaj čeri, tu bo oz. bi bilo treba skočiti!

Spoštovana kolega! Pred slovensko politiko so težki časi iskanja rešitve iz sedanje politične in siceršnje krize. Upam, da bo tudi zaradi našega dejanja, o katerem odločitve ni bilo lahko sprejeti, morda vendarle prevladal občutek odgovornosti za nastalo situacijo in bodo povlečene poteze, ki bi morale biti po našem mnenju storjene že vsaj v aprilu. Dotlej bomo v okviru svojih možnosti še naprej delovali v prid državljanov in državljanek Republike Slovenije.

Gregor Golobič
predsednik stranke Zares – nova politika

Poročilo o realizaciji 99-ih točk stranke Zares

Stranka Zares je v razpravi ob pripravi programskega dela koalicijske pogodbe oktobra 2008 predstavila 99 točk. Pripravili smo pregled realizacije.

UREŠNICE

1. Zmanjšati sejnine in nagrade članom nadzornih svetov v podjetjih, ki so v pretežni državni oziroma javni lasti.

2. Z združenjem delodajalcev in GZ doseči dogovor o zgornji meji za managerske plače, nagrade in odpravnine ter sejnine in nagrade nadzornim svetom, ki morajo biti vezane na dolgoročno stabilnost in dobičke družb.

Sprejet je bil Zakon o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZPPOGD), ki je omejil plače; Vlada pa je brez dogovora sprejela sklep o najvišjih sejinah nadzornih svetov, ki pa ga AUKN povsem ignorira. V letu 2009 je bila sprejeta novela Zakona o gospodarskih družbah, ki na predlog Zares določa, da mora nadzorni svet pri določitvi celotnih prejemkov posameznega člana uprave (plača in povračilo stroškov, bonitete, nagrada za poslovno uspešnost – delniški in opcijski program nagrajevanja, udeležba v

dobičku itd., odpravnina in drugi prejemki) poskrbeti za to, da so celotni prejemki v ustreznem sorazmerju z nalogami članov uprave in finančnim stanjem družbe. Nadzorni svet lahko na podlagi določenih okoliščin zahteva tudi vrnitev že izplačane nagrade za poslovno uspešnost ali njen sorazmeren del.

Informacija o prejemkih članov organov vodenja ali nadzora mora biti tudi sestavni del letnega poročila.

3. Preoblikovati sedanji prispevek za uporabo stavbnih zemljišč v davek na nepremičnine.

Ministrstvo za finance je predlog zakona pripravilo in ga dalo v koalicijsko usklajevanje. Cilj, ki smo ga v usklajevanjih zagovarjali, je bil, da bi davek moral imeti predvsem naslednje cilje: gospodarjenje s prostorom, usmerjanje novogradenj, energetska varčnost itd. Davek mora biti predvsem v funkciji bodočega razvoja prostor-

ske, stanovanjske in energetske politike. Oviro za uveljavitev zakona lahko predstavlja tudi neuspešen projekt množičnega vrednotenja nepremičnin, ki ga je vodil GURS in ki temelji na dragem projektu popisa nepremičnin, ki je potekal v letih 2006 in 2007.

4. Dvigniti splošno olajšavo za dohodnino na raven minimalne plače.

V letu 2010 se je znižala dohodnina pri osebah, ki prejemajo minimalno plačo po določbah novega Zakona o minimalni plači. Na ta način je del bremena povišanja minimalne plače prevzela tudi država. Povečala se je dodatna splošna olajšava in prvi prag dohodkov, ki je določen kot pogoj za priznavanje dodatne splošne olajšave. Dodatna splošna olajšava je bila povečana s 2.094,99 EUR na 3.019,83 EUR. prvi prag dohodkov pa z 8.694,22 EUR na 10.200 EUR.

5. Uvesti stanovanjske olajšave v Zakon o dohodnini.

6. Takoj uvesti davčne blagajne za gotovinsko poslovanje.

Predlog zakona o davčnih blagajnah je prestal javno obravnavo in se nahaja v medresorskem usklajevanju. Predvidoma bo sprejet še v letu 2011.

7. Poenostaviti računovodske in davčne predpise (uvedba pavšalnega načina obdavčevanja za samostojne podjetnike in mala podjetja z določenim obsegom poslovanja; vplačevanje davkov na en sam vplačilni račun; poenostavitev računovodskega poročanja za enoosebne d.o.o. in druge manjše d.o.o.; odprava obveznosti vlaganja davčnih napovedi za dohodke od t.im. hišniških stanovanj; poenotenje zavezancev za plačilo vseh prispevkov, poenotenje dinamike plačevanja ter poenotenje osnov za obračun in plačilo vseh prispevkov).

Delno uresničeno. Za uresničevanje ukrepa poenostavitve sistema plačevanja davk-

ov in drugih obveznih dajatev sta bila sprejeta: Pravilnik o podračunih ter načinu plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov in Pravilnik o načinu plačevanja, razporejanja in sporočanja podatkov obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov.

Ker so načini plačevanja obveznih dajatev urejeni v različnih zakonih, pristojno ministrstvo – ministrstvo za finance možnost enotnega vplačevanja proučuje v kontekstu teh zakonov.

Z novelo zakona o dohodnini v letu 2010 je bilo določeno, da napovedi ni potrebno oddati tistim, ki so dosegli dohodek iz najema skupnih prostorov v večstanovanjskih stavbah (npr. hišniških stanovanj) preko upraviteljev. Prav tako je novost, da lahko zavezanec napoved oddajo tudi preko sistema eDavki.

8. Uvesti davčne olajšave za investicije v sodobno tehnologijo in opremo.

9. Odpraviti obvezno članstvo v Kmetijsko-gozdarski in Obrtni zbornici Slovenije.

Poslanci Zares so letos spomladi vložili noveli Zakona o Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije ter obrtnega zakona, s katerimi bi članstvo v zbornicah postalo prostovoljno. Novele naj bi omogočale nadaljevanje kakovostnega dela zbornic, vendar brez "prisilnega" članstva. Novela zakona o Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije je v proceduri državnega zbora. Državni zbor novele obrtnega zakona ni podprl, z argumentom, da se naredi podrobna analiza in na njeni podlagi ministrstvo za gospodarstvo pripravi ustrezne rešitve oz. spremembe obrtnega zakona.

10. Ponovno združiti Holding slovenskih elektrarn d.o.o. in Gen energije d.o.o..

Ministrica za gospodarstvo mag. Darja Radič je združitev predlagala, vendar ga vlada ni sprejela.

11. Pripraviti in v prvi polovici 2010 sprejeti Nacionalni energetski program (NEP), ki bo opredeljeval cilje do leta 2020 in sredstva za njihovo izpolnjevanje:

- zmanjševanje energetske intenzivnosti;
- spodbujanje večje energetske učinkovitosti in rabe obnovljivih virov pri vseh naložbah, financiranih iz sredstev skladov EU;
- spodbujanje energetske učinkovitosti v javnem sektorju;
- spodbujanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije in sproizvodnja toplote in električne energije v vseh sektorjih;
- sprejem programa za spodbujanje izrabe biomase kot vira energije, usklajenega s trajnostno rabo lesa kot materiala;
- analize družbene sprejemljivosti izgradnje NEK2 ter analize možnosti in investicijskih modelov za njeno izgradnjo;
- ohranjanje sedanjega ali vsaj večinskega lastniškega deleža države v vseh energetskih podjetjih strateškega pomena.

Osnutek NEP je bil z zamudo pripravljen in poslan v javno obravnavo, po kateri sledi obravnavo na vladi in nato v DZ RS.

12. Na ravni vlade ustanoviti Urad za podnebne spremembe in oblikovati celovito strategijo zmanjševanja TGP in prilagajanja na podnebne spremembe do konca leta 2009.

Služba vlade RS za podnebne spremembe je bila ustanovljena v letu 2009. Ravno tako je bil sprejet Operativni program zmanjševanja toplogrednih plinov. V pripravi pa je Zakon o podnebnih spremembah ter strategija, ki bosta sprejeta predvidoma do konca leta 2011.

13. Uveljaviti trgovalne sheme za emisije CO2 za polovico obveznosti zavezancev v skladu z novim energetsko-okoljskim paketom že do 1.1.2011.

14. Uvesti depozite za vse plastenke in steklenice ter za nekatere druge vrste embalaže.

Pristojnim državnim organom se je predlagalo, da oblikujejo ustrezne ukrepe za promoviranje povratne embalaže z namenom razbremenitve okolja in povišajo okoljske dajatve na nepovratno embalažo v taki višini, da bodo spodbujale uporabo povratne embalaže. Minister za okolje in prostor predloga ni sprejel.

15. V prostorske akte uvesti obveznost vključevanja faktorja obnovljivih virov energije (FOVE).

Namesto tega je bil sprejet Pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah.

16. Ukiniti monopol dimnikarskih podjetij.

Predlog je bil podan, vendar Ministrstvo za okolje in prostor ni želelo uveljavljati drugačnega sistema. Vlada je leta 2010 sprejela zgolj nov Sklep o ceniku dimnikarskih storitev, ki odpravlja nekatere nejasnosti in nedorečenosti.

17. Letno registracijsko takso zaosebne avtomobile in davek od motornih vozil spremeniti tako, da njuna višina za posamezen avto postopno ne bi bila več odvisna od prostornine motorja, temveč od izpustov škodljivih snovi.

18. Pripraviti poseben nacionalni program izgradnje javne vodne infrastrukture do leta 2020.

19. S spremembo vladne uredbe takoj uvesti t. i. zelena javna naročila, in sicer tako, da bo okoljska sprejemljivost in energetska učinkovitost blaga in storitev pomemben vidik ocenjevanja ponudb.

Uredba je v medresorskem usklajevanju in bo predvidoma sprejeta še poleti 2011. Vlada je že maja 2009 sprejela Akcijski načrt za zeleno javno naročanje za obdobje 2009 – 2012. Zakon o javni agenciji za javna naročila je med sistemskimi nalogami Agencije za javno naročanje navedel tudi skrb za implementacijo zelenega javnega naročanja.

20. Italiji in Hrvaški posredovati pobudo, da bi severni Jadran razglasili za posebno občutljivo območje (PSSA). Pri načrtih za izgradnjo plinskih terminalov ali drugih zahtevnih objektov na območju severnega Jadrana upoštevati čezmejne presoje vplivov na okolje in direktivo SEVESO. Takšne objekte je treba umestiti v primerni oddaljenosti od gosto naseljenih obal in ne v zaprte zalive.

21. Takoj spremeniti zakon o cestninjenju, tako da bo pristojnost za pobiranje cestnine prenesena nazaj na DARS d.d. in predvidena obveznost tolikšnega obsega cestnin, da bo pobrani znesek zagotavljal odplačilo vseh kreditov DARS d.d..

Ustrezno je bil spremenjen vladni Akcijski načrt za uvedbo elektronskega cestninskega sistema v prostem prometnem toku, ki kot cestninsko omrežje opredeljuje le omrežje, ki je v upravljanju in vzdrževanju družbe DARS d.d.. V zvezi z navedenim se trenutno pripravlja tudi ustrezna sprememba določb obstoječega Zakona o cestnini za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kg, oziroma združitev področja cestninjenja vseh vozil v en zakon (vinjetne določbe iz ZJC in določbe iz ZCestV). Predlog zakona bo predvidoma do konca poletja 2011 predložen v vladno proceduro.

22. Po 6 mesecih delovanja vlade izvesti revizijo uvedbe vinjet in ponovno proučiti različne možnosti cestninjenja v prostem prometnem toku.

V okviru projektne skupine v družbi DARS, d.d. je bilo v zvezi s cestninjenjem lahkkih vozil analiziranih več tehničnih variant, kot najboljša pa se je izkazala rešitev, da se v vmesnem obdobju (do plačevanja cestnine po načelih »uporabnik plača« in »onesnaževalec plača«) obdrži obstoječi vinjetni sistem, ob hkratnem javnem razpisu za izvedbo sistema cestninjenja za težka vozila pa se vključi še opcija integracije lahkkih vozil v sistem.

23. Takoj dvigniti cestnine za tovorni promet na primerljivo raven s sosednjimi državami, članicami EU, ter spodbujati tehnološko prenavo voznega parka slovenskih prevoznikov.

24. Določiti tretjo razvojno os kot prometno povezavo Slovenj Gradec-Velenje-Celje/Zalec-Trebnje-Novo mesto-Bela Krajina.

25. Za vsaj 0,19 odstotne točke do leta 2012 povečati delež BDP, namenjen predšolski vzgoji, osnovnošolskemu in srednješolskemu izobraževanju ter tako zagotoviti:

- za vsaj 20 odstotkov najbolj socialno in ekonomsko prikrajšanih predšolskih otrok 100-odstotno plačilo cene s strani države predšolskega programa leto dni pred vstopom v šolo;
- postopno v celoti iz javnih sredstev financirano izvajanje razširjenega programa osnovne šole: zagotoviti možnost obiskovanja podaljšanega bivanja učencem od 1. do vključno 6. razreda osnovne šole;
- da bi se v času osnovnega šolanja vsi učenci vsaj enkrat udeležili poletne in vsaj enkrat zimske šole v naravi, je treba postopoma, tj. do leta 2011/12, vsem šolam zagotoviti ustrezna finančna sredstva, s katerimi se bo v polnem deležu (100 %) subvencioniralo udeležbo 30 % socialno najbolj ogroženim učencem. Za ostalih 70 % učencev bi tudi v prihodnje ohranili obstoječi standard sofinanciranja;
- vsaj 40 % socialno najbolj ogroženim učenkam in učencem, da bodo v šoli deležni brezplačnega hladnega in toplega obroka (malice in kosila);
- vsem učenkam in učencem, da bodo učbeniške komplete za vseh 9 let osnovnega šolanja prejeli v trajno last.

Delež BDP se je v prvem delu mandata povečal. Možnost obiskovanja podaljšanega bivanja do 6. razreda in šola v naravi sta vključeni v osnutek ZOŠ. Približno tretji-

na učencev ima brezplačno malico in 5% brezplačno kosilo (Na osnovi Zakona o šolski prehrani.) Ostalo ni realizirano.

26. Povečati delež izbirnosti v osnovni šoli, tako da bo primerljiv z razvitimi in učinkovitimi šolskimi sistemi.

Število izbirnih predmetov to omogoča, vendar na izvedbenem nivoju zadeva ne poteka.

Predlog novele Zakona o osnovni šoli predvideva uvedbo neobveznih izbirnih predmetov v drugem triletju, med katerimi so drugi tuji jezik, drama, računalništvo, šport in umetnost.

27. Uvesti nacionalno preverjanje znanja ob zaključku prvega triletja osnovnošolskega izobraževanja (ob koncu 3. razreda OŠ). Udeležba učencev bo prostovoljna. Obvezno NPZ ob zaključku devetletke.

Novela ZOŠ predvideva, da bi se nacionalno preverjanje znanja, ki se zdaj izvaja v šestem in devetem razredu, po novem preverjalo tudi v tretjem, sedmem in osmem razredu, za kar bi se učenci odločili prostovoljno, ob koncu šestega in osmega pa bi bilo preverjanje obvezno.

28. Urediti status romskih pomočnikov.

V letu 2010 sprejetem Nacionalnem programu ukrepov Vlade RS za Rome za 2010–2015 eden od ukrepov predvideva tudi zaposlitev romskih pomočnikov v okviru projekta »Uspešno vključevanje Romov v vzgojo in izobraževanje«, ki se izvaja iz sredstev ESS in zagotovitev sistemskih pogojev za zaposlitev romskih pomočnikov po letu 2013. Zares je predlagal, da se vprašanje romskih pomočnikov uredi z novelo ZOFVI, ki je v javni obravnavi.

29. Znižati normativ za oblikovanje oddelkov v gimnazijskih programih na največ 28 dijakov.

V javni obravnavi je Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v RS (NSS), ki predvideva pouk na gimnazijah na dveh nivojih primerljivo z nekaterimi evropskimi državami (Finska). Že sedaj pa je bil normativ za oblikovanje oddelkov znižan z 32 na 30 dijakov.

30. Zagotoviti najmanj 1% BDP javnih sredstev za raziskovalno dejavnost in tehnološki razvoj najkasneje v letu 2010.

V procesu uresnitve. Prvič po osamosvojitvi Slovenije so se vlaganja v RR bistveno povečala, in sicer v letu 2009 za 47 %, potem pa se za okoli 20% v letu 2010. Ocena je, da je delež javnih sredstev v letu 2010 znašal okoli 0.9% BDP, načrtovani 1% pa bo predvidoma dosežen v letu 2012.

31. Zagotoviti avtonomijo pri upravljanju z javnimi raziskovalnimi zavodi (tripartitna sestava upravnih odborov, v katerih vlada nima večine).

32. Vzpostaviti neodvisnost javnih agencij - Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS), ki bo financirala kakovostne temeljne znanstveno raziskovalne programe in projekte ter neodvisnost Javne agencije za tehnološki razvoj Republike Slovenije (TIA), ki bo financirala aplikativne in razvojne raziskave za spodbujanje gospodarskega razvoja.

- 33. Ustanoviti neodvisno agencijo za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu v skladu z evropskimi standardi in smernicami (ESG) ter kriteriji za članstvo v Evropskem registru zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu (EQAR) kot tudi v Evropski mreži za zagotavljanje kakovosti (ENQA) ter ob tem zagotoviti transparenten sistem akreditacij študijskih programov na nacionalni ravni, ki bo veljal za vse visokošolske inštitucije.**
- 34. Povečati delež javnih sredstev za terciarno izobraževanje in postopno ukiniti plačevanje izrednega študija za tiste, ki ne študirajo ob delu.**
- 35. V sodelovanju z vsemi socialnimi partnerji dodelati nacionalno ogrodje kvalifikacij (NOK) in jih umestiti v splošno ogrodje Evropskega visokošolskega prostora (EHEA) in Evropskega ogrodja kvalifikacij (EOK) za vseživljenjsko učenje.**
- V procesu uresničitve. Projekt vodi Ministrstvo za šolstvo in šport v sodelovanju z MVZT.*
- 36. Odkupiti dom Korotan na Dunaju.**
- 37. Novelirati zakon o mladinskih svetih (povečati možnost soodločanja mladih v lokalni skupnosti in vključitev lokalnih mladinskih svetov v odločanje nacionalnega mladinskega sveta).**
- 38. S spremembo zakonodaje zagotoviti, da bo postal širokopasovni dostop do interneta del univerzalnih storitev.**
- 39. Zaustaviti povečevanje razlike med izobraževalnimi in raziskovalnimi ustanovami glede ustreznega širokopasovnega dostopa do interneta.**
- 40. Na podlagi javne razprave, v katero bo vključena strokovna javnost, civilna družba, predstavniki medijev in tam zaposlenih, spremeniti zakon o RTVS kot javnega elektronsko-medijskega servisa.**
- Zakon je bil sprejet na vladi in v DZ, vendar je bil na referendumu zavrnjen.*
- 41. Spremeniti zakon o medijih, ki bo utrdil avtonomijo medijev (nova opredelitev pravice do odgovora in popravka, zagotovitev nedvoumne avtonomije uredništva in novinarjev, preprečevanje koncentracije kapitala...), upošteval določila novih predpisov EU o avdiovizualnih medijih in spremenil podeljevanje državnih pomoči medijem - na osnovi predhodne analize in primerov dobrih praks. Državne pomoči za uresničevanje javnega interesa na področju medijev naj bodo namenjene ozko specializiranim in tržno šibkim medijem.**
- Predlog zakona, ki vsebuje implementacijo direktive ter potrebne spremembe določb, ki govorijo o avtonomiji medijev, državni pomoči, koncentraciji lastništva, pravici do popravka, je bil pripravljen v strokovni skupini na ministrstvu, sprejet na vladi in junija 2011 posredovan v proceduro DZ, kjer pa na glasovanju ni dobil podpore poslank in poslancev.*
- 42. Zagotoviti neodvisnost Slovenske tiskovne agencije.**
- Sprejeti zakon o STA prvič po osamosvojitvi uredi delovanje, organiziranost in avtonomnost Slovenske tiskovne agencije.*
- 43. Z novim zakonom o filmu definirati neodvisno institucijo, ki bo skrbela za stabilno in tekočo filmsko ustvarjalnost.**
- 44. Urediti status samostojnih ustvarjalcev na področju kulture; reorganizacija javnega sektorja na področju kulture; oblikovanje kulturniških inkubatorjev; širitev študijskih možnosti na področju umetnosti.**
- Delno uresničeno: status samostojnih ustvarjalcev je bolje uredila sprememba Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (2010) s poenostavitvijo pridobivanja statusa in določitev plačila prispevkov, s povprečenjem dohodkov na tri leta, z izločanjem nagrad in štipendij pri obračunavanju cen zusa in številnimi drugimi izboljšavami. Z nevladnim sektorjem je vzpostavljen stalni dialog. Povečana so sredstva za neinstitucionalno kulturo. Uvedeni štiriletni programski in projektni razpisi, ki ustvarjalcem izven javnega sektorja olajšajo letno pridobivanje sredstev. Posodobitev javnega sektorja zajema Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture in Nacionalni program za kulturo. Oboje je zaključeno in čaka na vladno obravnavo.*
- 45. Redefinirati avtorsko zakonodajo.**
- 46. Uvesti knjižnično nadomestilo tudi v šolske knjižnice, javnim pa povečati odkup.**
- 47. Skrajšati čakalne vrste za ambulantni pregled pri specialistu z oblikovanjem nacionalne čakalne vrste.**
- Nacionalna čakalna vrsta še ni uvedena. Po osmih mesecih izvajanja pravilnika o najdaljših dopustnih čakalnih dobah je opazen primeren napredek. Nekatere zdravstvene oskrbe še presegajo najdaljšo dopustno čakalno dobo, vendar pa se je število čakajočih samo v primerjavi z januarjem letošnjega leta znižalo za skoraj 20.000. Predolge čakalne dobe so predvsem še na področjih revmatologije, kardiokirurgije in ortopedije, po posameznih bolnišnicah pa na določenih področjih v UKC Ljubljana, UKC Maribor in splošnih bolnišnicah Celje, Novo mesto, Jesenice in Ptuj. Boljša dostopnost znotraj predpisanih rokov bo urejena z reorganizacijo zdravstvene mreže in spremembo zdravstvene zakonodaje, ki jo predvideva t.i. zdravstvena reforma.*
- 48. Uvesti moratorij na podeljevanje koncesij v zdravstvu do prenove zakona o koncesijah ter izenačitev obveznosti in pravic zdravnikov v javnih zavodih in pri koncesionarjih.**
- 49. Omogočiti dopolnilno zdravstveno zavarovanje tudi pod okriljem ZZZS.**
- Predlog Zakona o zdravstveni dejavnosti, ki je trenutno v parlamentarni proceduri, tako rešitev predvideva. Predlog t.i. zdravstvene reforme pa celo odpravlja dopolnilno zdravstveno zavarovanje. Dokument Nadgradnja zdravstvenega sistema do leta 2020 predlaga, da bi bilo financiranje osnovne košarice pravic v celoti zagotovljeno iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja. Ostale pravice, ki niso zajete v košarico osnovnih pravic, bodo krite iz zasebnih sredstev. Z ukinitvijo dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja (DZZ) se celotni obseg sredstev, ki so bila porabljena za škode v zavarovalnicah, ki izvajajo DZZ, zbira preko povečane prispevne stopnje na strani delojemalca ali nadomestne dajatve. V ta namen se ustrezno poveča prispevna stopnja delojemalca (v*
- skladu s sedanjim plačnikom premije, ki je prav tako delojemalec). Prispevna stopnja se poveča vsem zavarovancem, oziroma vsi zavarovanci plačujejo nadomestno dajatev, ki je odvisna od višine njihovega dohodka.*
- 50. Do leta 2010 uvesti obvezno zavarovanje podjetij za primer nezgod pri delu in poklicnih boleznih, prenos tega zavarovanja v okvir zasebnih zavarovalnic s hkratno diverzifikacijo zavarovalne premije glede na rizičnost delovnih mest.**
- 51. Uvesti obveznosti ustanovitve sklada delodajalca za financiranje programov poklicne rehabilitacije in dokvalifikacije ter rentnega zavarovanja za delavce, ki so zaradi posledic poškodbe pri delu ali poklicne bolezni spremenjeno ali omejeno delovno zmožni iz razlogov, ki so na strani delodajalca.**
- 52. Povečati fiskalne obremenitve s prispevkom za zdravstveno zavarovanje vseh tistih, ki jim plača ni glavni dohodek.**
- 53. Spremeniti zakon o bolnikovih pravicah - uvedba instituta varuha.**
- 54. 1.01.2009 se mora začeti izvajati brezplačno in prostovoljno cepljenje proti HPV**
- 55. Prenesti pristojnosti za osnovno zdravstvo iz lokalnih skupnosti na ministrstvo za zdravje.**
- Ureditev je predlagana v dokumentu Nadgradnja zdravstvenega sistema do leta 2020.*
- 56. Določiti merila za mrežo javne zdravstvene službe. Opredeliti javno zdravstveno mrežo javnih zavodov in koncesionarjev ter določiti bolnišnice, ki bodo ostale splošne regionalne bolnišnice ter druge, ki se bodo specializirale. Na osnovi meril in določitve javne zdravstvene mreže bo potekalo podeljevanje koncesij, ki naj dopolnjujejo vrzeli v javni zdravstveni mreži.**
- Preko posameznih RSK poteka izvajanje naloge, katere rezultat bo opredelitev predloga optimalne geografske razmeščenosti posamezne specialnosti na vseh ravneh zdravstvene dejavnosti. Ta optimalna razmeščenost bo dolgoročni razvojni cilj, ki bo upošteval potrebe prebivalstva po posamezni specialnosti oziroma vrsti zdravstvene dejavnosti ter na drugi strani možnosti zdravstvene službe, da to na posameznem nivoju opravi na kakovosten in varen način.*
- 57. Zdravstveni domovi morajo postati koordinatorji zdravstvene dejavnosti na svojem gravitacijskem območju.**
- Ureditev je predlagana v dokumentu Nadgradnja zdravstvenega sistema do leta 2020.*
- 58. Uvesti spremljanje količine opravljenega dela v bolnišnicah ter določiti standarde kakovosti in produktivnosti izvajalcev.**
- Spremljanje in evidentiranje količine opravljenega dela določa Pravilnik o neprekinjenem zdravstvenem varstvu. Merjenje kakovosti pa Ministrstvo za zdravje pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti že izvaja z uvajanjem in spremljanjem kazalnikov kakovosti.*
- 59. Vzpostaviti in uveljaviti kategorizacijo poklicnih boleznih**
- Skupaj z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve je Ministrstvo za zdravje že pripravilo shemo, ki omogoča verifikacijo poklicnih boleznih tudi v okviru obstoječe zakonodaje, zato bo MZ pripravilo pravilnik in kar se da hitro pristopilo k razrešitvi tega področja.*
- 60. Uvesti standarde zgradb in opremljenosti izvajalcev zdravstvenega varstva**
- Ministrstvo za zdravje je v letu 2008 pripravilo in objavilo v Uradnem listu RS Prostorsko tehnično smernico TSG-12640-001:2008 za zdravstvene zavode. Ministrstvo se pripravlja na izvedbo novelacije Prostorsko tehnične smernice.*
- 61. Uvesti konkurenco med javnimi zavodi za program, ki ga financira ZZZS**
- Konkurenca med javnimi zavodi za program, ki ga financira ZZZS, delno že poteka; en instrument za doseg tega je lahko nacionalni razpis, ki že poteka dve leti ali pa tudi pogajanja z izvajalci s strani ZZZS. Namen je povečevanje dostopnosti do zdravstvenih storitev preko zniževanja cen in večje možnosti za nadzor kakovosti.*
- 62. Urediti pravne podlage za enotno evidenco prejemkov in vzpostavitev enotne vstopne točke za pridobivanje vseh socialnih transferjev ter poenotenje cenizov za prejemanje socialnih prejemkov.**
- Sprejeto z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in z Zakonom o socialno varstvenih prejemkih (zaradi poenotenja baz je bil letos sprejet zamik uporabe zakona z začetkom naslednjega leta - štipendije in ostalo, ki je vezano na solsko leto, pa drugo leto z začetkom solskega leta)*
- 63. Uvesti ocenjevanje potreb uporabnikov storitev po klasifikaciji ICF.**
- 64. Sprejeti zakonske podlage za izvajanje osebne asistencije kot enega izmed ključnih orodij za neodvisno življenje.**
- Zakon je pripravljen in gre v nadaljnjo proceduro.*
- 65. Sprejeti Zakon o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo.**
- Zakon o dolgotrajni oskrbi je pripravljen, vendar se še čaka na rešitev financiranja skupaj s financiranjem zdravstva. V njem je predvideno tudi ocenjevanje potreb uporabnikov storitev. Na ta zakon se veže tudi Zakon o osebni asistenci, ki je tudi pripravljen.*
- 66. Dopolniti Zakon o delovnih razmerjih, s poudarki na povečani fleksibilnosti trga dela, ter Zakona o zavarovanju za primer brezposelnosti s poudarki na uvedbi aktivnosti za blaženje negativnih učinkov fleksibilnosti trga dela.**
- Zakon o delovnih razmerjih je bil v manjši varianti sprejem umaknjen iz obravnave leta 2010, v obsežnejši varianti sprememb je zakon strokovno pripravljen za usklajevanje interesov socialnih partnerjev. Sprejet pa je že bil Zakon o urejanju trga dela, ki je nadomestil ZZZPB.*

67. Stimulirati postopno upokojevanje s prenehanjem plačevanja prispevka za pokojninsko zavarovanje ob izpolnitvi pogojev za upokojevanje.

To je bilo ustrežneje urejeno v ZPIZ-2, ki ga je sprejela vlada in DZ, vendar je bil zakon na referendumu zavrnjen.

68. Sprejeti vsebinske spremembe na področju ureditve sistema prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja (dodatne davčne spodbude za posameznike, ki želijo namensko varčevati v okviru PDPZ, možnosti pokojninskega načrta s priznanimi davčnimi olajšavami in naložbeno politiko brez zajamčenega donosa za določene kategorije zavarovancev).

To je bilo ustrežneje urejeno v ZPIZ-2, ki ga je sprejela vlada in DZ, vendar je bil zakon na referendumu zavrnjen.

69. Uvesti obračunavanje prispevkov za zdravstveno varstvo in prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje tudi na prejemke od študentskega dela ter vštavanje študentskega dela v delovno in pripravniško dobo

V Zakonu o malem delu, ki ga je sprejela vlada in DZ, je bilo to urejeno, vendar je bil zakon na referendumu zavrnjen.

70. Zakonsko urediti mednarodne posvojitve, tj. ratificirati ustrezne dokumente, na podlagi katerih bodo posvojitve iz tujine lahko postale vsakdanja praksa, in takoj sprostiti možnosti posvojitve tudi za samske ženske in iz katerekoli države.

Sklepanje sporazumov za posvojitve poteka počasi, saj je potrebna skrajna previdnost zlasti pri slabše urejenih državah, kjer se kažejo številni problemi povezani celo z namerami po trgovanju.

71. Takoj ustaviti gradnjo tržnih stanovanj v okviru Stanovanjskega sklada RS ter začeti z gradnjo neprofitnih najemnih stanovanj.

72. Spremeniti zakonodajo, ki bi skladu omogočila pozavarovalno vlogo pri zavarovanju stanovanjskih kreditov mladim, zaposlenim za določen čas.

73. V zakonu definirati socialno podjetje ter izvesti razpis ESF za podporo pilotnim projektom razvoja socialnega podjetništva.

74. Sprejeti zakon o sproščanju GSO v okolje, ob upoštevanju strogih varnostnih mehanizmov.

75. Pripraviti in sprejeti Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS tako, da bo pri prodaji kmetijskih zemljišč uveljavljeno načelo »zemljotistemu, ki jo obdeluje« in tako, da bo zagotovljen boljši nadzor nad delovanjem sklada.

76. Pripraviti poseben program za zaščito čebel.

Vlada RS je sprejela Uredbo o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2011 – 2013. Nacionalni program za ohranitev kranjske čebele bo ministrstvo za kmetijstvo predstavilo širši javnosti v kratkem. Po javni obravnavi ga bo ministrstvo predlagalo še v potrditev Vladi RS.

77. Pripraviti poenostavitev in skrajšanje postopkov pri pridobivanju sredstev iz razpisov PRP, poenostaviti sistem neposrednih plačil, racionalizirati postopke izvajanja kontrol na terenu.

Za pridobivanje sredstev PRP sta odgovorna MKGP in AKTRS. V lanskem letu je prišlo do reorganizacije na obeh institucijah. Poteka proces de-administracije – nekateri postopki pridobivanja sredstev so poenostavljeni. Je pa RS v veliki meri vezana na SKP EU.

78. Izvesti pravočasno plačilo subvencij (po evropski zakonodaji se neposredna izplačila začnejo izplačevati 1. decembra, SKOP, KOP in OMD ukrepi se izplačujejo od začetka oktobra do koca tekočega leta), ter s tem prispevati, da bodo slovenski kmetje konkurenčni drugim DČ.

79. Pripraviti načrt reorganizacije sistema zagotavljanja varne hrane (dve možnosti, odločitev na osnovi ekonomske analize: reorganizacija obstoječega sistema v okviru ministrstva za zdravstvo ali samostojna agencija – neposredno pod vlado) in priprava predloga reorganizacije (povečanje učinkovitosti) Urada za varstvo potrošnikov, s ciljem zagotavljanja varne hrane in varovanja javnega zdravja.

Reorganizacija sistema zagotavljanja varne hrane je v teku, ministrstvo za kmetijstvo je pripravilo strokovne podlage, ki so osnova za postopek reorganizacije.

80. Uvesti dodatno obvezno označevanje hranilne vrednosti živil z grafično, tj. "semafor" oznako.

81. Urediti status izbrisanih v skladu z ustavno odločbo.

82. Preložiti uveljavitev Kazenskega zakonika - sprejem novele zakona, s katerim se bo rok za uveljavitev zakonika preložil v začetek leta 2009, kar bo novi vladi omogočilo, da ponovno preuči številne z vidika stroke sporne spremembe splošnih institutov v zakoniku, ki se uporabljajo v vsakem postopku, pri vsakem kaznivem dejanju in pri vsakem storilcu, in prav tako številne spremembe ali dopolnitve posameznih kaznivih dejanj.

83. Zmanjšati število javnih uslužbencev, ki se jih lahko zamenja brez krivdnih razlogov na stanje pred nastopom te vlade.

Spremembe zakona o javnih uslužbencih so v pripravi in so tudi uvrščene v normativni program Vlade za zadnji kvartal leta 2011.

84. Občine:

- spremeniti zakonodajo s področja lokalne samouprave z vidika redefinicije pristojnosti zlasti mestnih in velikih občin, nezdružljivosti funkcij, dolžine mandatov in načina izvolitve nekaterih organov, omejitve profesionalizacije županov v občinah z manj kot 5000 prebivalci in spodbude procesa prostovoljnega združevanja premajhnih občin.
- spremeniti zakon o financiranju občin v smislu decentralizacije in disperzije finančnih virov, uvedbe proračunskega izravnalnega sklada ob istočasnem prenosu obveznosti financiranja javnih zavodov na občine ustanoviteljice, prenehanja neustreznega financiranja skupnih služb občin.

DZ je letos sprejel Zakon o spremembi Za-

kona o Poslancih, katerega cilj sledi ustavnima načeloma delitve oblasti – sprememba zakona torej dokončno onemogoča hkratno opravljanje funkcije poslanca in župana.

85. Sprejeti pokrajinsko zakonodajo, pri čemer se število pokrajin določi na strokovni podlagi, in v obstoječih zakonih redefinirati pristojnosti pokrajin, način financiranja (finančni viri), volitev organov, pristojnosti organov in dolžine mandata.

86. Ukiniti volilne okraje in uvesti preferenčni glas ter preučiti možnost rešitve zamika volitev v poletni čas.

Ministrica za javno upravo Irma Pavlinič Krebs je predlog zakona pripravila, Vlada RS ga je sprejela in posredovala v obravnavo DZ, vendar ga DZ ni sprejel.

87. Novelirati Zakon o volilni kampanji (bistveno omejiti obseg volilne kampanje, poostri nadzor nad porabo sredstev.)

Predlog zakona o referendumski in volilni kampanji je po dolgotrajnem koalicijskem usklajevanju in obsežni javni razpravi pripravljen za obravnavo na Vladi.

88. Preveriti možnost za spremembo referendumske ureditve (uvedba referendum na podlagi ljudske iniciative, kvorum za veljavnost referendum, vsi referendumi na isti dan v letu).

Vlada je potrdila predlog sprememb 90. člena Ustave, ki je v proceduri DZ.

Po predlogu se možnosti zahtevati razpis referendum prepusti zgolj subjektu, ki doslej o zakonu in o njegovem sprejemu ni mogel že v parlamentu razpravljati in odločati – to so volivci, ki naj imajo v svojih rokah tako odločitev o tem, ali sploh razpisati referendum, kot tudi odločitev o uveljavitvi zakona. O uveljavitvi zakona bi poslej Državni zbor razpisal referendum (90. člen), le če bi to zahtevalo najmanj štirideset tisoč volivcev ne pa tudi na svojo pobudo ali zahtevo tretjine poslancev ali zahtevo Državnega sveta. Ti predlagatelji so že sodelovali v zakonodajnem postopku in po mnenju stroke izčrpali možnost sodelovanja. Določa se najmanjši možni kvorum udeležbe na referendumu (25% volivcev). Dodani 90.a člen določa primere nedopustnosti zakonodajnega referendum in dopušča, da pred razpisom Ustavno sodišče odloči o vprašanju morebitne nedopustnosti referendum. S takšno ureditvijo bi v celoti dosegli konsistentno rešitev, po kateri je razpis referendum le še v rokah volivcev.

89. Sprejeti zakon o sodelovanju javnosti pri pripravi predpisov in ga uresničiti v praksi. Vsak zakonski predpis mora biti pred sprejemom na vladi v javni razpravi oziroma dostopen javnosti za pripombe.

Novembra 2009 je DZ sprejel Resolucijo o normativni dejavnosti, vlada pa je sprejela tudi spremembe Poslovnika Vlade, tako da je minimalne standarde sodelovanja z zainteresirano javnostjo zapisala kot pogoj za uvrstitev gradiva v vladno proceduro. Zakon pa še ni pripravljen.

90. Preveriti osnutek sporazuma o sodelovanju med vlado in nevladnimi organizacijami, ga ustrezno dopolniti in sprejeti.

V letu 2010 je Vlada odgovorila na Memorandum nevladnih organizacij – nekaj zahtev je že izpolnjenih (na primer sprejet je Zakon o prostovoljstvu, pri financiranju preko razpisov iz EU sredstev se NVO omogoča izplačilo, ...), veliko projektov pa je potrebno še realizirati.

91. Uvesti finančno policijo.

Namesto uvedbe finančne policije se je vlada na predlog MNZ odločila, da ustanovi Nacionalni preiskovalni urad. Na predlog Zares pa je bil pripravljen tudi Zakon o odvzemu protipravno pridobljenega premoženja, ki je v juliju 2011 na seji DZ potrjen kot primeren za nadaljno obravnavo.

92. Predpisati, da se mora policija s poročilom tekoče odzivati na ovadbe protikorupcijske komisije.

93. S spremembo zakona zmanjšati možnost poseganja notranjega ministra v delo policije (depolitizacija policije).

Urejeno s spremembami zakonodaje, ki ureja delo policije; tako pri obstoječem Zakonu o policiji kot pri obeh zakonih, ki sta v proceduri.

94. Ustanoviti nevladno državno nadzorstveno institucijo – pooblaščenca za nadzor policije.

95. Opredeliti obseg in strukturo SV za obdobje vsaj do 2025, vključno z (re) programom opremljanja SV ter predvidenih nalog v okviru operacij kriznega odzivanja.

Sprejet je nov program, ki je redefiniral program opremljanja SV, ni pa se spremenila narava nalog v operacijah kriznega odzivanja.

96. Natančneje definirati dikcijo protikorupcijske klavzule, ki bo omogočila razveljavitev pogodb že pred morebitnimi pravnomočnimi sodbami, in predlagati njeno vgraditev v nekatere sporne, a že podpisane pogodbe (npr. Patria).

Na podlagi sprejetega Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije je protikorupcijska klavzula obvezna sestavina vsake pogodbe. Ni pa to uveljavljano v že podpisanih pogodbah.

97. Zmanjšati izdatke za obrambo, ki nominalno ne smejo preseči sedanjo raven.

98. V sodelovanju z ostalimi resorji začeti priprave za reformo SVEZ, in sicer z naslednjimi cilji:

ustanoviti posebno agencijo za oblikovanje in implementacijo evropskih projektov, z namenom učinkovitega črpanja evropskih sredstev ter pridobivanja le-teh (po formuli, po kateri se agencija 70% financira iz javnih sredstev, 30% pa mora dobiti na trgu). okrepiti evropske oddelke posameznih ministrstev.

99. Takoj prekiniti vojaško sodelovanje Slovenske vojske v Iraku in odpoklicati vojaška inštruktorja iz Bagdada ter pretehtati smiselnost sodelovanja Slovenije v posameznih trenutno dejavnih mirovnih in drugih vojaških operacijah.

Povzetek:

uresničenih 22 točk

uresničeno delno, oziroma na drugačen način - 15 točk

v postopku uresničitve - 30 točk

neuresničenih 32 točk

Poročilo o delu ministra za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Gregorja Golobiča

Na vseh delovnih področjih ministrstva je bilo v omenjenem obdobju opravljenega veliko dela, kar se kaže skozi vidne dosežke. Pri tem velja upoštevati tudi dejstvo, da je bilo treba ponovno vzpostaviti v preteklosti prekinjen partnerski dialog s ključnimi deležniki - univerzitetniki, raziskovalci, študenti, predstavniki inovativnih podjetij.

V času mandata te vlade so se prvič po osamosvojitvi Slovenije vlaganja javnih sredstev v raziskave in razvoj bistveno povečala. V letu 2009 za 47 % v primerjavi z letom 2008, potem pa še za okoli 20 % v letu 2010. Ocena je, da je delež javnih sredstev za raziskave in razvoj v letu 2010 znašal okoli 0,9 % BDP (dokončnega podatka za leto 2010 še ni). Javna sredstva za terciarno izobraževanje pa so v mandatu te vlade povečana za 22 %. Skozi to smo razvili tudi nove instrumente. Na podlagi večmesečne javne razprave strokovne javnosti je ministrstvo oblikovalo dva temeljna strateška dokumenta: Nacionalni program visokega šolstva 2011-2020 ter Raziskovalno in inovacijsko strategijo Slovenije 2011-2020. Oba dokumenta sta bila sprejeta v državnem zboru (24. maja 2011). Dobra popotnica obema dokumentoma je visoka stopnja strinjanja in sprejemanja s strani deležnikov, ki so sodelovali pri oblikovanju obeh dokumentov.

V času mandata te vlade so se prvič po osamosvojitvi Slovenije vlaganja javnih sredstev v raziskave in razvoj bistveno povečala. V letu 2009 za 47 % v primerjavi z letom 2008, potem pa še za okoli 20 % v letu 2010.

Področja, ki jih zajema resor MVZT, so v senci medijske pozornosti, četudi gre za ključni razvojni resor, ki je znotraj vlade razvojno in dolgoročno najpomembnejši. V vladi smo uspešno pridobiti to zavedanje in odnos do teh področij, ki ni zgolj na deklarativni ravni. V praksi pa nam je uspelo uresničiti idejo, kako znanost približati širši javnosti s projektom Znanje žanje. V sodelovanju z državnim zborom tako od marca 2009 pred začetkom rednih parlamentarnih zasedanj potekajo predavanja vidnih slovenskih znanstvenic in znanstvenikov.

VISOKO ŠOLSTVO

Ustanovitev NAKVIS: z novelo Zakona o visokem šolstvu je MVZT omogočilo ustanovitev Nacionalne agencije RS za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (NAKVIS), ki je z delom začela marca 2010. S tem je ministrstvo zagotovilo nujno potrebno neodvisno delovanje sistema za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu. NAKVIS se je konstituiral, sprejel nova merila za akreditacijo ter začel z izvajanjem projekta "Vzpostavitev nacionalnega sistema za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu 2010-2014", ki predstavlja celovito reorganizacijo sistema zagotavljanja kakovosti, okrepljeno mednarodno sodelovanje in kadrovske okrepitve strokovnih služb.

Tako je agencija na dobri poti k pripravi na vključitev v mednarodni organizaciji ENQA in EQAR.

Uredba o javnem financiranju visokošolskih in drugih zavodov: na podlagi ugotovljenih pomanjkljivosti bivšega sistema financiranja ter izhodišč in usmeritev Nacionalnega programa visokega šolstva je MVZT pripravilo novo uredbo, ki jo je potrdila Vlada RS. Nova uredba spreminja doseženi koncept izračunavanja sredstev za posamezen visokošolski zavod, ki je doslej temeljil predvsem na številu študentov, in ga nadomešča s financiranjem v obliki temeljnega in razvojnega stebra, ki bosta zahtevala doseganje dogovorjenih ciljev in kakovost sistema. Dolgoročno bo za razvoj zavoda pomembnejši razvojni steber financiranja, s katerim bodo univerze lahko pridobile dodatna sredstva, namenjena razvoju. Razdeljena bodo po kriterijih na področjih diverzifikacije, internacionalizacije, kakovosti in socialne razsežnosti.

E - visoko šolstvo: z namenom posodobitve in predvsem poenostavitve postopkov ter povečanja preglednosti podatkov in preprečevanja zlorab je ministrstvo v letu 2010 začelo s projektom za izgradnjo Evidenčnega in analitskega informacijskega sistema za visoko šolstvo v Republiki Sloveniji (eVŠ). Projekt eVŠ bo predvidoma vzpostavljen do začetka novega študijskega leta. Z vidika preglednosti visokega šolstva in povečanja obveščenosti javnosti bosta ključni pridobitvi spletni portal eVŠ ter centralna prijava za vpis za vse stopnje visokošolskega izobraževanja za javne in zasebne visokošolske zavode. Spletni portal eVŠ bo uporabnikom na preprost način omogočal dostop do širokega spektra vsebin in storitev. Vseboval in omogočal bo:

- javno objavljene podatke s področja visokega šolstva: podatke o akreditiranih visokošolskih zavodih in javno veljavnih študijskih programih za pridobitev izobrazbe in za izpopolnjevanje,
- možnost izvedbe osnovnih spletnih poizvedb nad prikazanimi podatki,
- novice in objave s področja visokega šolstva,
- objave analiz in poročil s področja visokega šolstva,
- oddajo vloge za akreditacijo visokošolskega zavoda oziroma študijskega programa na NAKVIS,
- centralno prijavo za vpis,
- centralno prijavo za sprejem/podaljšanje bivanja študentov idr.

Inovativna shema doktorskega študija: MVZT je za študijsko leto 2010/11 v sodelovanju z univerzami pripravilo novo shemo sofinanciranja doktorskega študija. Ta predstavlja korak naprej v smeri kakovosti študija, univerzam pa zagotavlja večjo avtonomijo. Prejšnji sistem je zagotavljal pretežno selektivno sofinanciranje podiplomskega študija, in sicer magistrskega in doktorskega. Vanj je bilo vključenih manj kot 60 % študentov. S spremembami Zakona o visokem šolstvu je magistrski podiplomski študij (druga bolonjska stopnja) s študijskim letom 2009/2010 v celoti financiran (in ne več samo sofinanciran) s strani države. Tako je v letu 2010 za podiplomski študij namenjenih 10,2 mio EUR za financiranje magistrskega študija in predvidoma 2,9 mio EUR za sofinanciranje doktorskega študija. Obseg sredstev, ki ga od študijskega leta 2010/2011 ministrstvo namenja sofinanciranju doktorskega študija, ni manjši od

sredstev, ki jih je namenjalo doslej, temveč se bodo celo povečala na 26,5 mio EUR v naslednjih petih letih.

Mobilnost - Zahodni Balkan: zelo aktivno je MVZT v letu 2010 pristopilo k povečanju mobilnosti študentov in k izgradnji regije Zahodnega Balkana kot primera dobre prakse regijske mobilnosti. Resorni ministri omenjene regije smo se septembra 2009 dogovorili za pripravo medsebojnih sporazumov in drugih ukrepov za namen povečanja mobilnosti študentov. Tako smo študijskem letu 2009/2010 uspeli podaljšati dogovor s Hrvaško in sklenili dogovor s Črno goro. V kratkem bo podpisan protokol z Makedonijo, dogovori potekajo tudi še s Srbijo in BIH. To je uspešen prvi korak k izboljšani internacionalizaciji slovenskega visokošolskega prostora, kar je tudi ena izmed prioritet NPVS 2011-2020.

Na podlagi večmesečne javne razprave strokovne javnosti je ministrstvo oblikovalo dva temeljna strateška dokumenta: Nacionalni program visokega šolstva 2011-2020 ter Raziskovalno in inovacijsko strategijo Slovenije 2011-2020.

Marca 2010 je Slovenija podpisala Sporazum CEEPUS III za naslednje 7-letno obdobje, ki omogoča nadaljevanje uspešnega sodelovanja univerz ter izmenjave študentov in profesorjev tudi in predvsem z državami Zahodnega Balkana.

ZNANOST IN TEHNOLOGIJA

Centri odličnosti in Kompetenčni centri

V letu 2009 je MVZT izvedlo javni razpis za razvoj centrov odličnosti, v okviru katerega bo do leta 2013 razdeljenih 77 milijonov EUR osmim centrom odličnosti. Gre za ukrep, namenjen spodbujanju koncentracije znanja na prioritetnih tehnoloških področjih in horizontalnega povezovanja v celotni verigi razvoja znanja, ki se izvaja na temelju strateškega partnerstva med gospodarstvom in akademsko sfero. Temu razpisu vsebinsko sledi in dopolnjuje instrument centrov odličnosti razpis za razvoj kompetenčnih centrov. Slednji je bil objavljen v letu 2010; na tem razpisu je bilo izbranih 7 kompetenčnih centrov, med katere bo do leta 2013 razdeljenih dobrih 44 milijonov EUR. Kompetenčni centri so opredeljeni kot razvojno-raziskovalni centri, ki jih vodijo industrijski partnerji, povezujejo pa partnerje iz gospodarstva in javnega raziskovalnega sektorja. Usmerjeni so v krepitev sposobnosti razvoja in uporabe novih tehnologij za razvoj novih konkurenčnih proizvodov, storitev in procesov na prednostnih področjih tehnološkega razvoja.

Javni razpis "SMER": v letu 2009 je bil eden izmed ključnih ciljev MVZT ohranitev stopnje vlaganja v raziskave in razvoj v podjetjih. To je namreč eden izmed de-

javnikov, ki podjetjem pomaga, da tudi v času krize ostanejo dovolj močna, da lahko s svojimi izdelki, storitvami in predvsem znanjem, ki ga imajo, konkurirajo na svetovnih trgih.

Ministrstvo je v ta namen objavilo javni razpis za spodbujanje tehnološko razvojnih projektov v mikro, malih in srednje velikih podjetjih v letu 2009 - s krajšim nazivom "SMER" - v višini nekaj nad 21 milijonov EUR. V obeh prijavnih rokih na razpis je bilo za sofinanciranje skupno izbranih 191 projektov. Za primerjavo: leta 2008 je bil za ta razpis na voljo le milijon EUR, torej je bilo za ta razpis v letu 2009 kar 20 milijonov EUR več.

Spodbujanje raziskovalno strateških projektov v podjetjih - javni razpis SRRP: preko tega razpisa, ki ga izvaja Javna agencija za tehnološki razvoj Republike Slovenije, MVZT v letih 2009, 2010 in 2011 sofinancira 43 strateških raziskovalno razvojnih projektov, v katere je vključenih skupno 88 podjetij. Skupna vrednost projektov znaša 59.064.769,53 EUR, skupna višina sofinanciranja strateških raziskovalno razvojnih projektov pa 26.128.749,61 EUR. Javni razpis delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Rezultat sofinanciranja strateških raziskovalno-razvojnih projektov bo predvidoma tudi 324 novih delovnih mest, od tega 81 delovnih mest za magistre in doktorje znanosti (pogodbena obveznost podjetij, ki so pridobila sofinanciranje). Z javnim razpisom smo podprli strateške raziskovalno-razvojne projekte, ki so skladni s 13 prioritetnimi razvojnimi temami, ki so jih z medsebojnim sodelovanjem za obdobje 2007-2013 identificirale slovenske tehnološke platforme. Prioritetne razvojne teme izhajajo torej iz razvojnih potreb slovenskega gospodarstva.

Nacionalni sistem inovacij: Spodbujanje kreativnosti in inovativnosti - javni razpis INO: v letu 2009 je MVZT preko Tehnološke agencije (TIA) izvedel javni razpis za podporo nacionalnemu sistemu inovacij. Podprli smo 18 konzorcijev, ki jih je sestavljalo 86 podjetij iz vse Slovenije. Konzorciji so za dejavnosti v podporo nacionalnemu sistemu inovacij prejeli subvencijo v skupni višini 3,5 milijonov EUR. Dejavnosti so se izvajale za podporo 12 prioritetnih področij iz razpisa.

Izjemna učinkovitost državnih spodbud za tehnološki razvoj: neodvisne analize učinkov državnih pomoči za tehnološki razvoj kažejo na izjemno učinkovitost teh spodbud. Nedavna raziskava Učinkovitost ukrepov MVZT za spodbujanje inovacij in tehnološkega razvoja v slovenskih podjetjih (CRP V5-0448) je pokazala, da 1 EUR dodeljenih tehnoloških spodbud slovenskim podjetjem omogoči 6,7 EUR dodatne prodaje, 3,9 EUR dodane vrednosti, za 60 % hitrejšo rast podjetij in finančno vzdržnost proračuna, saj se sredstva zaradi povečanega plačila davka in prispevkov prejemnikov vrnejo v proračun že v približno enem letu.

Javni razpis za krepitev razvojnih oddelkov v podjetjih: javni razpis, ki je izšel 3. junija 2011, je skupna aktivnost Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ter Ministrstva za gospodarstvo. Ministrstvu sta združili tri razpise, ki so se izvajali v preteklih letih na Agenciji za tehnološki razvoj (TIA) in Javni agenciji za podjetništvo in tuje

investicije (JAPTI). Skupen obseg sredstev za ta razpis znaša 20.000.000,00 EUR. Namen razpisa je sofinanciranje zaposlovanja raziskovalcev in razvojnikov v podjetjih in s tem podpora podjetjem pri krepitvi njihov razvojnih sposobnosti. Ministrstvu z javnim razpisom sledita ciljem raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije, ki med ključne prioritete razvojne politike države postavlja krepitev inovacijskih sposobnosti podjetij in povečevanje števila zaposlenih raziskovalcev in vrhunskih strokovnjakov v gospodarstvu. Razpis je odprt za vsa podjetja, tako tista, ki še nimajo oddelka za raziskave in razvoj, kot tudi podjetja, ki načrtujejo krepitev obstoječih RR oddelkov s specialističnimi znanji na novih razvojno raziskovalnih področjih. Razpis tudi ne omejuje velikosti podjetij; edini pogoj je, da podjetja zaposlujejo najmanj tri osebe in da poslujejo najmanj dve leti pred prijavo. Na razpis lahko kandidirajo tudi zasebni zavodi. Obdobje financiranja je od objave razpisa do 30.6.2014.

Mednarodni industrijsko razvojni projekti EUREKA: leto 2010 je bilo za Slovenijo v okviru sodelovanja v iniciativi Eureka še posebej uspešno, saj je v tem letu kar na dveh od štirih zasedanj visokih predstavnikov Eureka imela najvišje število potrjenih projektov, v katerih so sodelovala slovenska podjetja in raziskovalno razvojne institucije.

Slovenija pridobila status evropske sodelujoče države v ESA: januarja 2010 je bil podpisan sporazum z Evropsko vesoljsko agencijo (ESA), ki je Sloveniji dodelil status evropske sodelujoče države. Ta sporazum je pomenil prvo konkretno stopnjo sodelovanja med Slovenijo in ESA. Ministrstvo je lani objavilo javni poziv za zbiranje predlogov projektov za določitev prioritarnih področij v okviru Načrta za evropske sodelujoče države. Na javni poziv se je prijavilo 58 prijaviteljev, ki so oddali popolne in ustrezno izpolnjene obrazce. Prispele predloge je MVZT posredoval Evropski vesoljski agenciji, kjer so izvedli postopek evalvacije in pregledali vse slovenske predloge prispele v okviru javnega poziva. Izbranih in potrjenih je bilo 10 predlogov v skupni vrednosti 2.315.000 €. MVZT je letos objavilo že javni poziv za 2. krog projektov ESA, ki je bil zaključen junija letos.

Rezultat sofinanciranja strateških raziskovalno-razvojnih projektov bo predvidoma tudi 324 novih delovnih mest, od tega 81 delovnih mest za magistre in doktorje znanosti

Sprememba Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti: državni zbor je spremembo zakona sprejel v začetku leta 2011. V njej je na novo opredeljena sestava upravnih odborov javnih raziskovalnih zavodov (JRZ). Tako predvideva, da ustanovitelj (Republika Slovenija) nima več večine v upravnih odborih, temveč so le-ti sestavljeni iz treh skupin - ustanovitelj, zaposleni, javnost/uporabniki -, pri čemer nihče od njih v upravnem odboru nima večine.

INFORMACIJSKA DRUŽBA IN ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE

Prehod iz analognega na digitalno oddajanje TV signalov

Prehod iz analognega na digitalno oddajanje televizijskih signalov je bil po večletnih pripravah vseh akterjev uspešno izveden 1. decembra 2010, ko je RTV Slovenija ugas-

nila 83 analognih oddajnikov. Aktivni so ostali le še analogni oddajniki na belih lisah, kjer digitalno oddajniško omrežje še ni zgrajeno. Trenutno je z digitalnim signalom pokritih 96 % prebivalstva, bele lise bodo s signalom multipleksa A pokrite najkasneje do junija 2011. V okviru priprav na digitalni prehod je MVZT v zadnjih mesecih leta 2010 skupaj s ponudniki TV programov v različnih medijih izvedel obširno kampanjo obveščanja, ki je bila uspešna, saj je bila konec oktobra seznanjenost javnosti z digitalnim prehodom kar 98 %. Prelomen in še posebej informativno učinkovit je bil 15 minutni opozorilni izklop analognega oddajanja treh TV programov sredi novembra, ki ga je izvedel predsednik Vlade RS. Vseskozi je bil za pomoč gledalcem pri digitalnem prehodu na voljo klicni center z brezplačno številko 080 22 22, ki je organiziran na APEK (agencija za pošto in elektronske komunikacije RS). Za nekatere gledalce je bila namestitev in uporaba pretvornika zapleteno opravilo, zato smo za osnovno pomoč pri obveščanju, pri osnovni namestitvi in pri uporabi pretvornikov med njihovim članstvom zaposlili dve nevladni organizaciji (Zveza društev upokojencev Slovenije in Gasilska zveza Slovenije).

Ministrstvo je v skladu z Zakonom o digitalni radiodifuziji poskrbelo za brezplačne pretvornike za tiste socialno ogrožene kategorije prebivalstva, ki televizijski signal sprejemajo preko sobne ali strešne antene. Pretvorniki so bili upravičencem dostavljeni v novembru 2010. Dodatnim upravičencem, ki so prejeli odločbe o oprostivni plačevanja RTV prispevka v zadnjih dneh novembra 2010, je ministrstvo povrnilo stroške nakupa digitalnega pretvornika v višini 50 EUR.

Strateški svet za informacijsko družbo

V letu 2010 je začel delovati Strateški Svet za informacijsko družbo, ki je strokovni posvetovalni organ predsednika vlade. Imenovan je z namenom izvajanja učinkovitega prenosa znanja, dobrih praks in izkušenj ter poglobljenega sodelovanja med Vlado RS, gospodarstvom, univerzami in inštituti ter zainteresirano javnostjo na področju informacijske družbe. Strateški Svet za informacijsko družbo vsebinsko pokriva področja informacijske družbe, infrastrukture IKT, elektronskih komunikacij, konvergenca elektronskih medijev in informatizacije državne uprave.

Zakonodaja na področju elektronskih komunikacij: v letu 2010 sta bila sprejeta Zakon o spremembah Zakona o poštnih storitvah in Zakon o dopolnitvah Zakona o digitalni radiodifuziji, v letu 2011 pa novela Zakona o elektronskih komunikacijah.

Junija 2009 je državni zbor sprejel novelo zakona o državni upravi, s katero se je med drugim področje elektronskih komunikacij in pošte preneslo za ministrstva za gospodarstvo na ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, in sicer z namenom, da se področji informacijske družbe in elektronskih komunikacij ponovno združita pod okriljem enega ministrskega resorja.

INVESTICIJE

Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK II): stari projekt za gradnjo nove narodne in univerzitetne knjižnice NUK II je po dveh desetletjih usklajevanj postal arhitekturno, oblikovno, vsebinsko in funkcionalno neustrezen - tako zaradi informacijsko-tehnološkega razvoja knjižničarstva, kakor tudi z vidika umeščenosti v prostor, ekonomike in energijske učinkovitosti gradnje. Zato je MVZT Vladi RS v letu 2009 predlagalo spremembe programske projektnih izhodišč. Vlada je na podlagi tega predloga konec leta 2009 sklenila, da MVZT začne z novim postopkom za izbiro ustreznih rešitev za novo načrtovano stavbo NUK II. MVZT je na podlagi tega sklepa v

letu 2010 začel s pripravo nove investicijske dokumentacije in programske projektne naloge za novo stavbo NUK II kot izhodišča za razpis novega mednarodnega arhitekturnega natečaja, s katerim bodo na novo opredeljeni funkcionalni, ekonomski in trajnostni vidiki gradnje. Maja 2010 je bil ukinjen Gradbeni odbor za izgradnjo Univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Vlada je določila, da ustanovi medresorsko delovno skupino za vodenje projekta izgradnje novo načrtovane stavbe NUK II. Vanjo so bili imenovani predstavniki MVZT, Ministrstva za kulturo, Ministrstva za finance, Ministrstva za lokalno samoupravo in regionalno politiko. MVZT je aprila letos z Zbornico za arhitekturo in prostor Slovenije podpisal Pogodbo o izvedbi mednarodnega arhitekturnega natečaja, ki bo v skladu s časovnim načrtom objavljen julija, izveden pa do konca letošnjega leta. V naslednjem letu pa bo z nagrajenim natečajnikom sklenjena pogodba za izdelavo projektne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja in izvedbo. Pričakovani začetek gradnje NUK II je predvidoma v začetku leta 2013, v kolikor ne bo zapletov s pridobivanjem gradbenega dovoljenja, gradnja pa bo zaključena v letu 2015. V sklepni fazi je priprava dokumenta identifikacije investicijskega projekta. Celotna investicija je ocenjena na 70 milijonov EUR.

Umetniške akademije ALU, AGRFT in AG: lokacija za umetniške akademije je bila izbrana sredi leta 2004, sledili so dolgotrajni postopki arhitekturnega natečaja, priprave in sprejemanja prostorskih aktov. V letu 2009 je bil sprejet občinski podrobni prostorski načrt, ki je predstavljal osnovo za izdelavo projektne dokumentacije. V aprilu 2009 je bila izdelana novelacija predinvesticijske zasnove, v letu 2010 Projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja, začelo se je pridobivanje soglasja. V letu 2011 je predvideno dokončanje projektne dokumentacije in vzpostavitev pogojev za pridobitev gradbenega dovoljenja. Po pridobitvi gradbenega dovoljenja in potrditvi virov financiranja (zaradi vrednosti investicije je pomemben sprejem novega zakona o poroštvi) je investicija lahko zaključena v treh letih. Ocenjena vrednost investicije znaša 138,8 milijonov EUR.

Študentski dom Korotan na Dunaju: v letu 2009 je država kupila 100-odstotni lastniški delež v podjetju ŠD Korotan d.o.o. z nakupom ŠD Korotan in Garni hotela. V študentskem domu Korotan na Dunaju je trenutno na voljo 85 ležišč, od tega jih je 61 namenjenih študentom iz Slovenije in slovenskim zamejcem s Koroške. V njem se nahaja tudi sedež društva Kulturni center Korotan, v katerem se odvijajo prireditve za promocijo slovenske kulture in znanosti. Z namenom varovanja, promocije in razvoja slovenskih nacionalnih interesov je Vlada RS ocenila, da je treba zagotoviti dolgoročni obstoj in delovanje tega študentskega doma, zato se je odločila, da postane lastnica stoodstotnega deleža družbe Študentski dom Korotan.

SKICA: vlada se je junija 2011 seznanila s pobudo MVZT, Ministrstva za kulturo in Ministrstva za zunanje zadeve o ustanovitvi Slovenskega kulturno-informacijskega centra (SKICA), katerega namen je enotna promocija slovenske ustvarjalnosti v Avstriji. SKICA bo delovala v stavbi Študentskega doma Korotan.

Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo (FKKT) in Fakulteta za računalništvo in informatiko (FRI) Univerze v Ljubljani - Politehnika: MVZT je sredi leta 2009 izdal sklep, s katerim je bila potrjena izbira projekta novogradnja Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo in Fakultete za računalništvo in informatiko (novogradnja FKKT in FRI) za nadaljnjo pripravo in izvajanje postopkov za dodelitev sredstev evropske kohezijske politike - Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Ocenjena vrednost projekta je 116,4 mio EUR. Viri financiranja: skupnosti ESRR-EU 75,2 mio EUR in ESRR-slovenska udeležba 13,3 mio EUR. Investitor je Univerza v Ljubljani. Izvedba projekta (GOI del) je predvidena v letih 2011-2014.

Novogradnja Medicinske fakultete Univerze v Mariboru: projekt "Novogradnja Medicinske fakultete Univerze v Mariboru" se izvaja v okviru Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013. Skupni ocenjeni investicijski stroški novogradnje, vključno z vsemi GOI deli ter vso potrebno tehnološko in laboratorijsko opremo, znašajo 38.469.894 €. V skladu z odločbo o dodelitvi sredstev in s pogodbo o sofinanciranju, ki jo je Univerza v Mariboru kot upravičenec z MVZT kot posredniškim telesom sklenila 13.7.2009, bo EU prek sklada ESRR zagotovila 24.900.000 EUR, slovenska udeležba pri strukturnih sredstvih bo 4,394 mio EUR, preostanek potrebnih sredstev v skupni višini dobrih 9 mio EUR pa bo zagotovljen s skupnega proračuna. V preteklih letih so bila pridobljena vsa zemljišča in projektne dokumentacije za gradnjo, izbran je tudi izvajalec gradbenih del.

... sporazum z Evropsko vesoljsko agencijo (ESA), ki je Sloveniji dodelil status evropske sodelujoče države ...

Center znanosti - Hiša eksperimentov: MVZT je z željo promocije in popularizacije znanosti v RS ter da bi spodbudilo zanimanje za znanost, za povečan vpis na tehnične fakultete ter za vlogo znanja v družbi, v letu 2010 pristopilo k pripravi in izvedbi potrebnih aktivnosti za izgradnjo primerne Centra znanosti - hiše eksperimentov, ki bi nadomestilo sedaj mnogo premajhen Center znanosti, kjer deluje Ustanova hiša eksperimentov. Izbrana je lokacija (Trnovo), kjer že potekajo aktivnosti glede ureditve oz. pridobitve zemljišč, ki so v lasti Mestne občine Ljubljana (MOL) in Javnega stanovanjskega sklada RS (JSS). MOL je bil posredovan Sporazum o sodelovanju pri izgradnji Centra znanosti - hiše eksperimentov. Na JSS je bila posredovana pobuda za prenos potrebnih zemljišč v njihovi lasti. Zaključena je študija preveritve prostorsko programske postavitve novega objekta Centra znanosti - hiše eksperimentov, ki vključuje Idejno zasnovo centra, urbanistično in prostorsko preverbo lokacije ter programske zasnove centra. V zaključevanju je Dokument identifikacije investicijskega projekta. Potekajo aktivnosti za vključitev projekta v projekte evropske kohezijske politike, in sicer v t.i. demonstracijske projekte. MVZT je objavil javni poziv k predstavitvi tehnologij na področju trajnostne gradnje in učinkovite rabe energije s ciljem pridobiti pregled tehnoloških sposobnosti in vrhunskih dosežkov slovenskih podjetij na omenjenem področju. Ocenjena vrednost investicije je skupaj z vrednostjo zemljišč in opreme nekaj manj kot 13 mio EUR. Predvideno je sofinanciranje iz nepovratnih sredstev evropske kohezijske politike, in sicer v višini 85% upravičenih stroškov. Zaključek investicije je, ob predpostavki, da se bo gradnja začela v letu 2012, predviden v letu 2013.

Kemijski inštitut: MVZT je vzpostavil ustrezne pogoje za dograditev novih laboratorijev Kemijskega inštituta in opravil prijavo operacije SVLR - organu upravljanja. Ocenjena vrednost investicije je okoli 14 milijonov EUR. V teku je priprava vse potrebne dokumentacije, pridobljeno je že gradbeno dovoljenje. Kemijski inštitut pa po pooblastilu ministrstva nadaljuje s preo-

stalimi potrebnimi aktivnostmi za realizacijo operacije.

Kmetijski inštitut Slovenije: celovito rešitev prostorske problematike Kmetijskega inštituta Slovenije predstavlja ureditev dveh lokacij za potrebe izvajanja dejavnosti Kmetijskega inštituta Slovenije, in sicer Brda pri Lukovici ter Jabelj pri Mengšu. Na Brdu pri Lukovici se nahaja poskusni sadovnjak Kmetijskega inštituta Slovenije s pripadajočimi objekti, ki niso primerni za opravljanje dejavnosti inštituta. Zaradi navedenega je bila v letu 2010 izdelana idejna zasnova novega upravnega in skladiščnega objekta, DIIP ter posredovana prošnja občini Lukovica za spremembo obstoječih prostorskih aktov tako, da bodo omogočali gradnjo novega objekta. Po sprejetju novega prostorskega akta Občine Lukovica bo lahko ministrstvo pristopilo k nadaljnjim aktivnostim za izvedbo investicije. Investitor projekta bo MVZT, ocenjena vrednost investicije pa je 3,2 milijona EUR. Ostali potrebni prostori za opravljanje dejavnosti Kmetijskega inštituta pa naj bi se zagotovili na območju Jabelj. V ta namen je bil izdelan zazidalni preizkus območja, hidrološko hidravlična analiza ter posredovana prošnja občini Mengeš za razširitev zazidljivega območja. Izdelan je DIIP in v teku je priprava razpisne dokumentacije za izdelavo idejne zasnove. V letu 2011 se načrtuje preučitev možnosti ureditve živinorejskega dela inštituta v bližnji okolici obravnavanega območja in začetek aktivnosti v zvezi s pripravo podrobnega prostorskega načrta in projektiranje. Investicija naj bi se zaključila v letu 2014. Ocenjena vrednost investicije (z gradom) je 33 milijonov EUR.

Center za nove tehnologije: namen Centra za nove tehnologije, 2. faza, je integracija različnih znanstvenih ved z razvojem tehnologij za gospodarstvo ter z multidisciplinarnim izobraževanjem in razvojem valilnice ter inkubatorja visokotehnoloških podjetij, nastajajočih iz znanosti, v sodelovanju s ponudniki rizičnega kapitala. V objektu se zagotavlja umestitev laboratorijev za nuklearno magnetno resonanco, spektroskopijo visoke ločljivosti, za biokemijo in okolje s spremljajočimi delovnimi prostori, laboratoriji za elektroniko, s parkirnimi prostori v kletni etaži in spremljajočimi tehničnimi prostori. Za potrebe zagotovitve te infrastrukture in vzpostavitve predmetnih delovnih pogojev, ki bodo pozitivno učinkovali tako na gospodarstvo kot na visoko šolstvo, znanost in razvoj, je vlada sklenila najeti nepremičnine s postopnim odkupom. Ocenjena vrednost leasinga, vključno s stroški financiranja, znaša 21.507.486,75 EUR, ob upoštevanju odplačila v obdobju petnajstih let.

Študentski domovi

Študentski domovi v Ljubljani:

- rekonstrukcija in nadzidava Doma VŠZ: predvidena je rekonstrukcija in nadzidava objekta Doma VŠZ zaradi nujne izenačitve bivalnega standarda, saj je bil to edini dom, kjer so bivali po trije študentje v sobi. Dom je imel 237 študentskih ležišč, po prenovi in nadzidavi bosta v sobi bivala največ po dva študenta, na voljo pa bo skupno 186 ležišč. Vrednost projekta je ocenjena na 2,0 mio EUR;
- rekonstrukcija, nadzidava in prevedba Samskega doma Ministrstva za notranje zadeve v študentski dom: pripravljena je idejna zasnova, do študijskega leta 2011/2012 je predvideno, da bo na voljo 87 ležišč, do študijskega leta 2012/2013 pa še 184 ležišč. Ocenjena vrednost projekta znaša 2,9 mio EUR;
- gradnja študentskega doma na Litostrojski: izdelana je idejna zasnova, konec leta

2011 je predvidena pridobitev gradbenega dovoljenja, vselitev študentov pa v šolskem letu 2012/2013. Skupno število ležišč bo 152. Ocenjena vrednost projekta znaša 4,1 mio EUR;

• gradnja študentskega doma na Dunajski cesti: izdelana je prostorska preveritev, po kateri bi bilo mogoče pridobiti približno 500 novih ležišč, pripravlja se idejno zasnovo s prikazom vrednosti investicije.

Študentski domovi v Mariboru:

• obnova ŠD 6: v letu 2010 je bila realizirana pogodba z UM o sofinanciranju v višini 1,5 mio EUR. V letu 2011 se bo obnova objekta nadaljevala.

Študentski domovi na Primorskem:

• gradnja študentskega doma v okviru Kampusa Sonce naj bi se začela v začetku leta 2012. Ocenjena vrednost projekta znaša 8,6 mio EUR;

• za študentski dom v okviru Kampusa Livade je Idejna zasnova pripravljena in v potrjevanju. V letu 2011 je načrtovana pridobitev gradbenega dovoljenja za vse tri stolpiče, gradnja prvih 150 ležišč je predvidena konec leta 2011. Ocenjena vrednost znaša 14,4 mio EUR;

• ŠD Nova Gorica: lani je bilo pridobljeno gradbeno dovoljenje in sklenjena pogodba o ustanovitvi stavbne pravice, na osnovi katere se je spremenilo gradbeno dovoljenje in se glasi na investitorja MVZT. Glavnina izvedbe del in dokončanje objekta je predvidena v letu 2012. Ocenjena vrednost s strani MVZT znaša 5,4 mio EUR.

Dogovor MVZT - MŠŠ (Ministrstvo za šolstvo in šport): MVZT in MŠŠ sta podpisala Dogovor o delitvi upravljanja, investicijah in investicijskem vzdrževanju names-

titvenih zmogljivosti v dijaških domovih za potrebe dijakov in študentov. Ob tem sta se ministrstva dogovorili, da bosta na podlagi tega dogovora izvajali potrebne aktivnosti, da bi zagotovili preureditev dijaških domov za bivanje študentov in dijakov ter da bosta načrtovali dogovorjeno višino potrebnih finančnih sredstev za nemoteno uporabo objektov. Gre za dijaške domove, ki niso polno zasedeni z dijaki, kot na primer v Koprju, Celju, Novem mestu, Mariboru...

• V letu 2010 je bila izdelana celotne projektna in investicijska dokumentacija za izvedbo obnove Dijaškega doma v Novem mestu. GOI dela bodo predvidoma izvedena konec leta 2011. Ocenjena vrednost del je 1,5 mio EUR.

• Delno je bila izdelana projektna in investicijska dokumentacija za rekonstrukcijo Dijaškega doma Celje. V letu 2011 je predvidena izvedba GOI del. Vrednost investicije bi predvidoma znašala cca. 1,5 mio EUR.

• Glede na to, da imajo študenti na Univerzi na Primorskem najmanjše možnosti za nastanitev v javnem študentskem domu, ker je glede na število študentov na obali najmanj javnih študentskih domov, je MVZT intenzivno reševalo problematiko vlaganj za sobivanje dijakov in študentov v dijaškem domu Koper (v dveh objektih). Za t.i. 3. objekt je bila pripravljena idejna zasnova v dveh variantah. Glede na zahtevne kulturno varstvene pogoje na območju, kjer se dom nahaja, je bila izbrana varianta, pri kateri se ohranja sedanje notranje stopnišče. V letu 2011 bo izdelana projektna dokumentacija, spomladi leta 2012 pa je predviden začetek gradbenih del. Kapaciteta doma 3. objekta bo 47 ležišč. Ocenjena vrednost projekta znaša 0,9 mio EUR. Za že delujoči objekt je izdelava idejne zasnove v teku.

Poročilo o delu ministrice za gospodarstvo mag. Darje Radić

Temeljna cilja v času mojega vodenja ministrstva sta bila povečanje konkurenčne sposobnosti slovenskih podjetij in izboljšanje konkurenčnosti poslovnega okolja. Na področju energetike pa je bil glavni cilj doseči in zagotavljati stabilno, konkurenčno in trajnostno oskrbo z energijo po konkurenčnih cenah.

Povečati konkurenčno sposobnost slovenskih podjetij

Kljub pozivom k reševanju slabih podjetij, smo se na ministrstvu zavedali, da moramo čas krize izkoristiti za temeljito prenovu gospodarstva na podjetniški ravni, za pripravo novih naložbenih projektov, za uvajanje novih tehnologij in iskanje novih trgov. Ukrepe in spodbude smo zato usmerili v krepitev razvojnih aktivnosti podjetij s ciljem, da ostanejo podjetja konkurenčna tudi po končani krizi. Večino državnih spodbud smo usmerili v sofinanciranje razvojno investicijskih projektov, v nakup nove tehnološke opreme, v zagon novih inovativnih podjetij v subjektih podpornega okolja, v projekte za prenos znanja v podjetja in v razvojne projekte na področju turizma, tujih neposrednih investicij in internacionalizacije. V tem obdobju je bilo preko javnih razpisov finančno podprtih več kot 3500 projektov podjetij: v letu 2009 je bilo razpisanih več kot 275 milijonov EUR, kar je 50,2 % več kot v letu 2008, v letu 2010 pa je bilo razpisanih več kot 290 milijonov EUR.

Ključni ukrepi za spodbujanje konkurenčnosti slovenskih podjetij:

- Javni razpis ESRR Razvojni centri slovenskega gospodarstva v višini 185 milijonov EUR, s čimer zagotavljamo podporo strateškimi projektom partnerstev za dolgoročni razvoj na posameznih ključnih področjih in regijah. V okviru razpisa bo ministrstvo sofinanciralo 17 projektov, katerih skupna vrednost je 425.483.576 EUR, pričakovana vrednost sofinanciranja pa 179.581.344 EUR. Finančno bodo podprti trije razvojni centri v pomurski regiji, sedem iz industrijskih sektorjev: avtomobilska industrija, elektroindustrija in elektronika, energetika, farmacija in biotehnologija, IKT, lesno-predelovalna industrija ter novi materiali ter sedem regionalnih razvojnih centrov.
- Začetek prehoda na instrumente finančnega inženiringa - povratne vire financiranja, npr. vzpostavitev in delovanje holdinškega sklada pri Slovenskem podjetniškem skladu (SPS), vzpostavitev instrumenta tvegane kapitala v višini 35 milijonov EUR, vzpostavitev učinkovite podpore malim in srednje velikim podjetjem (MSP) pri zagotavljanju virov financiranja z jamstvi za bančne kredite in delno subvencijo obrestne mere v višini 160 milijonov EUR (podprtih več kot 730 podjetij).
- Podpora razvojno investicijskim projek-

tom skupin podjetij v okviru dveh javnih razpisov v skupni višini 154 milijonov EUR (izbranih je bilo 60 projektov v izvedbi 167 podjetij).

• Posebna pozornost je namenjena začetnemu delovanju podjetij, kjer je ključna podpora z zagonskimi sredstvi za novonastala podjetja, kjer je bil objavljen v začetku leta javni razpis v višini 4,1 mio EUR (število odobrenih projektov je 183).

• Ministrstvo za gospodarstvo je tudi ključni koordinator izvajanja Akta za mala podjetja, v okviru katerega prek akcijskega načrta, sprejetega v letu 2010, vrsta resornih ministrstev - vključno z Ministrstvom za gospodarstvo - izvaja aktivnosti v podporo MSP. V tem okviru bo ključnega pomena odprava administrativnih ovir za podjetja (predstavitev in izvajanje priročnika, uvedba MSP testa v pripravo zakonodaje) in s tem povezana deregulacija poklicev (sodelovanje z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve ter Obrtno-podjetniško zbornico Slovenije). Pomembno je imenovanje odposlanca za MSP.

• Vzpostavljen celovit koncept vavčerskega sistema podpore rasti in razvoju podjetij ter izvedena dva javna razpisa: inovacijski vavčer in mentorski vavčer. V okviru koncepta je razvit tudi Procesni vavčer in preneseno znanje in izkušnje splošnega

vavčerja za usposabljanje na strukturna sredstva in instrument MDDSZ.

• Podprtih 12 vlog univerzitetnih in podjetniških inkubatorjev ter tehnoloških parkov ter zagotovljeno delovanje 31 vstopnih točk VEM, ki nudijo storitve informiranja in osnovnega svetovanja ter omogočajo izvedbo postopka registracije letno preko 50.000 uporabnikom.

• Pripravljeno in izvedeno vsebinsko in izvedbeno poenotenje instrumentov v podporo mobilnosti raziskovalcev ter razvoja kompetenc v podjetjih.

Pomemben dosežek pa ob teh, materialno oz. finančno oprijemljivih ukrepih, pomeni tudi opravljeno delo pri pripravi vrste strateških razvojnih dokumentov: Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije 2011-2020, zasnova za Sodobno industrijsko politiko. Še posebej velja izpostaviti uspešno, celo na ravni EU zglede izvajanje Akcijskega načrta v okviru Akta za mala podjetja (SBA).

Povečanje mednarodne konkurenčnosti gospodarskih subjektov ter izboljšanje pogojev pri poslovanju na mednarodnih trgih

Julija 2010 je bil sprejet nov program Vlade RS za spodbujanje internacionalizacije podjetij v obdobju 2010-2014. Organiziranih je bilo 20 izhodnih in 18 vhodnih gospodarskih delegacij in 20 skupinskih nastopov slovenskih podjetij na mednarodnih sejmih v tujini. Izveden je bil javni razpis za sofinanciranje dejavnosti slovenskih poslovnih klubov v tujini v letu 2010, v okviru katerega je bilo podprto delovanje 15 slovenskih poslovnih klubov. Objavljen je bil tudi razpis za sofinanciranje individualnih sejemskih nastopov slovenskih podjetij v

tujini v letu 2011. Uspešno je bil zaključen projekt predstavitve Slovenije na svetovni razstavi EXPO 2010 v Šanghaju na Kitajskem, kjer je Slovenija za paviljon prejela zlato nagrado za kreativno notranjost.

V okviru spodbujanja tujih neposrednih investicij je bil objavljen javni razpis za spodbujanje tujih neposrednih investicij (TNI), v okviru katerega je bilo osmim projektom dodeljenih 4,86 milijonov EUR. Poleg tega je bila po posebnem postopku, ki ga dopušča 22. člen Uredbe o finančnih spodbudah za TNI, dodeljena spodbuda podjetju Julon, d. d., za investicijski projekt »Econyl« v višini 3,6 milijonov EUR.

V letu 2011 smo pripravili Akcijski načrt za spodbujanje internacionalizacije slovenskega gospodarstva, pripravili spremembe in dopolnitve Zakona o spodbujanju TNI in internacionalizacije. V letu 2011 smo zaznali povečan interes za TNI, kar je tudi rezultat intenziviranja mednarodnih aktivnosti ministrstva v preteklem in v tem letu. V tem času je bilo podpisanih več sporazumov o sodelovanju na gospodarskem področju z regijami in državami. Junija 2011 je bil podpisan Sporazum o zaščiti in promociji investicij z Indijo. V tem letu sta bila podpisana memoranduma o sodelovanju z Altajsko pokrajino in Pokrajino mesta Moskva.

V letu 2011 so bile dane finančne spodbude 11 podjetjem v skupni višini 4.619.103,87 EUR, s čimer bo v roku treh let od zaključka investicij ustvarjenih 324 novih delovnih mest. Po posebnem postopku so bile v tem letu potrjene 3 TNI (skupaj več kot 1000 novih delovnih mest). V obravnavi pa so še 4 vloge, med njimi tudi vloga Renaulta za izvedbo projekta Edison v Sloveniji.

Ukrepe in spodbude smo zato usmerili v krepitev razvojnih aktivnosti podjetij s ciljem, da ostanejo podjetja konkurenčna tudi po končani krizi.

Investicije, trženje in promocija ter spodbujanje inovativnosti v turizmu

V letu 2010 je bilo pripravljenih in izvedenih več javnih razpisov:

- javni razpis za promocijo tematskih turističnih proizvodov, ki je predstavljal tudi enega od protikriznih ukrepov za področje turizma; razpisanih je bilo 1.080.500 EUR sredstev, s katerimi smo podprli 10 promocijskih projektov;
- javni razpis za obnovo in posodobitev planskih postojank v višini 1.500.000,00 EUR; v okviru tega razpisa je bilo odobrenih 22 projektov, 7 projektov je bilo že zaključenih v letu 2010, ostali bodo zaključeni v letu 2011;
- javni razpis za izvedbo aktivnosti regionalnih destinacijskih organizacij v višini 4,2 milijona EUR; v okviru dveh odpiranj smo odobrili sredstva 8 projektom v skupni višini 2.036.800,00 EUR.

V celoti je bil izveden tudi Program dela Slovenske turistične organizacije.

Veliko pozornosti smo namenili usklajevanju izobraževalnih programov in programov usposabljanja s potrebami turističnega gospodarstva. Spodbujali smo sodelovanje med turističnim gospodarstvom in izobraževalnimi institucijami, promocijo deficitarnih poklicnih kvalifikacij s

področja turizma in gostinstva na nacionalni ravni ter preučili možnosti vzpostavitve mreže šolskih hotelov.

V začetku leta je na podlagi Pravilnika o kategorizaciji nastanitvenih obratov stopil v uporabo nov sistem kategorizacije nastanitvenih obratov v Sloveniji, ki vpeljuje nov in sodoben sistem kategorizacije nastanitvenih obratov. Kategorizacija obratov poteka s pomočjo elektronskega sistema kategorizacije, ki ga Slovenija uvaja kot prva v Evropi.

Ključni projekt na področju turizma v tem letu je priprava nove strategije razvoja turizma 2012-2016, ki bo temeljila predvsem na intenzivnem trženju, dvigu kakovosti storitev in razvoju inovativnih turističnih proizvodov s ciljem povečati konkurenčnost, spodbujati trajnostni razvoj turizma in povečati turistični promet.

Še posebej velja izpostaviti uspešno, celo na ravni EU zgledno izvajanje Akcijskega načrta v okviru Akta za mala podjetja (SBA).

Ministrstvo za gospodarstvo bo v letu 2011 nadaljevalo s procesom reorganizacije tako znotraj ministrstva kot v izvajalskih agencijah. V ta namen smo že realizirali združitev Direktorata za ekonomske odnose s tujino z Direktoratom za turizem; pripravljene so podlage za vzpostavitev nove Agencije za promocijo Slovenije.

Ustvarjamo varno okolje za podjetnike in potrošnike

V letu 2010 smo zagotavljali pravno okolje za varno, transparentno in nemoteno delovanje podjetij na trgu, prebivalcem oziroma potrošnikom pa visoko raven varnosti in možnosti izbire med ponudbami blaga in storitev. V ta namen so bili sprejeti Zakon o potrošniških kreditih in spremljajoči podzakonski akti, Zakon o storitvah na notranjem trgu. Izvedena je bila podpora za delovanje Slovenske akreditacije, Slovenskega inštituta za standardizacijo in Zavoda za blagovne rezerve ter pripravljene normativne podlage za ustanovitev Agencije za varstvo konkurence.

V letu 2010 so bili sprejeti 3 zakoni, 11 podzakonskih aktov vlade in 13 podzakonskih aktov ministra.

V letu 2011 smo bistveno intenzivirali pripravo zakonov z gospodarskega področja. Tako so bili v letu 2011 pripravljene in sprejeti:

- Zakon o dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1D), ki ureja nasprotja interesov pri sklepanju pravnih poslov za poslovanje, izvršnega direktorja ali prokurista ter pridobitev soglasja nadzornega sveta družbe za sklenitev pravnega posla.

- Zakon o tehničnih zahtevah in ugotavljanju skladnosti.

Na septembrski seji državnega zbora bosta obravnavana:

- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o potrošniških kreditih,
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu potrošnikov.

Vlada je že sprejela: Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih zbornicah.

V recenziji je:

- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prevzemih.

V pripravi sta:

- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah.
- Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah z Uradom RS za intelektualno lastnino.

Stabilna, konkurenčna in trajnostna oskrba z energijo po konkurenčnih cenah

Aktivnosti v letu 2010 so bile usmerjene v povečanje kapacitet prenosnega plinovodnega omrežja v državi in - glede na Južni koridor - povečanje stabilnejše oskrbe z električno energijo ter učinkovitejše povezovanje trgov, v okviru katerih smo izvajali aktivnosti v zvezi z investicijami v plinovodno omrežje v vrednosti 60 milijonov EUR ter v prenosno in distribucijsko omrežje v višini 200 milijonov EUR. Pripravili smo tudi sporazum z Madžarsko za izgradnjo povezovalnega plinovoda.

Na področju spodbujanje učinkovite rabe energije in povečevanje deleža obnovljivih virov energije smo v tem obdobju bistveno intenzivirali aktivnosti. V letu 2010 so bili objavljeni štirje razpisi, od tega eden za energetske sanacije bolnišnic v višini 52,6 mio EUR, dva s področja spodbujanja energetske izrabe lesne biomase v skupni višini 10,4 mio EUR ter razpis za sofinanciranje operacij za povečanje učinkovitosti rabe električne energije v gospodarstvu za obdobje 2011 do 2013 v višini 6,5 mio EUR. Skupno je bilo razpisanih 69,5 mio EUR sredstev za obdobje 2010 do 2013.

Sprejeti so bili naslednji pravni akti: Rudarski zakon, Uredba o zagotavljanju prihrankov energije pri končnih odjemalcih, Pravilnik o metodah za določanje prihrankov energije pri končnih odjemalcih idr.

Med najpomembnejše dosežke področja energetike sodijo:

- Dopolnitev sporazuma o gradnji plinovoda Južni tok, na podlagi katerega je prišlo do podpisa pogodbe o ustanovitvi skupnega podjetja za izvedbo projekta Južni tok.

- Pridobitev sedeža nove Agencije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER).

- Uvedba nove sheme subvencioniranja proizvodnje elektrike iz obnovljivih virov (OVE) in iz soproizvodnje (SPTE) v letu 2009. Od uvedbe nove podporne sheme v letu 2009, se je število proizvodnih enot, ki so bile zgrajene in so upravičene do podpore, več kot podvojilo (s števila okrog 600 se je število povečalo na več kot 1300, od tega je 38 enot soproizvodnje toplote in elektrike, ostalo so proizvodne naprave na OVE). Po viru obnovljive energije se je število proizvodnih naprav močno povečalo pri fotovoltaičnih proizvodnih napravah (z okoli 140 konec leta 2009 na 880 v juniju 2011), pri bioplinskih na kmetijsko biomaso (s 5 na 15 v istem obdobju), medtem ko se število novih proizvodnih naprav ni skoraj nič spremenilo na področju hidroenergije, vetra in ostalih virov. Za to so razlog druge ovire, ne podporna shema Ministrstva za gospodarstvo. Po podatkih Centra za podpore je bila s podporno shemo v letu 2009 podprta količina proizvedene električne energije 945 GWh, za kar je bilo zagotovljeno 23,2 mio EUR. V letu 2010 je bilo po podporni shemi podprtih 995 GWh s sredstvi v višini 48,6 mio EUR. V letu 2011 bodo količine podprte energije še večje, ker bo kar nekaj novih bioplinskih proizvodnih naprav ter fotovoltaičnih naprav, katerih skupna instalirana moč je

že v juniju presešla 48 MW po podatkih Agencije za energijo o izdanih deklaracijah.

- Uvedba prispevka za učinkovito rabo energije, ki se plačuje na vse energente in se zbira na Eko skladu. S temi sredstvi, ki jih je vsako leto več in segajo od 18 mio EUR lani do predvidoma 35 mio EUR v letu 2012, država subvencionira ukrepe učinkovite rabe energije v gospodinjstvih ter prehod iz rabe kurilnega olja na lesno biomaso in sončne kolektorje. Samo v letu 2010, ko je subvencijska shema prvič zaživel, je bilo vlog gospodinjstev prek 20.500, kar predstavlja okrog 4,5 % vseh slovenskih gospodinjstev. Ker raste obseg sredstev, bo raslo tudi število prejemnikov, načrtujemo pa tudi širitev te pomoči k pravnim osebam, najprej k osnovnim šolam in vrtcem.

V letu 2011 smo:

- Pripravili Nacionalni energetskega programa: gradivo za NEP je v obliki osnutka skupaj z okoljskim poročilom poslano v javno obravnavo, ki bo trajala do konca oktobra 2011. Okoljsko poročilo je ima pozitivno mnenje MOP v postopku celovite presoje vplivov na okolje.

- Pripravili nov energetskega zakon (prenos 10 direktiv in treh uredb EK): predlog zakona (567 členov) je bil poslan v javno obravnavo (do konca julija 2011).

- Pripravili Uredbo o določanju rudarske koncesnine: poslana v medresorsko usklajevanje.

- objavili 7 razpisov za področje URE in OVE, eden pa ustavljen zaradi rebalansa.

V DZ čaka na obravnavo Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Skladu za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganja radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško. Predlog zakona, s katerim je na novo opredelilo izhodišča za poslovanje javnega sklada ter za upravljanje namenskega premoženja in naložbene politike sklada, je MG pripravilo že leta 2010. Po opravljeni drugi obravnavi je postopek ustavljen in se bo nadaljeval po uskladitvi amandmajev, ki bodo oblikovani na osnovi revizijskega poročila računskega sodišča, ki obravnava "Zagotavljanje sredstev za razgradnjo NEK in za odlaganje RAO iz NEK".

Ključni projekt na področju turizma v tem letu je priprava nove strategije razvoja turizma 2012-2016, ki bo temeljila predvsem na intenzivnem trženju, dvigu kakovosti storitev in razvoju inovativnih turističnih proizvodov s ciljem povečati konkurenčnost, spodbujati trajnostni razvoj turizma in povečati turistični promet.

Posebno pozornost smo namenili projektu izgradnje bloka 6 TEŠ, kjer smo glede na zatečeno stanje zagotovili podlage za transparentno obravnavo in odločanje o nadaljevanju projekta v prihodnje. Postavili smo jasna merila in na Vladi RS sprejeli sklep, ki določa, da državnega poročstva ne bo, dokler investitor ne pripravi novega investicijskega programa in izkaže ustrezne donosnosti TEŠ 6.

Poročilo o delu ministrice za kulturo Majde Širca

Svobodni prostori. Dialog. Samoomejevanje

Ko sem pred slabimi tremi leti vstopila na ministrstvo za kulturo, sem najprej na široko odprla vrata, ki so bila v preteklosti dokaj zaprta. Moj predhodnik ni vodil dialoga s civilno in strokovno javnostjo, zakone je pisal enoumno, nevladni sektor je bil v veliki meri izključen, pretoka misli med zunaj in znotraj ni bilo.

Takoj smo začeli s preprihom: z javnimi razpravami, poimenovanimi Divje misli, z vzpostavitvijo delovne skupine za trajni dialog s samostojnimi ustvarjalci, s srečanji arhitektov v okviru posebej ustanovljene posvetovalne skupine Dom za prostor, s kovanjem strateških dokumentov skupaj s tistimi, ki jih bodo živeli, z močnim povezovanjem z drugimi ministrskimi resorji, s spoštovanjem in trdnim povezovanjem z Nacionalnim svetom za kulturo (NSK), s pošiljanjem jasnih signalov v EU, da v Bruslju ne bomo statisti, ter z vztrajnim, trdnim in odprtim pogovorom z vsemi, ki so odpirali ideje in kovali predloge.

Ob načelu odprtosti je trdno veljala še ena, nič manj pomembna zaveza: samoomejevanje, s čemer so se odzela politiki pogosto ljuba krila, ki redijo oblastne, lobistične in druge skomine. Skratka, bili smo laboratorij za uresničevanje javnega, ne pa diktatorji parcialnega interesa. Pogoj za to je bila pospravljena hiša in transparentna blagajna.

Ključni projekti, ki označujejo mandat, so imeli v prvem planu ljudi: ustvarjalce in uporabnike.

Vzpostavljali smo partnerstva za dvig standardov kakovosti programov. Pospešili črpanje evropskih sredstev za kulturno infrastrukturo. Poskrbeli za zakonske ureditve za sodobnejši javni sektor.

Iz besed smo prešli k dejanjem na področju digitalizacije in v polju kreativnih industrij.

Nekaj ključnih nacionalnih projektov tega mandata:

- Svetovna prestolnica knjige (SPK) in Evropska prestolnica kulture (EPK);
- Na vprašanje, kako partnersko povezati lokalno in nacionalno ter z institucionalno nadgradnjo dvigniti standarde, smo odgovorili z ustanovitvijo Muzeja arhitekture in oblikovanja (MAO);
- Primer, kako pametno porabiti evropska sredstva za kulturno infrastrukturo in seči v »svet čez«, je KSEVT - Kulturno središče evropskih vesoljskih tehnologij, ki nastaja v Vitanjih;
- Slovenski filmski center (SFC) je dokaz, da se v preteklosti zavoženo vodenje osrednje filmske institucije lahko preseka le z dobrim zakonom, boljšim financiranjem in z novimi ljudmi;
- Kako z digitalizacijo narediti kulturo dostopnejšo, potrjuje spletna aplikacija CULTURE.SI, dLib, Sigic, Sigledal, Europeana in vpeljava celotnega polja kulturnih industrij, kar je ostajalo vse do tega mandata le na papirju;
- Poziv ministrstva za kulturo RS vsem ostalim kulturnim in finančnim ministrom v Evropi, da je obravnava davka (DDV) na knjigo še vedno diskriminatorna, je vzbudil pozornost in dobil podporo. Moj poziv, da naj pri določanju davčne politike znotraj založništva igrajo ključno vlogo tudi ministri za kulturo, ni bil preslišan in

bo dobil večji zamah v času predsedovanja Poljske;

- Na simbolni in realni ravni smo iskali prav in pravico s tožbo proti RKC oziroma župniji Bled za ničnost sporazuma, s katerim je prejšnja vlada vrnila Blejski otok RKC-eju, kljub temu, da so vsa sodišča (vključno z ustavnim) v postopku denacionalizacije to zavrnila. Sodišče še ni zaključilo tega primera.

Stabilen proračun za kulturo

V tem mandatu je kultura imela proračun za "v anale": 0,58 % BDP, 2,2 % v državnem proračunu (2009), kar je najvišji delež za kulturo doslej oziroma po osamosvojitvi.

- 2009 - 204 mio EUR (2,2 % državnega proračuna, 15 % rast v primerjavi z realizacijo na prejšnje leto);
- 2010 - 209 mio EUR, vendar z rebalansom 197,5 mio (2,0 %);
- s skupno akcijo in pozivi celotne kulturne scene smo ob koncu mojega mandata (julij 2011) uspeli odvrniti polovico nevzdržne nevarnosti, ki je grozila kulturi pri rebalansu za leto 2011. Napovedan rez je znašal kar 38 milijonov EUR! Po skupnem protestu je bila kultura ob 19 namesto ob 38 milijonov evrov - torej rez za 4 % (in ne 8 %) - rebalansiran proračun za 2011 je tako na koncu znašal cca. 200 milijonov evrov (199 mio), kar je za čas krize še sprejemljiva rešitev.
- v letu 2012 je za kulturo predvideno 201.952.759 EUR
- V EU finančnem okviru 2014-2020 se kulturi in izobraževanju povečajo sredstva za 68 %, od 9,1 na 15,2 milijard EUR, od tega za USTVARJALNO EVROPO 1,6 milijarde. V EU smo trdo lobirali za dvig sredstev za kulturo in umestitev kulture v strategijo EU 2020. Ni ostalo brez odmeva in rezultatov, saj je evropski proračun narasel le na štirih področjih.

I. Za ljudi

Samorastniki: Dialog z NGO, samozaposlenimi in sindikati

- V celotnem mandatu smo vodili trajen dialog z nevladnimi organizacijami in na ta način skupaj spremenili način dela na samem ministrstvu, sredstva in zakone;
- Odpravili ovire pri pridobitvi statusa samostojnih ustvarjalcev, povečan je letni cenzus;
- bistveno povečana sredstva za nevladni sektor (za 1,5 mio EUR že v prvem letu) - za subvencije, za prve projekte, štipendije in rezidence;
- uvedeno triletno povprečje pri plačilu zdravstvenega, socialnega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja;
- pridobitev oziroma ohranitev pravice do prispevkov za starejše samozaposlene. Samozaposlenemu, ki ima pravico do plačila prispevkov in je dosegel starost najmanj 50 let ter mu manjka največ šest let do izpolnitve minimalnih pogojev za upokojitve, se prizna pravica do plačila prispevkov za socialno zavarovanje do upokojitve;
- spremenjen način ugotavljanja cenzusa z odštevanjem določenih prihodkov - iz naslova nagrad na področju kulture, delovnih štipendij MK in JAK ter prihodkov iz naslova knjižničnega nadomestila, ki se ne upoštevajo pri izračunu cenzusa, ter letno preverjanje pogoja nepreseganja cenzusa na podlagi triletnega povprečja dohodkov;

Svetovna prestolnica knjige

- rojstvo Pogledov, štirinajstdnevnik o umetnosti, kulturi in družbi;
- Unescov regionalni forum v okviru World Book Summitta (Svetovni vrh knjige);
- ob podpori projektu Ljubljana, svetovna prestolnica knjige, smo na področju kulture in umetnosti letos sofinancirali 384 knjig, 35 revij, 29 projektov bralne kulture, 43 literarnih prireditev, 32 mednarodnih sodelovanj, 15 projektov s področja temeljnih antičnih del, 10 projektov zahtevnih del s področja umetnosti, kulture in humanistike, 16 delovnih štipendij, 10 projektov usposabljanja, okrog 60 prevodov v tuje jezike in 23 knjigarn;
- Javna agencija za knjigo je sofinancirala 200 znanstvenih monografij in okrog 110 znanstvenih revij;
- z izvajanjem knjižničnega nadomestila sofinanciramo okrog 1000 avtorjev, prek 5 stanovskih društev pa 115 štipendij ustvarjalcem.

Evropska prestolnica kulture - EPK

- pripravili smo podlage za nov javni zavod, ki vodi in skrbi za realizacijo projekta Evropske prestolnice kulture;
- zagotovili smo programska sredstva 2010 - 12 v višini 15 mio EUR;
- rezervirali sredstva za infrastrukturo (Umetnostna galerija v Mariboru) in potrpežljivo čakali na dokumentacijo MOB za novo galerijo;
- partnerske občine so s pomočjo države in EU sredstev urejale svoje infrastrukturne rešitve (Anton Podbevšek teater v Novem mestu, galerija in muzej v Slovenj Gradcu, Dominikanski samostan na Ptujju...);
- pripravili projekcijo za Agencijo za mednarodno promocijo slovenske kulture. Agencija naj bi v Mariboru po zaključku EPK (in z izkušnjami sedanjega javnega zavoda EPK) skrbela za slovensko kulturo v tujini, kar bi dvignilo nivo promocije, ki sedaj deluje interno znotraj ministrstva.

II. Standardi kakovosti

Gremo mi po svoje: krepitev nevladnega sektorja

- uvedeni 4-letni programski in projektni razpisi, ki pravočasno in bolj trajno zagotavljajo večjo finančno stabilnost;
- pri programskem razpisu uvedena ne-programska sredstva, ki nevladni sektor približujejo javnemu sektorju;
- Center sodobne plesne umetnosti CSPU (podpisan dogovor z MOL in ustanovljen javni zavod za področje sodobnega plesa);
- uredili smo celostno grafično podobo javne uprave RS;
- MANJ JE VEČ: zmanjšali smo število proslav z 10 na 5! Proslave so pripravili vrhunski avtorji (M. Berger, D. Jovanovič, Kovač/Podgoršek, E. Clug, J. Zrnec, Neda R. Bric itd.).

Kultura prostora: brez arhitekture ni kulture

- ker v Resoluciji nacionalnega programa za kulturo sploh ni bila omenjena arhitektura, smo NKP dopolnili s področjem skrbstva za prostor, krajinsko arhitekturo in s študijami nadgrajevanja spajanja staroga (dediščine) s sodobnim;
- Muzej za arhitekturo in oblikovanje (MAO) postane osrednja nacionalna ustanova, ki presega lokalno raven;

- skupina Dom za prostor - posvetovalno telo ministrice - postane prostor za dialog s strokami o ključnih problemih prostora, ohranitve sodobne arhitekturne dediščine in krajinske arhitekture.

Dediščina

- zaščitili smo Plečnikovo arhitekturo v Ljubljani, ki ni imela ustreznega statusnega varovanja kljub temu, da so bili na MK v prejšnjem mandatu "plečnikologi";
- razglasili smo Kraško kulturno krajino v Lipici za kulturni spomenik državnega pomena (t. i. robno območje). Tako smo preprečili vdor divje gradnje na vplivnem območju v Lipici, kar nedvomno pomeni največji realni korak k regulirani gradnji na Krasu;
- umaknili smo appetite za golf v Lipici in skupaj z MG sprožili razvojne projekte za obnovo (s pomočjo evropskih sredstev) osrednje turistične in dediščinske infrastrukture;
- razglasili smo spomenike v vasi Vrba (tudi Prešernovo hišo) na Gorenjskem za kulturni spomenik državnega pomena;
- Sečoveljske soline so po mnogih letih končno dobile upravljavski načrt;
- nominacija za Seznam svetovne kulturne in naravne dediščine: Idrijski rudnik je prešel vse ovire in je tik pred potrditvijo. Ustanovili smo javni nacionalni zavod, ki bo v Idriji skrbel za svetovno znamenitost in vzdrževanje nekdanjega rudnika;
- Kolišča na barju: gre za prvi vpis kulturne dediščine na seznam Unesca v Sloveniji.

III. Kulturna infrastruktura

Bogati razpisi in čvrsto črpanje EU sredstev

- razpis 2008 - 5.000.000 EUR: Mladinski kulturni center Brežice, Kulturni dom Bovec, obnova Stara Sava na Jesenicah, knjižnica Hrastnik, dvorana v Kulturnem domu Ravne na Koroškem, obnova vile Mayer v Šoštanjju, mala dvorana v kulturnem domu v Sežani, Putarov mlin v občini Grad, Layerjeva hiša umetnikov v Kranju;
- razpis 2009 - 10.000.000 EUR: kulturno središče evropskih vesoljskih tehnologij Vitanje, galerija in središče Slovenj Gradec, 3 stolpi v Kranju, modernizacija Anton Podbevšek teater Novo mesto, celovita obnova gradu Brežice;
- razpis 2010 - 11.000.000 EUR: obnova gradu Rajhenburg, pokrajinskega muzeja v Mariboru, Knežjega dvorca na Celju, Lanthierijeve graščine v Vipavi;
- uspešno črpanje kulturnega tolarja in evropskih sredstev: leta 2009 dvakrat več kot leto prej. V prvi polovici programskega obdobja 48 % sredstev, ki nam jih je do leta 2013 namenila Evropska unija.

Kultura gradi

- grad Strmol - 4.852.049 EUR;
- Muzej sodobne umetnosti, četrt kulture, Ljubljana - 4.500.000 EUR;
- sprožena je obnova kulturnega spomenika vile Vipolže;
- v pripravi projekta rekonstrukcije Narodne galerije v Ljubljani in izgradnje Umetnostne galerije v Mariboru (EPK);
- v delu: obnova vojašnice za arhiv na Ptujju, vojašnice v Pivki in vratarnice na Metelkovi (četrt kulture v Ljubljani);
- pred javnim natečajem gradnja in obnova Arhiva RS na Roški;
- prioriteta obnova Metelkove 6, namenjena nevladnemu sektorju.

Pretoki med lokalnim & državnim & zasebnim

- Vila Zlatica gre MOL-u;
- Fužinski grad državi;
- Grad Grm v Novem mestu gre državi za prostore arhiva in ZVKD;
- streha kot nadomestni ukrep za Cukrar-

- no v Ljubljani;
- Tivolski ribnik končno izravna bukev pred Opero;
- Grad Rihemberk gre občini;
- gradovi v pretakanju, oddajanju, namemanju. Izdelana strategija za dobro gospodarjenje z gradovi in ostalo kulturno dediščino, a kriza ne prinaša ravno zelenih in dobrih gospodarjev.

Dom in svet

- podpisan je memorandum o kulturalizaciji vesolja z Rusko federacijo & KSEVT – Kulturno središče vesoljskih tehnologij, ki nastaja v Vitanju;
- razširili smo ateljeje za umetnike;
- vzpostavili mreže rezidenčnih centrov po Sloveniji;
- skupaj z MZZ in MVZT smo vzpostavili projekt SKICA – Slovenski kulturni in informacijski center na Dunaju;
- v povezovanju z MZZ smo utrjevali kulturo v tujini tudi z uvedbo kulturne žepnine;
- dobra ekipa (Vogrinčič, Podreca, Žižek, prodorna slovenska podjetja...) je prinesla Zlato medaljo za kreativnost za paviljon na EXPU v Šanghaju;
- dosegli včlanitev v Svet ministrov za JV Evropo;
- ustanovili IPJE in BIFC-hub;
- vzpostavili smo sistem t. i. matching funds za projekte, ki so sofinancirani v okviru programa EU Kultura 2007-2013;
- slovensko-francoska pobuda: ministrica za kulturo RS in minister za kulturo Francije sta podala deset pogledov, deset prioritete, deset zahtev – »Deset zapovedi«, ki utrjujejo kulturo v evropskem merilu;
- podpis sporazuma s Francijo na področju filmskih koprodukcij.

IV. Zakonske ureditve – "Down by Law"

Med pravom in prav: blokade

- zavrnitev zakona o RTVS na referendumu. Zakon je nastajal v tesnem, dolgotrajnem in demokratičnem-odprtem dialogu s stroko. Uprl se je politizaciji, zagotovil transparentnost in operativnost edinega javnega medija, a ga ljudstvo kljub temu ni sprejelo. Ministrstvo je bilo pri njegovi interpretaciji dokaj osamljeno. Zaradi nesprejetega zakona je RTVS ostala brez možnosti vpeljave tematskih programov, brez usklajevanja RTV prispevka z življenjskimi stroški, brez fleksibilnega in bolj učinkovitega načina vodenja, transparentnega poslovanja, brez apolitične sestave programskega in nadzornega sveta in brez učinkovite uprave;
- zavrnitev novele Zakona o arhivih na referendumu pomeni, da ostaja Slovenija edina država na svetu, ki omogoča dostop do vsega arhivskega gradiva, pa četudi na škodo ljudi. V prihodnosti bo povzročil zagotovo številne osebne drame, saj ljudje, ki so nekoč delali v okviru mednarodnih obveščevalnih in protiobveščevalnih služb, ostajajo nezaščiteni. V mednarodnem merilu so povsem verjetne težave, saj druge države vseh občutljivih podatkov ne dajejo v javnost. Ustavno sodišče se je v tem primeru v veliki meri izognilo presoji novele in omejilo na razmislek, da gre za zelo abstraktno temo in za (neprimerno) prelaganje odločitev glede referenduma na Ustavno sodišče RS;
- pobuda stranke Zares, da bi ob prvem referendumu, ki ga je predlagala opozicija (zakon o RTVS), na referendum dali tudi presojo o sedanji ureditvi referendumskih pravil, na žalost ni bila (u)lišana;
- spremembe Zakona o SAZU, ki bi pomenile rešitev financiranja Slovenske matice nismo vložili, ker, kljub dogovoru, na koncu ni dobil podpore SAZU;
- trenutno še nedokončana odločitev sodišča glede ničnosti sporazuma o Blejskem otoku;

- pri odločanju, ali naj v Večer vstopi lastnik, ki ne izkazuje finančnih in izkustvenih zmogljivosti (3Lan) oz. katerega partner (Raščan) ne izkazuje moralne in etične drže v medijskem delovanju, smo se odločili, da je obči prav v prednosti pred formalnim pravom.

Čas brez pravljič: tu in zdaj & jutri

- sprejeli smo devet zakonov oziroma dopolnitev (ZVKD, NKP, ZUJIK, Obvezni izvod, slovenski jezik, STA, SFC, JSKD, novela zakona o varovanju arhivskega in dokumentarnega gradiva) in dve avtentični razlagi;
- po izstopu stranke Zares iz vlade in koalicije je v prvi obravnavi padel Zakon o medijih. Zavrnitev pomeni, da je sedanja pozicija v poziciji, ko ne želi prevzeti nobene odgovornosti, ki jo je v naši prisotnosti rada v celoti prelagala na naša ramena. Dejstvo, da zakon ni dobil priložnosti za nadaljnje življenje in implementacijo, tudi pomeni, da so v največji vladni stranki podlegli lobi-jem in trgovanju ter poteptali odločitev lastne vlade, ki je zakon podprla. Zakon je namreč nastajal v dolgem dialogu s stroko, kar je nedvoumna "zaščitnica" tudi njej – kot tudi predsedniku vlade, ki je novinarjem obljubil primerno avtonomijo in ključ pri imenovanju odgovornih urednikov. Zavrnitev zakona skrbi tudi zato, ker so številne medijske hiše v velikih finančnih težavah, zakon pa jim bi z zelo povečanim financiranjem prinesel pomembno podporo (vključno s sofinanciranjem izobraževanja, medijske pismenosti in vzpodbujanja samoregulacije). Padec zakona pomeni tudi grožnjo, da nas v Bruslju čaka kazen (do devet milijonov EUR) zaradi neimplementacije direktive (kar sedaj dobro izkorišča komercialna TV). Dejstvo, da so kar štirje poslanci SD zakon zavrnil, dva iz SD pa sta se pri glasovanju vzdržala (nekateri poslanci SD so podpirali obstoječo Grims/Simonitijevo rešitev o popravku in odgovoru), pomeni, da jih bolj odprta in predvsem bolj regulirana medijska krajina ne zanima – kar je še posebej zaskrbljujoče pri prevzemih in koncentraciji medijskega lastništva. V koalicijski pogodbi smo spremembo medijske zakonodaje postavili kot prioritetan projekt, saj se je v preteklosti preveč šarilo z mediji. Torej, nekaj je obljubljeni, drugo narediti. Zares je ostal načelen in se ni pustil lobirati, ustrahovati in izsiljevati medijskemu radijskemu oblastniku, ki je izrabil lokalne radijske mreže in jih centraliziral v »skupno« službo;
- na mizi ostaja Zakon o shemi deleža za umetnost v investicijskih projektih. Resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko (je v pisanju), Resolucija o nacionalnem programu za kulturo (napisana), novela Zakona o arhivih (dokončana, a dvomim, da bo moč in volja, da jo bo kdo branil, saj temeljito reformira organizacijo arhivske službe, Zakon o doživljenjski renti (pripravili na MK, a ga je vlada – kot običajno, ko gre za težje, a nujne zakone – dala na čakanje);
- procesiranje uvajanje dodatnega študija (managerstva). Projekt, ki je zelo potreben, saj je na področju kulture eden večjih problemov prav v vodenju inštitucij.

V teku časa: kaj je ostalo v toku razprave?

- v javni razpravi je vse do jeseni sprememba krovnega zakona na področju kulture (ZUJIK), o posodobitvi/reformi javnega sektorja. Pomemben zakon, ki reorganizira javne zavode. Delujejo preveč inertno in mestoma tudi pre malo ambiciozno. Spremembe so zahtevne, a nujne;
- zaključena javna razprava o Nacionalnem programu za kulturo;
- v nastajanju Resolucija nacionalnega programa za jezikovno politiko;

- konstituiran je Svet za narodnosti nekdanje Jugoslavije, ki ga vodi minister/ministrica za kulturo;
- v zvezi s tem sta pomembna dva premika, ki smo jih naredili v notranji sistemizaciji ministrstva za kulturo: Center za slovenščino in Služba za kulturne raznolikosti in človekove pravice.

Projekti Evropskega socialnega sklada

- projekt "Dvig zaposljivosti ranljivih družbenih skupin na področju kulture in podpora njihovi socialni vključenosti" (4.655.819 EUR) smo vodili vzorno;
- uspešno črpanje sredstev Evropskega socialnega sklada nam je prineslo dodatnih 4 mio EUR, za Knjižnico za slepe in digitalizacijo tehnologije za predvajanje avdiovizualnih vsebin in kinematografskih projektov.

Kultura ugaja in vzgaja

- Cilj: promocija kulturno-umetnostne vzgoje ter spodbujanje kulturno-vzgojnih projektov na nacionalni ravni.
- Kulturni bazar – kultura se predstavi;
- razpis za kulturno-umetnostno vzgojo na področju sodobnega plesa, gledališke in filmske vzgoje s poudarkom na vključevanju umetnikov in kulturnih ustanov s teh področij v vrtce, osnovne in srednje šole ter obiskih šol v gledališčih in kinodvoranah (art kino).

V. Kreativne industrije

Vesna: prišla je pomlad na področju kreativnosti

- kreativne industrije zaživijo v proračun in oživijo v knjižnici Kulturne in kreativne industrije po slovensko. Načrt ukrepov v letu 2011 je vreden 600.000 EUR;
- mrežimo ustvarjalnost z drugimi resorji: kmetijstvom, gospodarstvom, znanostjo, šolstvom in univerzami: Vesna, O, jej (sejem kulture hrane in zdravih izdelkov, ki oživlja kulturne prostore), delavnice na področju oblikovanja, tekstila, grafike (v povezovanju z Univerzami);
- vzpostavljamo muzejske trgovine s projektom GAMS (galerije in muzeji Slovenije – gre za mrežo trgovin z muzejskimi replikami, umetnostno literaturo itd., ki bo »premierno« zaživela na Metelkovi v Ljubljani v četrti kulture);
- četrt kulture na Metelkovi v Ljubljani z obnovljenim Muzejem sodobnih umetnosti, z obnovljeno vratarnico in oživitvijo celotnega kompleksa;
- popularizacija kulture in vključitev ustvarjalcev v proizvodni sektor (poskusi vključitve ustvarjalnega duha v gospodarski in druge sektorje);
- razpis za promocijske spote o kulturi je nastal zato, ker na TV ekranih gledamo epp za detergente bolj pogosto, kot za kulturne dogodke. Kultura vse pre malo opozarja nase in kaže, kaj vse zna, ima in zmore.

Akcija: Digitalizacija arhivov in kinematografov

- Culture.si: popolna, vsevedna, poglodbena spletna stran o kulturi, namenjena mednarodnim (ko) producentom v ustvarjalnosti;
- prenova digitalne knjižnice Slovenije – dLib.si;
- vzpostavitev nacionalnega agregatorja kulturnih vsebin;
- Kamra – vzpostavljen knjižnični spletni portal, ki ga upravljajo osrednje območne knjižnice;
- digitaliziranje kinematografov in vseh segmentov kulture (od dediščine, knjižničarstva do umetnosti);
- na javnem razpisu za kinematografsko distribucijo in kino art mrežo je bilo v letu 2009 sofinanciranih 28 projektov – 225.162 EUR. Leta 2010 33 projektov –

- 190.335 EUR;
- prvič sprejeta strategija e arhivov;
- posebna pozornost je tudi v tem obdobju veljala MMC (regijski kulturni centri in centri za digitalne medije).

V koalicijski pogodbi smo spremembo medijske zakonodaje postavili kot prioritetan projekt, saj se je v preteklosti preveč šarilo z mediji. Torej, nekaj je obljubljeni, drugo narediti. Zares je ostal načelen in se ni pustil lobirati, ustrahovati in izsiljevati medijskemu radijskemu oblastniku, ki je izrabil lokalne radijske mreže in jih centraliziral v »skupno« službo;

Veselica: boljši časi za filmsko umetnost

- v tesnem sodelovanju s filmskim in strokovnim svetom (ne le iz Slo!) nastane Zakon o Slovenskem filmskem centru;
- prinese dodatna 2 milijona EUR v letu 2011 – vzpostavi se finančna participacija za slovenski film od RTV in dobrih pol milijona EUR od komercialne TV;
- na javnem razpisu za AV v letu 2010 je izbranih 30 projektov, odstopila sta dva, v skupni višini 1.311.000,00 EUR;
- v letu 2009 sofinanciranih 40 AV projektov, skupna realizacija 1.597.624 EUR;
- + zakonske osnove za dodatna 2 milijona EUR od RTV in dobrih pol milijona EUR od komercialne TV (pod vprašajem ustavne presoje);
- prvič polna sredstva za AV produkcijo: na javnem razpisu za AV v letu 2010 je izbranih 30 projektov (odstopila sta dva) v skupni višini 1.311.000,00 EUR;
- v letu 2009 sofinanciranih 40 AV projektov, skupna realizacija 1.597.624 EUR.

Konec bo dober

- Fantom v Operi. Investicija, ki nas je prelevila v gradbene nadzornike in »zali-la« z vsemi težavami: dva stečaja (Vegrad, SCT), slabo izvedeno delo, slabo zastavljena gradnja v prejšnjem mandatu.... Operetne izkušnje z obnovo, ki mi niso dale spati. A konec bo dober...;
- Luknje v gradovih. Ekonomske razmere v državi in lokalnih skupnostih upočasnjujejo izvajanje strategije upravljanja z revitalizacijo kulturne dediščine v polju grajskih in drugih zgradb. Še vedno se išče dobre gospodarje – od primera do primera.

Mandat je bil prepoln pometanja za drugimi, z luknjami prejšnjih in ne vedno odprtih sedanjih. Lahko bi bili revanšisti in lahko bi klofutali. A raje sem zavihala rokave, si odvzela spanec, pretiravala z normo in še naprej ljubila kulturo in uživala v umetnosti.

Poročilo o delu ministrice za javno upravo Irme Pavlinič Krebs

Ministrstvo je pri pripravi vseh odločitev in predpisov spoštovalo vsa načela priprave dobrih predpisov.

Dejansko stanje ob prevzemu mandata 21.11.2008:

I. MJU je pristojno za sistem plač v javnem sektorju

1. Nerealizirana plačna reforma v javnem sektorju

Na podlagi določb Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS) so reprezentativni sindikati javnega sektorja in vlada v začetku junija 2008 podpisali Kolektivno pogodbo za javni sektor (KPJS). Vlada se je s 50. členom pogodbe zavezala, da bo ne glede na makroekonomske razmere javnim uslužbencem izplačala s plačno reformo dosežene plačne razrede najkasneje do konca leta 2010. Ker so se javni uslužbenci v obdobju 2004 - 2008 odpovedali usklajevanju plač z rastjo življenjskih stroškov do polovice, so prihranili za 1 % BDP oziroma cca. 300 mio EUR sredstev, ki bi se morala steči v sklad za odpravo plačnih nesorazmerij v javnem sektorju in porabiti za odpravo plačnih nesorazmerij. Sklad ni bil oblikovan, oblikovana je bila posebna proračunska postavka, na kateri so se zbirala sredstva za odpravo nesorazmerij, za dokončno realizacijo plačne reforme pa bi bilo potrebno glede na poročilo bivšega ministra zagotoviti bistveno več sredstev, in sicer 450 mio EUR. Zaradi hitre in zato pogosto nepravilne implementacije plačne reforme in neustrezne sistemske ureditve in uporabe posameznih institutov, višanja zahtevnosti delovnih mest... bi po analizi stanja, ki smo jo opravili po prevzemu mandata, dokončanje plačne reforme zahtevalo 500 mio EUR javnofinančnih sredstev, po oceni ekonomskih strokovnjakov pa 2 % BDP oziroma cca. 600 mio EUR. Plačna reforma je bila, glede na v pogodbi določeno dinamiko in višino, do 1. januarja 2009 realizirana več kot do polovice; višina porabljenih sredstev pa je ustrezala sredstvom, ki so jih javni uslužbenci zbirali za odpravo plačnih nesorazmerij - 300 mio EUR. Povprečna plača v javnem sektorju se je v letu 2008 zvišala za cca. 10 %, enako povišanje je bilo napovedano za leto 2009.

2. Nerealizirana Odločba Ustavnega sodišča - ZSPJS je bil neskladen z Ustavo RS zaradi neustrezne ureditve položaja sodnikov (neustrezna plačna razmerja v primerjavi z drugima dvema vejama oblasti) kot pravosodnih funkcionarjev.

II. MJU je pristojno za opravljanje nalog na področjih javne uprave

1. Nerealizirana Odločba Ustavnega sodišča - Zakon o preprečevanju korupcije, zaradi poskusa ukinitve neodvisne Komisije za preprečevanje korupcije.

2. Nerealizirana Resolucija o preprečevanju korupcije - zaradi konflikta interesov nezdržljivost funkcij poslanca in župana.

3. Nerealiziran 80. člen Ustave RS, ki zahteva spremembe Zakona o volitvah v Državni zbor v smeri zagotovitve odločilnega vpliva volivcev na dodelitev poslanskih mandatov.

4. Nerealizirana Odločba Ustavnega sodišča - Zakon o referendumski in volilni

kampanji, zaradi položaja državnega sveta v referendumski kampanji.

5. Nerealizirana Odločba Ustavnega sodišča - Zakon o državnem svetu, zaradi poklicne funkcije predsednika državnega sveta.

6. Nerealizirana priporočila mednarodnih institucij in Varuha človekovih pravic o zagotovitvi obveznega sodelovanja zainteresirane civilne javnosti v postopkih priprave predpisov.

7. Nerealizirana priporočila Računskega sodišča RS glede sistemsko ustrežnejše ureditve ravnanja z nepremičnim premoženjem države in upravljanja s stanovanjskimi fondi.

8. Neustrezna koordinacija pri razvoju novih elektronskih storitev med centralnim organom v letu 2004 umeščenim v MJU - bivši Center vlade za informatiko in pristojnimi ministrstvi.

9. Šibek institucionalni vpliv MJU na odpravo administrativnih bremen in izboljšanje poslovnega okolja za podjetja; zaradi navidezne pristojnosti in zgolj vloge koordinatorja in spodbujevalca realizacije akcijskih načrtov se resorna ministrstva za realizacijo svojih temeljnih pristojnosti čutijo neodgovorna (glej raziskavo Doing Business za leto 2010, Svetovne banke, ki vsako leto analizira regulatorno poslovno okolje v 183 državah, med njimi tudi 27 članicami EU. Republika Slovenija je bila v letu 2008 uvrščena glede enostavnosti poslovanja podjetij na 60. mesto, glede enostavnosti ustanavljanja podjetij v letu 2009 na 28. mesto, glede prenehanja poslovanja na 40. mesto, glede zaščite investitorjev na 20. mesto, glede pridobivanja gradbenih dovoljenj na 60. mesto, glede registracije nepremičnin na 100. mesto, glede pridobivanja sredstev za poslovanje na 70. mesto, glede plačevanja davkov na 65. mesto...).

10. Institucionalno neurejeno mesto za sodelovanje in izboljšanje sistemskega okolja za delo nevladnih in prostovoljskih organizacijah ter krepitev njihovega položaja v družbi.

III. MJU je pristojno za sistem javnih uslužbencev

1. V obdobju 2004-2008 je zaradi številnih sprememb Zakona o javnih uslužbencih (ZJU) (odprava strokovnega izpita za vstop v javno upravo, razširitev možnosti razrešitve položajnih uradnikov po nastopu nove vlade, opazna politizacija višjih položajnih mest, reorganizacija Upravne akademije, ...), kot to izhaja iz poročila OECD-SIGMA, ki omenja tudi plačni sistem, Republika Slovenija nazadovala in predstavlja sistemski okvir zgolj s srednjo stopnjo ustreznosti evropskim načelom za delovanje javne uprave.

2. Nerealiziran cilj zmanjšanja števila zaposlenih za 1% na letni ravni v obdobju 2004 - 2008; v civilnem delu državne uprave se je število javnih uslužbencev znižalo v štirih letih za 2,5 %; v javnem sektorju pa se je število zaposlenih po podatkih AJPES glede na število opravljenih ur povečalo od decembra 2004 do decembra 2008 za 5.758 zaposlenih, in sicer s 150.177 na 155.935.

Ministrstvo za javno upravo je v skladu s svojimi pristojnostmi, zavezami iz koalicijske pogodbe 2008-2009, Slovensko izhod-

no strategijo 2010-2013, Nacionalnim reformnim programom 2011-2012 ter sklepi in programi dela Vlade RS svoje aktivnosti usmerilo v pripravo sistemskih sprememb in dosledno implementacijo na 5 ključnih področjih (I do V):

1. SISTEMSKE SPREMEMBE IN VARČEVALNI UKREPI NA PODROČJU PLAČ V JAVNEM SEKTORJU

1. Sistemska sprememba ZSPJS zaradi realizacije Odločbe Ustavnega sodišča. 16.6.2009 je bil po večmesečnem usklajevanju s predstavniki pravosodnih funkcionarjev podpisan sporazum, ki je bil osnova za novelo ZSPJS-L.

2. Kot poseben interventni ukrep je bil marca 2009 sprejet Zakon o začasnem znižanju plač funkcionarjev, ki je za eno leto od začetka veljavnosti zakona, to je od 1.4.2009 do 1.4.2010, določil znižanje plač funkcionarjev za 4 % osnovne plače. Ukrep je bil nato s spremembo tega zakona podaljšan do 31.12.2010 in vključen v zakon o interventnih ukrepih, kjer je veljavnost ukrepa, torej 4 % znižanja plač funkcionarjev določena do 31.12.2011.

3. Sistemske spremembe ZSPJS - po usklajevanju s socialnimi partnerji zaradi anomalij novega plačnega sistema; od 22 sprememb nismo uspeli uskladiti dveh rešitev, in sicer znižanje višine in ureditve položajnih dodatkov ter ureditve in višine plačil za dežurno službo. Novelo ZSPJS je Državni zbor RS kljub neusklajenosti sprejel.

4. S sindikati so bili v letih 2009 in 2010 v socialnem dialogu doseženi in podpisani 3 dogovori, ki so ustavili realizacijo plačne reforme in polno učinkovanje elementov plačne politike (napredovanja, usklajevanje plač z inflacijo, delovna uspešnost, regres), določenih v ZSPJS ali dogovorjenih v KPJS od leta 2009 do vključno 2012, kar v štiriletnem obdobju pomeni zmanjšanje odhodkov blagajn javnega financiranja za 967 mio EUR za plače oziroma stroške dela v javnem sektorju.

• Februarja 2009 Dogovor o ukrepih na področju plač v javnem sektorju zaradi spremenjenih makroekonomskih razmer za obdobje 2009-2010. Sprejeti ukrepi so vplivali na zmanjšanje odhodkov blagajn javnega financiranja iz naslova plač v javnem sektorju v letu 2009. Za izvedbo ukrepov so bile spremenjene določbe KPJS. Ukrepi so bili vključeni v Zakon o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leti 2009 in 2010 (ZIPRS0910) in Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS).

• Makroekonomske razmere so v letu 2009 zahtevale še en sklop usklajevanj oziroma pogajanj s sindikati. Oktobra 2009 je bil podpisan Dogovor o ukrepih na področju plač v javnem sektorju za obdobje december 2009 - november 2011, s katerim so bili sprejeti nadaljnji varčevalni ukrepi glede plač z učinki v letih 2010 in 2011. Podpisan je bil Aneks h KPJS št. 2, s katerim se je tretja in četrta četrtina odprave nesorazmerij v osnovnih plačah prestavila s 1.1.2010 in 1.3.2010 na 1.10.2010 in na 1.10.2011. Ostali ukrepi so bili vključeni v Zakon o interventnih ukrepih zaradi gospodarske krize.

• Konec leta 2010 je bil podpisan še tretji Dogovor o ukrepih na področju plač in drugih prejemkov v javnem sektorju za

leti 2011 in 2012, v katerem je bilo dogovorjeno nenapredovanje zaposlenih v letu 2011, podaljšano je bilo znižanje izplačila in znižanje obsega sredstev za plačilo delovne uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela do konca leta 2012, dogovorjeno podaljšanje neizplačevanja redne delovne uspešnosti do konca leta 2012, dogovorjeno pa je bilo tudi, da se splošna uskladitev osnovnih plač v letu 2011 ne izvede. Dogovorjena je bila tudi neizvedba tretje četrtine (dogovorjene za 1.10.2010) in četrte četrtine (dogovorjene za 1.10.2011) odprave plačnih nesorazmerij (letni znesek odprave nesorazmerij na letni ravni je ocenjen na 100 mio EUR). Dogovorjeno je bilo, da se tretja in četrta četrtina odprave plačnih nesorazmerij izvede s 1.10. koledarskega leta v dveh zaporednih letih, ki sledita letu, v katerem bo realna rast bruto družbenega proizvoda presešla 2,5 %, poleg tega je bilo tudi dogovorjeno, da ostane višina regresa, ki jo prejmejo javni uslužbenci v letu 2011 in 2012, enaka kot v letu 2010. Dogovorjeni ukrepi so bili realizirani s sklenitvijo Aneksa št. 4 h KPJS ter vključeni v Zakon o interventnih ukrepih.

5. Znižanje števila zaposlenih v civilnem delu organov državne uprave

S ciljem obvladovanja mase plač so bili predlagani in sprejeti ukrepi Vlade RS, in sicer znižanje števila zaposlenih v civilnem delu organov državne uprave za 1 % na letni ravni, vse od leta 2009 do 2012. Gibanje števila zaposlenih v obdobju od 1.10. 2008 do 1.5. 2011 po SKN organov državne uprave kaže, da je bil cilj zmanjševanja števila zaposlenih dosežen v civilnem delu organov državne uprave, kjer se je število zaposlitev znižalo za 766.

Ministrstvo za javno upravo je pristojno za kadrovsko politiko ministrstva in 58 upravnih enot

Število zaposlenih znižujemo za cca. 2 % na letni ravni, dosegamo tudi cilj znižanja stroškov dela za dodatne 4 % v letu 2011; v sodelovanju z načelniki Upravnih enot smo dosegli znižanje števila zaposlenih prek zastavljenih ciljev, kot je to razvidno iz spodnjih tabel: (podatki o številu zaposlenih po SKN2)

Ministrstvo je število zaposlenih v obdobju od decembra 2008 do decembra 2010 znižalo za 20 zaposlenih oziroma za 5,3 %.

Upravne enote so število zaposlenih v obdobju od 1.12.2008 do 1.5.2011 znižale za 156 zaposlenih oziroma za 5,3 %.

6. Zvišanje števila zaposlenih v javnem sektorju

V sklopu varčevalnih ukrepov je Vlada v letu 2009 sprejela tudi sklep o zmanjševanju števila zaposlenih v javnem sektorju za 1 % na letni ravni in sprejela tudi usmeritve s ciljem učinkovitega upravljanja s kadri za doseg njihovega zniževanja tudi z časovno spremembo standardov in normativov. Cilj ni bil dosežen, saj je v obdobju od decembra 2008 (155.935 zaposlenih) do aprila 2011 (159.656 zaposlenih - zadnji objavljeni podatki AJPESA) število zaposlenih v javnem sektorju, glede na število opravljenih ur, naraslo za 3.721.

Glede na to, da obseg potrebnih sredstev za plače narašča na letni ravni za cca. 120 mio EUR iz tega razloga, je bil v sodelovanju z Ministrstvom za finance pripravljen predlog dopolnitve zakona o interventnih ukrepih za omejitev zaposlovanja in prepovedi sprejemanja kadrovskih ukrepov, ki pomenijo prevzemanja obveznosti čez zagotovljena sredstva za te namene, ki pa ga vlada še ni dokončno sprejela.

7. Odprava pomanjkljivosti plačnega sistema

Analiza stanja plačnega sistema oziroma plačne reforme in izhodišča za pogajanja s socialnimi partnerji so bila dne 23.6.2011 spremenjena in ponovno potrjena na vladi in posredovana vsem 30 reprezentativnim sindikatom javnega sektorja. Vlada predlaga nova izhodišča za sistemske spremembe in odpravo neustreznih uvrstitev posameznih plačnih skupin ob plačni reformi. Predlagane sistemske spremembe zasledujejo tri cilje, in sicer:

- uvedbo instrumentov za upravljanje stroškov dela v odvisnosti od javnofinančnih in makroekonomskih kazalcev v konkretnem proračunskem obdobju in letno višino izdatkov za stroške dela v posameznem subjektu javnega sektorja;
- določitev različne stopnje vključenosti v enotni plačni sistem;
- večja fleksibilnost pri določanju plače posameznega javnega uslužbenca in vezanost plače na dosežene rezultate dela.

Za pogajanja je Vlada RS pooblastila vladno pogajalsko skupino in jo zavezala k ohranitvi javnofinančnih ciljev na področju stroškov dela v javnem sektorju.

2. SISTEMSKE SPREMEMBE IN IZVEDENE NALOGE NA PODROČJU JAVNE UPRAVE

1) Realizirana Odločba Ustavnega sodišča – nov Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije – v letu 2010 je bil sprejet Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije, katerega priprava in sprejetje sta bila dosežek prizadevanj za okrepitev neodvisne Komisije za preprečevanje korupcije ter pravni ureditvi doslej še neurejenih, dejansko pa perečih družbenih vprašanj, s ciljem preprečevanja korupcije in višanja integritete nosilcev javnih pooblastil.

2) Realizirana je bila Resolucija o preprečevanju korupcije – ko je bila v letu 2011 sprejeta sprememba Zakona o poslancih in zaradi konflikta interesov uzakonjena nezdružljivost funkcij poslanca in župana oziroma podžupana, je po sedmih letih končno prišlo do realizacije.

3) Javni nepremičninski sklad RS - centralizacija nalog; realizirana so bila priporočila Računskega sodišča glede sistemske ustrežnejše ureditve ravnanja z nepremičnim premoženjem države (najemi, izgradnje, nakupi, vzdrževanje) prostorov potrebnih za delovanje državne in sodne uprave in upravljanja s stanovanjskimi fondi. Za potrebe ustanovitve sklada in usmeritev za bolj gospodarno ravnanje je bilo sprejetih več dokumentov. V juniju 2009 Strategije ravnanja z nepremičnim premoženjem, ki je določila nove standarde na področju ravnanja z nepremičnim premoženjem. V letih 2010 in 2011 pa so bili sprejeti še Zakon o javnem nepremičninskem skladu Republike Slovenije, Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti ter Uredba o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti. Navedeni akti so določili centralizacijo ravnanja z velikim delom nepremičnega premoženja države in združitve podpornih služb, ki so bile organizirane v različnih ministrstvih. Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti in na njegovi podlagi izdana uredba sta istočasno poenostavila postopke ravnanja s stvarnim

premoženjem v lasti samoupravnih lokalnih skupnosti ter postopke ravnanja s tistim državnim premoženjem, ki še ostane last Republike Slovenije. Junija 2011 je vlada sprejela tudi Akt o ustanovitvi javnega nepremičninskega sklada Republike Slovenije. Na sklad se v last ali upravljanje prenaša več kot 11.000 nepremičnin (zemljišč, stavb, delov stav in objektov gospodarske javne infrastrukture) in 187 javnih uslužbencev, od tega iz MJU 72.

4) Agencija za javno naročanje – centralizacija nalog s ciljem bolj transparentne, gospodarnejše in učinkovitejša oddaje javnih naročil; Zakon o javni agenciji za javno je naročanje je omogočil, da je s 1.1.2011 je agencija začela delovati in v letu 2011 izvaja predvsem skupna javna naročila in naročila po pooblastilu, s 1.1.2012 pa bo začela izvajati tudi postopke javnih naročil nad pragi za objavo v Uradnem listu EU (nad 125.000 EUR za blago in storitve, nad 4.850.000 EUR za gradnje), skrbela bo za implementacijo zelenega javnega naročanja, standardiziranje predmetov nabave, informacijsko podprto naročanje e-katalog, in informacijsko podporo za spremljanje celotnega postopka oddaje naročila. Na agencijo bo prešlo 50 javnih uslužbencev.

5) Resolucija o normativni dejavnosti ter ostali predpisi in akcijski načrti za obvezno sodelovanje civilne javnosti v postopku priprave predpisov, boljše predpise in jasno normativno okolje. Ker je praksa priprave predpisov izven ministrstev in proti plačilu, postala prevečkrat na posameznih ministrstvih praksa in ne izjema, in uradniki svojih temeljnih nalog niso več izvajali, sem ob nastopu funkcije in v predstavitvi svojega programa dela področju priprave predpisov in izboljšanja stanja na tem področju namenila veliko pozornost. Ocenju stanja in obvezna izhodišča za izboljšanje stanja sta na predlog Ministrstva za javno upravo tako že v letu 2009 potrdila tako Državni zbor RS in Vlada RS, ko sta sprejela obvezna izhodišča za postopke priprave predpisov v Resoluciji o normativni dejavnosti (Uradni list RS, št. 95/2009, z dne 24.11.2009); Vlada pa je na seji že 21. maja 2009 sprejela sklep o sodelovanju zunanjih strokovnjakov pri pripravi predpisov in drugih dokumentov. Na podlagi Resolucije o normativni dejavnosti, s spremembo poslovnika Vlade RS, s pripravo priročnikov, izvajanjem usposabljanj uradnikov, uvedbo enotne informacijske podpore za pripravo predpisov IPP in dopolnitvijo portala e-demokracije, smo pripravili ustrežno in zavezujoče sistemske okolje za izboljšanje postopkov priprave predpisov za vsa ministrstva. To okolje zahteva spoštovanje vseh načel priprave dobrih predpisov. Med njimi je tudi zagotavljanje možnosti za sodelovanje vse zainteresirane strokovne in civilne javnosti v postopku priprave predpisa. Predpis in osnutki podzakonskih aktov morajo biti, če ne gre za izjeme, obvezno v javni razpravi najmanj 30 do 60 dni. Vsem, ki so predlagali drugačne rešitve, so uradniki dolžni odgovoriti, ali so predlog sprejeli. Če so ga zavrnili, mora biti zavrnitev pisno argumentirana. Izjemno pomembno orodje je ocena učinkov predpisa. Sodelovanje ministrstev in uradnikov z zunanjimi javnostmi je v postopkih priprave predpisov nujno. Ocene učinkov posameznih predpisov oziroma politik ni mogoče objektivno sprejeti v kabinetih ministrstev. Niti ni mogoče začrtati družbeno sprejemljive politike in pripraviti dobrega predpisa brez sodelovanja z vsemi, ki o stvari kaj vedo in na katere se sprememba nanaša. Po obvezni enoletni evalvaciji, pa je predpis v delu, kjer se ne dosega zastavljeni cilji, tudi nujno takoj spremeniti, če politika zaradi nejasnega ali slabega predpisa, ne učinkuje.

Ministrstvo za javno upravo je pri pripravi vseh odločitev in pripravi predpisov spoštovalo vsa načela priprave dobrih predpisov.

6) Sistemske spremembe volilnega sistema, volilne in referendumске kampanje, referendumске ureditve:

a) **ni bil realiziran 80. člen Ustave RS**, ki je zahteval spremembe Zakona o volitvah v Državni zbor v smeri zagotovitve odločilnega vpliva volivcev na dodelitev poslanskih mandatov. MJU je na vladi in s stroko soglasno potrjene spremembe ZVDZ zagovarjalo v DZ, kjer pa je za spremembe glasovalo samo 21 poslancev, kar pomeni, da je največja koalicijska partnerica od zavez iz koalicijske pogodbe povsem odstopila; **spremembe Zakona o volitvah v državni zbor**, ki naj bi odpravile neustavno stanje, volivcem omogočale odločilen vpliv na izbiro poslancev ter zagotovile večjo enakost spolov v postopku kandidiranja so bile tako sprejete na vladi, vendar je bil predlog v Državnem zboru RS zavrnjen v prvi obravnavi.

b) **realizirana Odločba Ustavnega sodišča – Zakon o referendumski in volilni kampanji**, zaradi ureditve položaja državnega sveta v referendumski kampanji. **Nov Zakon o volilni in referendumski kampanji**, ki bo upošteval priporočila Računskega sodišča RS in GRECA za doseganje nujne transparentnosti in samoomejevanja političnih strank in kandidatov pri izvajanju kampanj, je po končani javni razpravi in prejetih predlogih in opozorilih o ujetosti političnih strank v finančno odvisnost od podjetij, ki podpirajo volilne kampanje, spremenjen. Predlog predvideva prepoved financiranja volilnih in referendumskih kampanj s strani gospodarskih subjektov in druge rešitve, ki gredo vse v smeri zaščite pred mogočimi korupcijskimi praksami. Zakon je posredovan v medresorsko usklajevanje, ker mora biti usklajen z Zakonom o političnih strankah v delu, ko se na enak način urejajo možnosti financiranja političnih strank.

c) **Ustavna komisija DZ RS obravnava predlog Vlade, ki je določila besedilo Predloga za začetek postopka za spremembe in dopolnitev Ustave Republike Slovenije v 90. in za nov 90. a člen za izboljšanje referendumске ureditve.** S spremembo 90. člena ustave se predlaga ukinitve možnosti, po kateri lahko razpis referendum zahteva tretjina poslancev državnega zbora in državni svet, ter možnosti, da lahko referendum na podlagi lastne pobude razpiše tudi državni zbor sam. S spremembo 90. člena ustave se tudi določa udeležba volivcev na referendumu, ki je potrebna za to, da je odločitev na njem veljavno sprejeta. Poleg navedenega se v ustavi tudi jasno določi, da imamo v Republiki Sloveniji samo naknadni zakonodajni referendum (odločanje o uveljavitvi zakona). S predlagano dopolnitvijo ustave (90. a člen) se določajo tudi zakoni, o katerih ni mogoče odločati na referendumu.

d) **realizirana Odločba Ustavnega sodišča – Zakon o državnem svetu**, zaradi poklicne funkcije predsednika državnega sveta. Ministrstvo je v sodelovanju z Državnim svetom pripravilo spremembe zakona za realizacijo Odločbe US, ki pa je bila v Državnem zboru zavrnjena s strani opozicijskih poslancev, saj je bilo za potrditev novele potrebna 2/3 večina glasov poslancev. Državni svet se je ponovno obrnil na Ustavno sodišče, ki je odločalo drugič in samo uredilo vprašanje.

7) Nove rešitve v **Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o splošnem upravnem postopku** se nanašajo na spremembo postopanja organov pri vročanju z javnim naznanilom, večanjem pristojnosti upravne inšpekcije in spremembe na področju strokovnih izpitov.

8) V letu 2010 je bil sprejet **Pravilnik o celostni podobi organov državne uprave**, na podlagi katerega je bila uvedena nova celostna grafična podoba, ki je sedaj urejena v Uredbi o celostni podobi Vlade Republike

Slovenije in drugih organov državne uprave. Namen uredbe je določitev minimalnih normativnih standardov celostne grafične podobe, ki jih morajo zavezani organi upoštevati pri svojem delu.

III. SISTEMSKO UREJANJE ORGANIZACIJ JAVNEGA SEKTORJA, ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE UPRAVE TER USLUŽBENSKI SISTEM

1. MJU ni bilo pristojno za sistemske ureditve organiziranosti in delovanja javnega sektorja (to pomeni za modernizacijo sistemov izvajalcev javnih služb, ki so vsi temeljili na Zakonu o zavodih iz leta 1991; s spremembo Zakona o državni upravi v letu 2009 je MJU dobilo navedeno dodatno pristojnost).

2. Zakon o izvajanju dejavnosti splošnega pomena (ZIDSP) – modernizacija izvajanja in izvajalcev javnih služb v javnem sektorju - v drugi obravnavi v Državnem zboru

V letu 2009 je bila opravljena temeljita analiza stanja in sprejeta ocena, da je z novim sistemskim predpisom potrebno odpraviti pomanjkljivosti, ki jih je dopuščalo obstoječe sistemske okolje, to je Zakon o zavodih iz leta 1991 in na njem temelječi področni predpisi in so se v praksi izkazale kot ovira za učinkovito in pravično distribucijo dobrin socialne države tako na področju zdravja, izobraževanja, socialne politike idr.. Državni zbor RS je zakon v prvi obravnavi potrdil kot primeren za nadaljnjo obravnavo. Vsebina zakona je bistveno širša kot so bile določbe Zakona o zavodih, saj v uvodnih določbah uzakonila enotna izhodišča za področje predpise. Predlog zakona vzpostavlja sistemske okvir, ki bo omogočal vzpostavitev sistema javnih služb in njihovih izvajalcev, ki bo uporabnikom zagotavljal trajen in nemoten dostop do blaga in storitev, enake pogoje dostopnosti, predvsem pa pogoje, da se dejavnost izvaja tako, da je zagotovljena njihova primernost, ustreznost kakovosti ter učinkovitost izvajalcev.

3. Kadrovske akreditacijski sveti (KAS) – depolitizacija in zagotavljanje kompetentnosti članov organov upravljanja oziroma nadzora, ki zastopajo ustanovitelja v osebah javnega prava. Pripravljene so bile podlage za ustanovitev in delovanje KAS, kot avtonomnih strokovnih svetovnih teles vlade za imenovanje predstavnikov države kot ustanovitelja tudi v osebe javnega prava – javne in organe upravljanja družb, v katerih ima RS lastniški delež oziroma v organe javnih gospodarskih zavodov, javnih zavodov, javnih agencij in javnih skladov, katerih ustanoviteljica je RS. Za ustanovitev in delovanje KAS so bili pripravljene naslednji akti: Izhodišča za način sodelovanja strokovne javnosti pri imenovanju predstavnikov države v organe podjetij, Sklep o predlaganju kandidatov v postopek imenovanja v organe upravljanja družb, v katerih ima Republika Slovenija lastniški delež, oziroma v javne gospodarske zavode, katerih ustanoviteljica je Republika Slovenija, Način sodelovanja strokovne javnosti pri imenovanju v organe podjetij in zavodov, kjer je (so)lastnik Republika Slovenija, Način in postopek sodelovanja strokovne javnosti pri imenovanju v organe javnih zavodov.

4. Prenova dela Uradniškega sveta - pri imenovanju novih članov Uradniškega sveta, ki jih imenuje vlada, so bili na predlog ministrstva prvič imenovani predstavniki vlade iz vrst zunanjih kadrovskih strokovnjakov in ne funkcionarji, kot so bili do sedaj, s ciljem depolitizacije delovanja Uradniškega sveta. Uradniški svet je sprejel nove **Standarde strokovne usposobljenosti z merili za izbiro in metodami preverjanja usposobljenosti uradnikov na položajih v državnih organih**, s katerimi

je določen enoten način preverjanja usposobljenosti kandidatov. Uradniški svet je sprejel tudi **Kodeks etike javnih uslužbencev v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti**.

5. Za nadaljnjo reorganizacijo javne uprave in javnega sektorja je ministrstvo pripravilo **Izhodišča za nadaljnji razvoj in organizacijo ter normativno urejanje javnega sektorja, ki jih je vlada obravnavala v juniju 2011**. Izhodišča temeljijo na analizi stanja, in sicer glede organiziranosti in delovanja javnega sektorja, glede izvajanja plačnega in uslužbenskega sistema, glede usposabljanja in izpopolnjevanja ter zaposlovanja tako v državni upravi kot v javnem sektorju. Vključen je del, ki se nanaša na prenova pravic funkcionarjev med trajanjem in po prenehanju mandata. Na podlagi podatkov in ugotovitev iz analize so v izhodiščih predlagani cilji in ukrepi tudi za posodobitev uslužbenskega sistema, kar bo izvedeno s spremembami zakona, ki ureja javne uslužbence, pri čemer bodo vzpostavljene pravne podlage za uvedbo strokovnih izpitov pred vstopom v uslužbeni sistem ter za preverjanje znanja ob spremembi delovnega področja. Usposabljanje in izpopolnjevanje znanja javnih uslužbencev bo temeljilo na vsebinsko novih programih in pristopih, bolj poudarjena pa je tudi vloga resornih ministrstev.

IV. INFORMATIKA, E-UPRAVA IN POSLOVNI PROCESI V JAVNI UPRAVI

1. Optimizacija procesov javne uprave z elektronskimi storitvami

Julija 2009 je Vlada RS sprejela **Strategijo razvoja elektronskega poslovanja in izmenjave podatkov (SREP)**, v letu 2010 pa je bil sprejet **Akcijski načrt za razvoj e-uprave (AN SREP)**, ki predstavlja usmeritve e-poslovanja javne uprave. V letu 2010 so bila sprejeta **Priporočila Informacijske varnostne politike javne uprave**, s katerimi je postavljen temelj za standardizacijo ukrepov na področju informacijske varnosti.

2. Prioritetni projekti informatizacije upravnih postopkov e-uprava

Cilj projektov e-uprave je optimizacija procesov javne uprave, ki omogoča znižanje stroškov, večjo transparentnost in učinkovitost delovanja javne uprave in okrepitev njene usmerjenosti k uporabnikom. Na področju projektov e-Sociala, e-VEM in e-uprava so ocenjeni letni prihranki okoli 7,5 milijona EUR. Za učinkovitejše delovanje javne uprave smo v tem obdobju razvijali tudi ostale projekte: Enotna kontaktna točka v okviru Direktive EU o storitvah na notranjem trgu, Enotni kontaktni center, informacijska podpora postopkov priprave predpisov (IPP).

1) **e-Sociala** – cilj programa projektov e-Sociala je, zagotoviti podatkovne vire za izvajanje Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) ter izgradnja zanesljivih večnamensko uporabnih tehničnih mehanizmov za pridobivanje podatkovnih virov za odločanje v postopkih uveljavljanja socialnih pravic. V okviru tega projekta se združujejo podatki iz 48 virov, predviden začetek uveljavitve ZUPJS je 1. 1.2012.

2) **Enotna kontaktna točka (EKT)** - v letu 2010 je Vlada potrdila akcijski načrt "Vzpostavitev poslovnega portala EKT - enotne kontaktne točke za podporo v postopkih pridobivanja dovoljenj za opravljanje reguliranih dejavnosti v Republiki Sloveniji", ki predstavlja implementacijo Direktive o storitvah na notranjem trgu v RS. Uvedba EKT bo prispevala k odpravi administrativnih ovir na področju pridobivanja dovoljenj za opravljanje različnih dejavnosti (licence, obrtna dovoljenja...) v RS,

lažjemu zaposlovanju brezposelnih oseb, zmanjšanju sive ekonomije in vzpostavitvi konkurenčnejšega trga na nacionalni in EU ravni. Portal bo postal operativen v septembru.

3) **nadgradnja e-VEM** - s projektom e-VEM, ki je privedel do večje preglednosti, odzivnosti in učinkovitosti ustanov, smo omogočili podjetjem enostavno in prijazno poslovanje z javno upravo ter s tem povečali njihove prihranke. Postopke registracije smo v povprečju skrajšali na 3 dni za gospodarske družbe, za registracijo samostojnih podjetnikov pa na 1 dan. V letu 2010 je bil izdelan tudi poseben modul, kadrovskega vmesnika e-Vem, ki podjetjem omogoča posredovanje podatkov za prijavo v obvezna socialna zavarovanja oseb na ZZZS neposredno iz lastnega elektronskega sistema za vodenje evidenc o zaposlenih. Uporaba portala e-VEM s strani podjetij se je povečala, v letu 2008 je bilo na daljavo opravljenih 10% postopkov, v letu 2009 že 56%, v letu 2010 pa 60%, kar kaže na visoko stopnjo uporabnosti sistema s strani podjetij.

4) prenova državnega portala **E-uprava** - projekt prinaša prispevek k približevanju upravnih storitev uporabnikom preko svetovnega spleta in povečanju prihrankov na področju elektronskih storitev. Na portalu E-uprava je dostopnih veliko storitev, med novjšimi pa so posodobljena e-demokracija in podpora zakonodajnemu postopku, nadgradnja spletnega opomnika, portal v italijanskem in madžarskem jeziku, storitve občin idr. V obdobju 2009-2011 je bil izdelan podportal za manjšine (italijansko in madžarsko) ter portal za starejše in upokojenke. V uporabi je tudi spletno obveščanje državljanov o poteku veljavnosti uradnih identifikacijskih dokumentov, kot so osebna izkaznica, potni list, vozniško in prometno dovoljenje idr. Obveščanje je poleg e-pošte možno tudi preko SMS.

5) **Enotni kontaktni center (EKC)** - predstavlja združitev vseh kontaktnih/podpornih točk ministrstva (racionalizacija uporabe virov ob ohranjeni oziroma izboljšani kakovosti storitev). V obdobju 2008 - 2011 smo združili nekaj glavnih vstopnih točk (EVT - tehnična podpora, Halo uprava in Halo inšpekcija - podpora splošnim vprašanjem s področja upravnih postopkov in inšpekcij, nekatere naloge s področja SecureID, HKOM, PDC). S tem smo precej znižali stroške in tako dosegli prvi del cilja - zmanjšati vire, ki so potrebni za izvajanje storitev in dvig zadovoljstva uporabnikov. Kontaktni center bo podlaga za drugi del cilja - združitev kontaktnega centra MJU z UKOM kontaktnim centrom Evrofon, omogočal pa bo tudi vključitev drugih (obstoječih in nastajajočih) kontaktnih centrov. Začetek njegovega skupnega delovanja bo v jeseni 2011.

6) **Informacijska podpora postopkov priprave predpisov (IPP)** - projekt omogoča enotno poslovanje vseh resorjev, ki so vključeni v proces priprave in sprejemanja predpisov, okrepitev vključevanja zainteresirane javnosti ter enostavnejše spremljanje veljavne in pripravljane zakonodaje na enem mestu. Projekt IPP je prešel v produkcijo v aprilu 2010 in se uporablja v praksi skupaj z elektronskim podpisovanjem in povezavo na spletni podportal E-demokracija. Spletni portal **E-demokracija** tako preko sistema IPP omogoča objavlanje predlogov predpisov v različnih fazah njihove priprave, zainteresirane javnosti (državljeni, nevladne organizacije,...) pa lahko na posamezen predlog predpisa v pripravi podajo svoje komentarje, mnenja, pripombe, pohvale. V IPP je bilo od 1.4.2010 do 1.6.2011 vnešenih 1.557 predpisov, od tega 517 uredb, 231 zakonov in 809 pravilnikov.

3. Program ukrepov za odpravo administrativnih ovir in Akcijski načrt znižanja

administrativnih bremen za 25 % do leta 2012,

Uvaja bolj sistematično zniževanje administrativnih bremen, s ciljem znižanja bremen za 25 % do leta 2012 in izboljšanje poslovnega okolja za poslovne subjekte.

Na področju odprave administrativnih ovir je zato Vlada na predlog MJU sprejela **Program ukrepov za odpravo administrativnih ovir in Akcijski načrt znižanja administrativnih bremen za 25 % do leta 2012**, ki uvaja bolj sistematično zniževanje administrativnih bremen, s ciljem znižanja bremen za 25 % do leta 2012. Program vsebuje 41 konkretnih ukrepov in akcijski program, ki zajema čiščenje nepotrebnih administrativnih bremen v 3400 predpisih. Izvedba programa je predvidena v petih fazah, in sicer do maja 2012.

V prvi fazi je bila pregledana zakonodaja posameznega področja. V drugi fazi so bile izvedene meritve administrativnih stroškov in bremen po predpisih in področjih. Trenutno poteka tretja faza, v kateri se zbirajo predlogi za poenostavitev zakonodaje in znižanje bremen za 25%. Ministrstvo za javno upravo je v rokih določenih z akcijskim načrtom dokončalo predhodne faze. Poenostavitev zakonodaje, torej izvedba četrte faze, v kateri bo potrebno izvesti ustrezne spremembe predpisov, navodil, oziroma izvesti ustrezne aktivnosti za realizacijo cilja, je v celoti v izvirni pristojnosti resorno pristojnih ministrstev.

Meritve administrativnih bremen so bile opravljene na 15 področjih. Pregledano je bilo več kot 3.400 predpisov pri čemer se je ugotovilo 1.5 mrd EUR administrativnih bremen v 1.000 obremenjujočih predpisih. V skladu z zastavljenim ciljem 25% administrativnega razbremenjevanja se načrtuje znižanje za 360 mio EUR na letni ravni, večinoma za poslovne subjekte. Če resorna ministrstva aktivnosti ne bodo izvedla, ciljev akcijskega načrta ne bo mogoče realizirati in bo poslovno okolje za poslovne subjekte še vedno neprivlačno, nepregledno, odločanje uprave pa neučinkovito.

V letih 2009 in 2010 je v poročilu svetovne banke (Doing business):

zaznati napredek in izboljšanje uvrstitve Slovenije na sledečih področjih:

1. enostavnosti poslovanja podjetij; 2. enostavnosti ustanavljanja podjetij; 3. čezmejnega poslovanja in 4. zaščite investitorjev;

ni zaznati napredka na sledečih področjih: 1. pridobivanja gradbenih dovoljenj; 2. registracije nepremičnin; 3. prenehanja poslovanja podjetij;

je zaznati izrazito poslabšanje na sledečih področjih: 1. pri pridobivanju sredstev za poslovanje; 2. pri plačevanju davkov

Slovenija je med 183 ocenjevanimi državami v letu 2010 svojo uvrstitev izboljšala za eno mesto in se uvrstila na 42. mesto; med 26 članicami EU pa na 17. mesto.

V. SISTEMSKE SPREMEMBE IN UKREPI ZA KREPITEV NEVLADNEGA SEKTORJA

Ministrstvo je oblikovalo notranjo organizacijsko enoto, Službo za nevladni sektor in jo kadrovske okrepile z notranjimi preračunskimi ter tehničnimi sekretariati za nevladne organizacije in socialne partnerje kot ključni »stičišči« za partnerje in pomoč pri javnih razpisih ministrstva. V sodelovanju s CNVOS smo izdali vodič po strukturnih skladih in v sodelovanju z NVO ter pristojnimi ministrstvi oblikovali:

1) Odgovor Vlade RS na Memorandum slovenskih nevladnih organizacij

2) **Zakon o prostovoljstvu (ZoP)** – je bil sprejet v začetku februarja 2011. Zakon prvič normativno ureja področje prostovoljstva in tako zapolnjuje vrzel, na katero so leta opozarjale prostovoljne organizacije, Varuh človekovih pravic in predsednik države. Sprejeti zakon je tudi primeren uvod v evropsko leto prostovoljstva. Pripravljena sta tudi **Uredba o podrobnejši ureditvi nagrade in priznanj Republike Slovenije za prostovoljstvo** ter **Pravilnik o področjih prostovoljskega dela in vpisniku**.

3) Ministrstvo pripravlja podlage za pripravo **Zakona o javnem interesu v nevladnih organizacijah**, ki bo prinesel sistemsko ureditev javnega interesa v nevladnih organizacijah. Predlog zakona bo pripravljen v letu 2011 in bo konec leta posredovan v javno razpravo. Predlog bo na sistemski ravni opredelil nevladne organizacije, javni interes, ki se v okviru njihovega delovanja uresničuje ter s tem določil temelje in enake možnosti za spodbujanje takega delovanja nevladnih organizacij.

4) **Sofinanciranje nevladnih organizacij**. Ministrstvo je nadaljevalo z izvajanjem sofinanciranja projektov z namenom krepitev razvoja nevladnega sektorja ter zagotavljanja učinkovitejšega vključevanja nevladnih organizacij (NVO) v pripravo in izvajanje javnih politik.

V ta namen je v letih 2009 in 2010 objavilo dva razpisa za dodelitev sredstev:

- prvega za sofinanciranje programov podpore civilnemu dialogu (dodeljenih 426.147 EUR za 3 projekte),
- drugega pa za sofinanciranje projektov za krepitev NVO in spodbujanje prostovoljstva (dodeljenih 351.040 EUR za 11 projektov).

Ministrstvo je v okviru Operativnega programa za razvoj človeških virov za obdobje 2007-2013 vključeno tudi v izvajanje kohezijske politike in kot posredniško telo odgovorno za izvajanje prednostne usmeritve 5.3. Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga. S sredstvi Evropskega socialnega sklada se sofinancirajo projekti regionalnih NVO stičišč, vsebinskih in horizontalnih NVO mrež. Namen sofinanciranja projektov je okrepiti zmogljivost NVO za sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju javnih politik ter izvajanje javnih nalog. V ta namen so bili v letih 2008, 2009 in 2010 objavljeni štirje razpisi za dodelitev sredstev:

- a) prvi za sofinanciranje horizontalnih mrežnih NVO (dodeljenih 2.878.668 EUR za 12 projektov),
- b) drugi za sofinanciranje vsebinskih mrež NVO (dodeljenih 1.856.415 EUR za 12 projektov),
- c) tretji za spodbujanje razvoja NVO in civilnega dialoga (dodeljenih 4.752.649 EUR za 27 projektov) in
- d) četrti za sofinanciranje projektov socialnih partnerjev (dodeljenih 2.844.346 EUR za 11 projektov).

5) Evropsko leto prostovoljstva

Ministrstvo vodi Nacionalni usklajevalni odbor za izvajanje evropskega leta prostovoljskih dejavnosti in zagotavlja strokovno in administrativno podporo za delo odbora

Dodatno:

A. Investicije in nepremičnine 2008-2010

Investicije so razdeljene na dva večja sklopa in sicer na mejne prehode in poslovne prostore državne uprave.

Mejni prehodi

Na prvem področju je bilo na novo zgrajenih 7 mejnih prehodov, in sicer:

- MMP (2009), vrednost investicije znaša 800.00,00 EUR;

- MMP Petrina (2009), vrednost investicije znaša 900.00,00 EUR;
- MMP Zgornji Leskovec (2009), vrednost investicije znaša 650.00,00 EUR;
- MMP Babno Polje (2009), vrednost investicije znaša 1.200.00,00 EUR;
- MMP Petišovci (2009), vrednost investicije znaša 100.00,00 EUR;
- MMP Razkrižje (2010), vrednost investicije znaša 550.00,00 EUR in
- MMP Sočerga (2011), vrednost investicije znaša 2.500.000,00 EUR.

Poslovni prostori

Na področju poslovnih prostorov pa so bile nepremičnine bodisi zgrajene, bodisi pridobljene z nakupom ali leasingom. Zgrajena sta bila naslednja objekta:

- Upravni center Logatec (skupna investicija z občino Logatec), (2009), vrednost deleža investicije ministrstva je znašala 1.827.517,50 EUR;
- Upravna enota Šmarje pri Jelšah (ureditev začasnih poslovnih prostorov s kontejnerji), (2011), vrednost GOI del je znašala 193.658,00 EUR, vrednost najema pa 623.808,00 EUR.

Septembra 2010 se je pričelo z izgradnjo Upravnega centra Jesenice, prav tako pa je bila februarja 2011 pridobljeno gradbeno dovoljenje za izgradnjo Upravnega centra v Slovenski Bistrici. Za Upravni center Grosuplje je bila sklenjena leasing pogodba. Prostori so bili prevzeti v maju 2009, vrednost kupnine je znašala 4.404.754,51 EUR.

S kupnimi pogodbami so bile pridobljene naslednje nepremičnine:

- Upravni center Lendava (2011), vrednost kupnine je znašala 474.709,84 EUR;
- Upravna enota Pesnica (2011), vrednost kupnine je znašala 1.281.364,57 EUR.

Obnovljenih je bilo 107 stanovanj, v skupni vrednosti 1.160.637,00 EUR, kupljenih pa 10 stanovanj v vrednosti 1.384.000,00 EUR.

B. Finance in proračun

Sledilo je tudi usmeritvam po zmanjšanju porabe proračunskih sredstev, zlasti tistih, ki se nanašajo na integralna sredstva. V prvi tabeli so podatki za ministrstvo, v drugi pa za 58 upravnih enot:

Ministrstvo je porabo sredstev od leta 2008 do 2011 zmanjšalo za 20%, upoštevajoč vsa

sredstva (integralna, namenska, EU sredstva), samo integralna sredstva pa je znižalo za 35%.

Upravne enote so porabo sredstev znižale za 5%.

C. Sprejeti zakoni

V obdobju od decembra 2008 do junija 2011 je Državni zbor RS na predlog Ministrstva za javno upravo sprejel naslednje zakone:

- Zakon o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament
- Zakon o prostovoljstvu
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o volilni in referendumski kampanji
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o državnih upravi
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o sistemu plač v javnem sektorju
- Zakon o začasnem znižanju plač funkcionarjev
- Zakon o interventnih ukrepih zaradi gospodarske krize
- Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije
- Spremembe in dopolnitve Zakona o sistemu plač v javnem sektorju
- Spremembe in dopolnitve Zakona o sistemu plač v javnem sektorju

- Spremembe in dopolnitve Zakona o sistemu plač v javnem sektorju
- Spremembe in dopolnitve Zakona o sistemu plač v javnem sektorju
- Zakon o spremembi Zakona o začasnem znižanju plač funkcionarjev
- Zakon o interventnih ukrepih zaradi gospodarske krize - priprava v sodelovanju z Ministrstvom za finance
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o splošnem upravnem postopku
- Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti
- Zakon o Javnem nepremičninskem skladu Republike Slovenije
- Zakon o javni agenciji za javno naročanje

Zakoni v zakonodajnem postopku

- Zakon o izvajanju dejavnosti splošnega pomena

Zakoni v pripravi

- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o volilni in referendumski kampanji,
- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnih uslužbencih,
- Predlog zakona o funkcionarjih (predlog zakona pripravljen za javno obravnavo in nadaljnje usklajevanje)

Državni zbor, kljub nekaterim pritiskom, učinkovito opravil svoje delo

O letih burnega življenja na mestu predsednika Državnega zbora

Če bi me vprašali, po čem si bom zapomnil slaba tri leta na mestu predsednika državnega zbora, bi brez oklevanja odgovoril: po pritisku. Tako rekoč že ob prvih sejah Državnega zbora RS v tem mandatu je postalo jasno, da se bo glavno torišče političnega in vsakršnega drugega, tudi medijskega boja med novo vladno koalicijo in največjo opozicijsko stranko SDS odvijalo v parlamentu. To je navsezadnje razumljivo: kje drugje pa, kot v parlamentu. Toda kako: s striktno politiko "čim slabše, tem boljše", z ravnjo razprav zniževati ugled parlamenta, s politiko izsiljevanja ogrožati vitalne državne interese, kot na primer pogojevanje ratifikacije sporazuma o vstopu Hrvaške v NATO s sprejetjem zaključnega računa Janševe vlade in s podobnimi manevri.

Za vsako demokratično politično ureditev, ki temelji na pluralistični politiki, je, simbolno gledano, parlament najvišji izraz takšne ureditve in garancija za njen obstoj. Zato ni naključno, da je SDS v prizadevanjih za ponovno osvojitve oblasti ubrala pot delegitimizacije DZ in celo poskusa njegove razgradnje.

Temu se je bilo potrebno upreti. In kdo naj to stori, če ne predsednik državnega zbora, ki mora poskrbeti za verodostojnost parlamenta? Zato sta se zgodila kar dva poskusa razrešitve predsednika parlamenta, ki ni dovolil, da bi državni zbor razpravljaj o zadevah, ki ne sodijo v pristojnost DZ, in je s tem preprečil "ulico v parlamentu". Pa še tu se je izkazalo, da so celo poslovniško možnost zahtev za razrešitev predsednika državnega zbora zlorabili tako, da so še najmanj govorili o razrešitvi in veliko več o vseh drugih stvareh.

Ena od značilnih oblik zlorabe je bilo postavljanje t. i. postopkovnih predlogov, ki se nanašajo na uporabo Poslovnika državnega zbora. Predvsem opozicijski poslanci iz vrst SDS in SNS so institut post-

opkovnega predloga poskušali uporabljati kot možnost za takojšnjo vsebinsko polemiko tudi takrat, kadar niso imeli besede ali pa se jim je že iztekel čas. Značilen je primer vodje poslanske skupine SDS Jožeta Tanka, ki je v slabih treh letih zastavil kar 207 "postopkovnih predlogov", ki trajajo po tri minute. To pomeni, da je za to porabil 10 ur in 21 minut, torej cel dan parlamentarnega zasedanja.

Seveda se lahko kdo vpraša, zakaj predsednik državnega zbora dovoljuje takšne poskuse in zakaj ne prepreči neprimerne in žaljivega govorjenja? To je precej lažje reči, kot pa doseči. Neprimerne besede in osebne žaljivke je namreč nemogoče preprečiti, preden so izrečene, podobno kot nogometni sodnik ne more piskati prekrška, preden je bil ta storjen. A dejstvo je, da si vsaka poslanka ali poslanec s svojimi nastopi piše lastno "osebno izkaznico" in ni na predsedniku državnega zbora, da bi podoba poslanke ali poslanca kakorkoli olepševal.

To so bila res leta burnega življenja. V tem mandatu so se nekatere stvari zgodile prvič in upamo, da tudi zadnjič:

- prvič so z "roko v medu" zalotili poslanca DZ, ki je bil pozneje tudi pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje in je tudi izgubil status poslanca;
- prvič je bila opravljena preiskava v zvezi s sumom kaznivnega dejanja v poslanski skupini SNS. Njeni voditelji so postavljali vprašanje dopustnosti takšne preiskave, kar kaže na to, da želijo poslansko funkcijo razumeti kot alibi, ki naj jih v nečednih poslih obrani pred "roko pravice", ki ji je sicer podvržen sleherni državljan;
- prvič so protestniki s kockami in drugim priročnim materialom "napadli" parlament in povzročili občutno materialno škodo ter povzročili splošno zgražanje. Bolj kot sama oblika protesta po mojem mnenju moti to, da kocke, ki so zletele v

parlament, niso imele nobenega drugega sporočila, kot zgolj nasilje in zadah po privatnih interesih lastnikov študentskih servisov. In po tem, da je demonstracije vodila študentska funkcionarka, za katero se je leto pozneje izkazalo, da sodi v zakladnico mladih obetov SDS;

- prvič je Ustavno sodišče RS z neposredno ustanovitvijo nove občine Ankaran kot "pozitivni zakonodajalec" poseglo v zakonodajno oblast. Ampak, priznati moramo, da je DZ s svojo arbitrarnostjo ustavnemu sodišču ponudil dober razlog, čeprav utegne takšna odločitev imeti škodljive dolgoročne posledice.

Neprimerne besede in osebne žaljivke je namreč nemogoče preprečiti, preden so izrečene, podobno kot nogometni sodnik ne more piskati prekrška, preden je bil ta storjen. A dejstvo je, da si vsaka poslanka ali poslanec s svojimi nastopi piše lastno "osebno izkaznico" in ni na predsedniku državnega zbora, da bi podoba poslanke ali poslanca kakorkoli olepševal.

Kljub temu, da je parlament ves čas delal pod pritiskom, je vseeno učinkovito opravil zakonodajno funkcijo in zato z vidika za-

konodajne veje oblasti ne moremo govoriti o krizi. Lahko pa govorimo o delni blokadi političnega sistema v celoti, saj z institucijo referendumov lahko dobesedno devalviramo zakonodajno funkcijo državnega zbora in s tem nosilni steber parlamentarne demokracije. V tem smislu v Sloveniji na ravni ustavnopravne ureditve še nimamo mehanizmov, ki bi zaščitili zakonodajno funkcijo in parlamentarno ureditev.

V parlamentu so se dogajale tudi pomembne druge stvari, zlasti odpiranje parlamenta civilni družbi. Zvrstila se je cela vrsta srečanj, razstav, razpravne dvorane so gostile pisano mavrico slovenske civilne družbe, včasih tudi z mednarodnimi razsežnostmi, in verjamem, da bo tako tudi v bodoče.

Sam, zaenkrat še kot predsednik državnega zbora, lahko rečem, da sem s svojim delom v glavnem zadovoljen. Mislim, da sem ga opravil vestno in nepristransko, tako kot je treba, in državni zbor zavaroval pred najbolj očitnimi poskusi kršitev. To, da so padale kritike na račun vodenja seje, tako z ene kot druge strani, je treba vzeti z zdravo mero distance. Tistemu, ki ga opozoriš, se vedno zgodi "krivica" - zakaj jaz in zakaj ne kdo drug na nasprotni strani? To poznamo že iz nogometa in v DZ ni prav nič drugače. In navsezadnje, če se je toliko stvari v tem mandatu državnega zbora zgodilo prvič, se bo zgodilo tudi to, da bo prvič odstopil tudi predsednik državnega zbora, in sicer zaradi spremenjene sestave vladajoče koalicije. Za razliko od drugih stvari, ki so se zgodile prvič, upam, da se bo to zgodilo vedno, kadar se bodo v vladi in v parlamentu spremenila politična razmerja!

dr. Pavel Gantar

Bilanca dela poslanske skupine Zares

Nekaj pomembnejših predlogov zakonov in drugih aktov ter sklepov in priporočil, ki so jih v Državnem zboru RS predlagali Zaresovi poslanci

Omejitev dohodkov managerjev v podjetjih v večinski državni lasti

Državni zbor je na predlog Poslanske skupine Zares prejel Zakon o dodatnem davku od dohodkov članov poslovdstev in nadzornih organov v času finančne in gospodarske krize.

V poslanski skupini Zares smo konec leta 2008 opozorili na problem milijonske nagrade nekdanjemu predsedniku uprave NLB Marjanu Kramarju. Že takrat smo želeli preveriti odgovornost njegove uprave pri kreditiranju tajkunov in predlagali, da naj se na podlagi tega odloča o (ne)izplačilu nagrade. Ker pa je bila nagrada Kramarju kljub opozorilom izplačana, so Zaresovi poslanci pripravili predlog zakona o dodatni obdavčitvi dela managerskih dohodkov v času finančne in gospodarske krize.

Sprejeti zakon je dokončno razrešil problem nespoštovanja vladnih (nezavezujočih) priporočil o višini dohodkov managerjev v podjetjih, ki so v večinski državni lasti, pa tudi dohodkov managerjev v finančnih ustanovah in podjetjih, ki so oziroma bodo za reševanje krize prejela državna sredstva. Za ta Zaresov poskus velja pregovor "bolje pozno kot nikoli", saj je bil zakon sprejet šele septembra 2009, vendar se uporablja od odmere davka za leto 2009 pa vse do izteka ukrepov za blažitev posledic finančne in gospodarske krize. Obdavčitev se nanaša na pretirano visoka nadomestila plače, plačila za poslovno uspešnost kot dela plače, odpravnine, dohodke na podlagi udeležbe v dobičku in bonitete; višine so določene v priporočilih Združenja Manager.

Poslanska in županska funkcija končno ločeni

V drugem poskusu v tem mandatu je ob vztrajanju Poslanske skupine Zares Državni zbor vendarle sprejel spremembo Zakona o poslancih, ki je ločila poslansko in župansko funkcijo od prvih naslednjih volitev v državni zbor dalje.

Problem hkratnega opravljanja večjega števila voljenih funkcij in medsebojna nezdržljivost javnih funkcij, če gre za funkcijo poslanca in lokalnega funkcionarja - župana, je bil v preteklosti izpostavljen že večkrat. Vendar doslej državni zbor v več mandatih vprašanja nezdržljivosti funkcije ni uredil, ker za to preprosto ni bilo dovolj politične volje.

Poslanska skupina Zares je oktobra 2009 prvič vložila novelo zakona o poslancih, s katero naj bi prišlo do ločitve funkcije poslanca in funkcionarja v lokalni skupnosti (župana, podžupana in občinskega svetnika). Žal predlog tedaj ni dobil zadostne podpore, nam je pa to uspelo v drugem poskusu aprila 2011. Spremenjeni zakon je končno odpravil nasprotje interesov oziroma doslej dovoljeno opravljanje več funkcij hkrati, kar pa velja za nezdržljivost funkcije poslanca s funkcijo župana in podžupana - bodisi poklicnega bodisi nepoklicnega.

Ankaran bo samostojna občina

Poslanec Zares Franco Juri je na pobudo Krajevne skupnosti Ankarana na podlagi zakona o lokalni samoupravi državnemu zboru predlagal ustanovitev nove občine

oziroma spremembo območja mestne občine Koper. Državni zbor je tako septembra 2009 razpisal referendum za ugotovitev volje prebivalcev za ustanovitev občine Ankarana z izločitvijo iz mestne občine Koper. Za ustanovitev samostojne občine Ankarana je decembra 2009 glasovalo dobrih 55% Ankarancanov. Kljub nedvoumno izraženi volji krajanov Ankarana Državni zbor na predlog Zaresovega poslanca ni sprejel Zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij, s katerim bi se ustanovila nova občina. Tega ni storil niti potem, ko ga je k temu pozvalo ustavno sodišče. Mnenja pravne stroke o (ne)upravičenosti odločbe ustavnega sodišča so bila deljena, mnogi so se spraševali, ali lahko državni zbor ignorira voljo državljanov in državljanov. Nazadnje je ustavno sodišče zaradi zakonodajne neodzivnosti državnega zbora glede obveznosti v zvezi z občino Ankarana ob Zakonu o razpisu rednih lokalnih volitev v Mestni občini Koper kar samo razsodilo, da se občina Ankarana ustanovi in da se prve volitve občinskih organov izvedejo leta 2014.

Slovenija odslej bolj socialno podjetna

S sprejetjem Zakona o socialnem podjetništvu marca 2011, za katerega si je Poslanska skupina Zares prizadevala od vsega začetka, se je Slovenija vendarle podala na pot spodbujanja socialnih oblik podjetniške dejavnosti.

V razvitih evropskih državah predstavljajo zaposlitve v socialnem podjetništvu kar 10 odstotkov vseh zaposlitev, Slovenija pa je za njimi močno zaostajala z manj kot 1% zaposlenih v tem sektorju. Po sprejetem zakonu o socialnem podjetništvu je mogoče pričakovati, da bi se v naslednjih 5 letih bistveno zmanjšalo število brezposelnih v Sloveniji, saj bi se v tem sektorju lahko odprli več kot 50.000 novih delovnih mest.

Zakon omogoča odprt sistem socialnega podjetništva, kjer lahko nastopajo kot socialna podjetja različni tipi pravnih oseb, in odpira možnosti za nova delovna mesta - za mlade iskalce prve zaposlitve, starejše, težje zaposljive in druge brezposelne. S socialnim podjetništvom se preusmerjajo javna sredstva iz pasivnih oblik pomoči, torej sredstev, namenjenih socialni podpori brezposelnim, v aktivne oziroma produktivne oblike, in sicer z ukrepom sofinanciranja zaposlovanja. Socialna podjetja se od tradicionalnih razlikujejo predvsem po tem, da dobičkov iz poslovanja ne izplačujejo lastnikom, ampak jih vračajo v razvoj osnovne dejavnosti in ustvarjanje novih delovnih mest in zaposlene vključujejo v soupravljanje podjetij.

Dobre možnosti za sprejem Zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora

Skupina poslancev s prvopodpisanim Francom Jurijem je v zakonodajni postopek vložila predlog Zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora, ki je na redni julijski seji uspešno prestal prvo obravnavo, poslanke in poslanci ga bodo sprejeli predvidoma na redni septembrski seji.

Organizirani in gospodarski kriminal v povezavi s korupcijo spodkopava tako temelje gospodarstva kot tudi pravne države. Slovenija je začela v zadnjem desetletju zaostajati za ostalo Evropo pri učinkovitosti pregona organiziranega in gospodarskega kriminala. Predlog zakona izhaja iz evropskih dobrih praks (kot je npr. Irska), ki dokazujejo, da je zaplemba premoženja

najbolj učinkovito sredstvo v boju zoper kriminal. Glavno načelo predloga zakona je, da nihče ne more obdržati premoženja, ki ga je pridobil na nezakonit način oziroma z nezakonito dejavnostjo, saj ob vzpostavljenem sumu storitve določenih hudih kaznivih dejanj ne more izkazati zakonitosti izvora premoženja. Zakon uvaja finančno preiskavo, ki se lahko začne pri sumu pridobitve nezakonitega premoženja, ki presega 50.000 evrov.

Predlog zakona omogoča preiskavo pridobitve premoženja za obdobje zadnjih pet let, preiskava pa lahko traja eno leto. Državni tožilec pa v postopku finančne preiskave sodeluje tudi s Carinsko upravo RS, Davčno upravo RS, Uradom Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja, policijo in drugimi pristojnimi organi. Pomemben vidik zakona je določitev obrnjenega dokaznega bremena. Suma nezakonito pridobljenega premoženja torej ne dokazuje država, temveč mora osumljeni dokazati, da premoženja ni pridobil nezakonito. V nasprotnem primeru država njegovo nezakonito pridobljeno premoženje po končani finančni preiskavi zaseže in vrne v proračun.

Enake pravice družinskim pomočnikom

Državni zbor je na pobudo Poslanske skupine Zares sprejel popravek zakona, ki je ustrežnejše in bolj enotno uredil status in pravice družinskih pomočnikov.

Za prostovoljno članstvo v zdravniški, obrtni in kmetijski zbornici

Poslanci Zares so aprila 2011 Državnemu zboru v sprejem predlagali novele zakonov o zdravniški službi, o kmetijsko-gozdarski zbornici ter obrtnega zakona, s katerimi bi članstvo v Zdravniški, Obrtni in Kmetijsko gozdarski zbornici postalo prostovoljno. Novele naj bi omogočale nadaljevanje dela vseh treh zbornic, ki bi tudi ohranile reprezentativnost in podeljena javna pooblastila, vendar brez "prisilnega" članstva. Državni zbor novel zakona o zdravniški službi in obrtnega zakona ni sprejel, novela zakona o kmetijsko-gozdarski zbornici pa bo obravnavana na redni septembrski seji.

Razkriti dokumente o trgovini z orožjem

Trgovino z orožjem je v Državnem zboru Republike Slovenije preiskovalo že več parlamentarnih preiskovalnih komisij, vendar nobena ni dokončala svojega dela. Po skoraj dvajsetih letih še vedno ni znan obseg orožarskih poslov, kakor tudi iz tega naslova višina pridobljenih sredstev. Mnoge javne objave tako pričevanje udeležencev dogajanja kot tudi različnih dokumentov tako že predolgo ostajajo brez pravega epiloga.

Zato je poslanec Zares v sodelovanju s koalicijskimi partnerji vložil predlog Zakona o zagotavljanju prostega dostopa do dokumentov o trgovini z orožjem v letih 1990 - 1994. Njegov ključni namen je - ob upoštevanju političnih interesov države ter ob zagotavljanju varstva osebnih podatkov in spoštovanju dostojanstva posameznika, javnosti omogočiti prost dostop do dokumentov o trgovini z orožjem, s čimer bo omogočeno razkritje vseh dejstev in potegniti jasno ločnica med legitimnim in legalnim oboroževanjem Republike Slovenije za obrambne potrebe in nezakonito trgovino z orožjem ter osebnim okoriščanjem. Z zakonom se določa, da se ne glede na stopnjo tajnosti z vseh dokumentov o podaritvi, nakupu, prodaji, uvozu, izvozu in tranzitu orožja in vojaške opreme oz. trgovine z

orožjem v času od 15.5.1990 do 29.3.1994, stopnja tajnosti umakne oz. tajnost podatkov prekličje. Predlog zakona je na julijski seji dobil podporo 78 poslancev in nobenega glasu proti. Državni zbor bo o zakonu dokončno odločal septembra 2011.

Za izplačilo odpravnin in odškodnin delavcem v podjetjih v prisilni poravnavi

Državni zbor je kar z dvema sprejetima avtentičnima razlagama členov zakona omogočil nesporno in nedvoumno razlago pravice delavcev v podjetjih v prisilni poravnavi do izplačila neizplačanih odpravnin in odškodnin.

Poslanci Zares so v sodelovanju z nekaterimi drugimi poslanci decembra 2010 in maja 2011 predlagali sprejem avtentične razlage Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, s katero so odpravili dilemo in različne interpretacije o tem, ali zakonodajalec zavestno razlikuje med odpravninami v postopku prisilne poravnave in v postopku stečaja (tj. ali (neizplačane) odpravnine delavcem, ki so nastale pred začetkom postopka prisilne poravnave v postopku prisilne poravnave sodijo oziroma ne sodijo med prednostne terjatve).

Ta zakon, ki določa, da se za prednostne terjatve štejejo neizplačane odpravnine za prenehanje delovnega razmerja pred začetkom stečajnega postopka, je treba po razlagi razumeti tako, da se za prednostne terjatve v postopku prisilne poravnave štejejo tudi neizplačane odpravnine in odškodnine za prenehanje delovnega razmerja oz. namesto odpovednega roka za prenehanje delovnega razmerja, dogovorjena med delodajalcem in delavci, ki so nastale pred začetkom postopka prisilne poravnave. Za sprejetje avtentične razlage so si najbolj prizadevali nekdanji delavci Merkurja in Mersteela, ki so dobili odpoved pred začetkom prisilne poravnave in katerih neizplačane odpravnine in odškodnine prisilna upravitelja nista priznala za prednostne terjatve.

Pokus spremembe zakona o obrambi

Pripadniki Slovenske vojske sodelujejo ali so sodelovali v mirovnih operacijah na Kosovu, v Bosni in Hercegovini, Makedoniji, Cipru, Albaniji, Siriji, Somaliji, Libanonu, od februarja 2006 v Nato misiji usposabljanja varnostnih sil v Iraku (misija je bila tudi na pobudo Zaresa predčasno končana decembra 2008), od oktobra 2010 pa vodi Operativno skupino za mentorstvo in povezavo (OMLT) v okviru sil ISAF v Afganistanu. Slovenija se je zlasti po vstopu v zvezo Nato odločila za okrepljeno vlogo pri kriznem upravljanju v mednarodni skupnosti, zarado česar se je povečala tudi uporaba njenih varnostnih sil na kriznih žariščih.

Zaradi tega je Poslanska skupina Zares menila, da je način sprejemanja odločitev o vključevanju Slovenske vojske v različne vrste mirovnih operacij, še zlasti operacije za podporo miru s povečano stopnjo tveganja, ki lahko ogrozijo varnost Republike Slovenije in vseh njenih državljanov, brez razprave v državnem zboru, ki odloča tudi o vojnah in uporabi obrambnih sil, neprimeren. Zato je z novelo zakona o obrambi septembra 2010 (torej pred odločitvijo o povečanem angažmaju slovenske vojske v Afganistanu) predlagala, da se o tako pomembnih odločitvah, o katerih trenutno odloča le vlada, pridobi tudi soglasje državnega zbora. Novela zakona ni bila sprejeta. Je pa vlada s sklepom uredila postopek in primere v katerih se uveljavlja povečana razpravljalna vloga pristojnih delovnih teles Državnega zbora v zvezi z odločanjem o sodelovanju Republike Slovenije v novih mednarodnih operacijah in misijah.

Poslanci Zaresa zahtevali parlamentarno preiskavo o financiranju spornih managerskih prevzemov

Poslanci Zares so uspešno zahtevali odreditev parlamentarne preiskave, katere namen je bil ugotoviti vsa dejstva in okoliščine ter oceniti dejansko stanje financiranja spornih managerskih prevzemov družb Istrabenz in Pivovarna Laško s strani bank v pretežni državni lasti. Pri slednjem gre za kreditne institucije znotraj skupine NLB in NKBM. S preiskavo so želeli, da se ugotovi morebitna vpletenost posameznih nosilcev javnih funkcij in oceni njihov morebiten politični vpliv na dodeljevanje "tajkunskih posojil" - namenjenih članom poslovnih organov navedenih gospodarskih družb in z njimi povezanih pravnih in fizičnih oseb za odkup gospodarske družbe, ki so jo vodili oziroma jo vodijo, oziroma njenega večinskega deleža.

Poleg tega so želeli ugotoviti vsa dejstva in okoliščine ter oceniti dejansko stanje pravnih predpisov o prevzemih, ki so dopuščali omenjene sporne managerske prevzeme, pri čemer naj bi se ugotovilo, kdo od posameznih nosilcev javnih funkcij je bil za takšno stanje odgovoren. Preiskava je bila osredotočena na časovno obdobje od 30. avgusta 2005 dalje oziroma od prodaje kapitalskih deležev Kapitalske družbe (Kad) in Slovenske odškodninske družbe (Sod) v družbi Mercator do vložitve zahteve v parlamentarno proceduro. Omenjeni lastniški deleži z zastavo za posojila so bili namreč uporabljeni za managerske prevzeme družb Istrabenz in Pivovarna Laško, hkrati pa je nepregleden in za državno premoženje škodljiv način umika države iz lastniške sestave Mercatorja pomenil "zeleno luč" za pospešeno lastniško konsolidacijo z managerskimi prevzemi.

Do zahteve je prišlo na isti dan, ko je vlada na zahtevo Zaresa razpravljala tudi o kreditiranju managerskih prevzemov s strani bank v pretežni državni lasti. Povod zanjo je bilo podaljšanje kredita Infond Holdingu, enemu od lastnikov Pivovarne Laško, s strani največje slovenske banke v večinski državni lasti Nove ljubljanske banke. Taisti teden je namreč svet Zaresa sprejel sklepe, s katerimi je vlado pozval k ukrepanju zaradi podaljšanja kredita Infond Holdingu. Če vlada takrat o njih ne bi razpravljala, bi to pomenilo zelo pomembno sporočilo stranki Zares o tem, ali naj razmisli o nadaljnjem sodelovanju v vladni koaliciji. Ker pa je ocenila, da v primeru nekaterih reprogramov posojil, povezanih z managerskimi prevzemi in lastniško konsolidacijo, njena pričakovanja niso bila uresničena, da upravi in nadzorna sveta NLB in NKBM nista sledili sklepom Banke Slovenije in ker je kasneje maja v državnem zboru v okviru zakona o jamstveni shemi prišlo do prepovedi sklepanja bančnih poslov, ki so bili namenjeni odkupu delnic oziroma deležev družb s strani članov poslovdstev teh gospodarskih družb in z njimi povezanih oseb, Zares ni sprožila postopkov odločanja o nadaljnjem sodelovanju v koaliciji.

Državni zbor je julija 2011 sprejel vmesno poročilo o navedeni parlamentarni preiskavi, v katerem ugotavlja, da so primeri spornih managerskih prevzemov nastali v specifičnih pogojih, v času, ko je bilo zaradi prevzema evra in zaradi konjunktura na svetovnem finančnem trgu na voljo mnogo, relativno poceni finančnih sredstev. V obdobju te velike likvidnosti banke niso ravnale premisslno in so odobravale kredite za prevzeme na podlagi ne dovolj kvalitetnih oziroma brez zavarovanj. Za celotno obdobje je bila zakonodaja na področju prevzemov neustrezna oziroma pomanjkljiva. Za sporne prevzeme nosijo veliko odgovornost tudi vsi regulatorji, njihova neaktivnost ali premajhna aktivnost pa je bila pogojena tako z neustrezno zakonodajo kot tudi zaradi subjektivnih razlogov. Vzrok za sporne managerske prevzeme je iskati tudi v pohlepu oziroma pomanjkanju etičnih norm pri posameznih managerjih, razlog za prevzemne aktivnosti pri nekaterih pa je bila tudi njihova želja po zmanjšanju

kakršne koli izpostavljenosti političnim vplivom. Skozi vse obdobje je opaziti tudi različne politično-prijateljske povezave, ki so omogočila posamezna dejanja in aktivnosti, ki bi sicer ne bile izvedljive.

Za neprekinjeno zdravstveno varstvo državljanov

Poslanska skupina Zares je zaradi odpovedi soglasij zdravnikov za nadurno delo oziroma opravljanje dežurstev, ki so začela veljati s 1. septembrom 2010 in nepredvidljivih posledic teh odločitev za bolnike Državnemu zboru neuspešno predlagala sprejem avtentične razlage zakona o zdravniški službi, s katero bi zagotovila neprekinjeno zdravstveno varstvo.

Predlagali smo, da bi soglasja zdravnikov za preseženo število 48 ur na teden veljaja za vnaprej določeno obdobje, navedeno v soglasju, pod pogojem, da se upošteva povprečna omejitev v obdobju šestih mesecev. Torej bi se kljub opravljenemu delu preko polnega delovnega časa (s soglasjem) od zdravnika lahko zahtevalo, da poleg polnega delovnega časa opravi dodatnih osem ur nadur tedensko. Kljub nesprejetemu predlogu v Državnem zboru je pristojni minister kasneje v dogovoru z zdravniško zbornico brez nevarnosti za bolnike omogočil načrtovan prehod na izvajanje in plačevanje dežurstev.

Poslanci Zares zoper razvrednotenje kulturnega spomenika Kobilarna Lipica

Poslanska skupina Zares je ob 430-letnici kobilarne Lipica javno izrazila nasprotovanje prizadevanjem predsednika vlade za širitev igrišča za golf v naravnem kulturnem spomeniku, Kobilarni Lipica. Na to temo je zahtevala tudi nujno sejo Odbora za kulturo, šolstvo, šport in mladino. Opozorila je, da stanje in nadaljni razvoj kulturnega spomenika in kobilarne, na katera opozarja strokovna in zainteresirana javnost, ne dopušča širitve igrišča za golf znotraj kulturnega spomenika in da naj javni zavod, ki upravlja s Kobilarno Lipico, raje kot igrišču za golf nameni posebno skrb kulturnemu in krajinskemu poslanstvu kulturnega spomenika ter skrbi za konje.

Poslanci Zares o ukinjanju manjših pošt na podeželju

Poslanska skupina Zares je skupaj s poslansko skupino SNS na pobudo civilne iniciative proti preoblikovanju pošte Fokovci v premično zahtevala nujno sejo odbora za gospodarstvo za izvajanja univerzalnih poštних storitev v Sloveniji. Poslanska skupina Zares je na odboru izrazila nasprotovanje racionalizaciji poštних storitev, v okviru katere Pošta Slovenija, kljub izkazanemu dobičku, ukinja manjše pošte. Pristojnim državnim organom je bilo priporočeno, da za izvajanje poštних storitev vzpostavijo takšne standarde, da bo po vsej državi zagotovljeno kakovostno opravljanje poštних storitev, pri čemer naj se upošteva tako različne okoliščine in zemljepisne pogoje kot tudi dosedaj uveljavljeno tradicijo, navade in potrebe uporabnikov. Pošti Slovenije pa je bilo priporočeno, da se na območju poštних enot v manjših krajih, ki jih je ukinila, poskuša s prebivalci oz. krajanji sporazumno dogovoriti o najboljšem možnem načinu izvajanja poštних storitev (pogodbene poštne enote, nove poštne enote v novih stanovanjskih ali gospodarskih conah itd). Reprezentativna združenja občin pa naj bi se poskušala dogovoriti za sodelovanje pri ohranjanju ali izboljšanju kakovosti izvajanja poštних storitev na območjih občin.

Poslanci Zares o sodelovanju Slovenske vojske v operaciji ISAF v Afganistanu in določitvi datuma umika Slovenske vojske iz Afganistana

Slovenija kot suverena država in akter v mednarodni skupnosti mora prevzeti svoj

del odgovornosti za ohranjanje mednarodnega miru in varnosti. Pri tem pa mora naša država svojo vlogo pri ohranitvi miru in varnosti presojsati z vidika temeljnih norm in vrednot, za katere se zavzema. Predvsem pa mora Slovenija oceniti, katere operacije so dejansko mirovne in katere namenjene zgolj uveljavitvi parcialnih strateških interesov z uporabo vojske (v tem primeru gre za vojaške operacije). Jasno je treba identificirati tiste operacije, ki predstavljajo za Slovenijo interes in tiste, ki z našo varnostno strategijo niso usklajene. Zato je poslanska skupina Zares že oktobra 2009 na nujni seji odborov za obrambo in zunanjo politiko zahtevala razpravo o sodelovanju Slovenije v mednarodnih misijah. Vlada je nato v mesecu novembru 2009 sprejela Strategijo sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah.

Kasneje je bila poslanska skupina Zares prva, ki je v državnem zboru in koaliciji, spregovorila o naših zavez do Nata in (ne) nujnosti sodelovanja slovenske vojske v operaciji ISAF v Afganistanu. Zahtevala je, da vlada določi ter najavi datum umika slovenskih vojakov iz Afganistana, predlagala spremembo Zakona o obrambi, ki naj državnemu zboru nalaga pristojnost oz. odločanje o napotitvah Slovenske vojske v tujino z izjemo zavez, ki izhajajo iz 5. člena pogodbe Nato in tistih, ki so zgolj operativne narave, da se javnorazgrni strategija opremljanja SV do leta 2025 in opravi javna razprava o njej ter podprla predlog resolucije EP „O novi strategiji za Afganistan“ ter predlog evropsolancev Iva Vajgla in Pina Arlacchija za podelitev Nobelove nagrade za mir organizaciji Emergency.

Vlada in koalicija sta kljub nasprotovanjem oz. pomislekom Zares sprejela oz. podprla Sklep o nameri o prevzemu odgovornosti Republike Slovenije za vodenje Operativne skupine za mentorstvo in povezano (OMLT) v okviru sil ISAF v Afganistanu. Kasneje pa se je koalicija na predlog Zares zavezala da bo opravila podrobnejši razmislek o položaju in slovenski vlogi v Afganistanu jeseni 2011, po drugi rotaciji slovenske skupine za urjenje afganistanske vojske (OMLT), predtem pa bo vlada oz. pristojno pripravila analizo o stanju v Afganistanu. Vlada je tudi zaradi predlogov Zares, da se okrepi civilno-razvojno delovanje Slovenije v mednarodnih misijah Afganistanu, sprejela načrt o krepitvi civilno-vojaškega sodelovanja, predvsem s strokovnjaki za krepitev pravne države, to je pravniki, strokovnjaki za javno upravo in podobno, in tja napotila dodatne civilne strokovnjake.

Poslanci Zares o ravnanju z odpadno embalažo

V Sloveniji v povprečju proizvedemo približno preko 400 kilogramov odpadkov na prebivalca, pri čemer proizvedemo nekaj manj kot 1/3 omenjene količine odpadne embalaže. Odpadna embalaža danes predstavlja približno 20% teže in 40% prostornine odpadkov pri čemer večina le-teh konča na odpadnih. Ključni problem se skriva v ločevanju odpadkov in v pomanjkanju ozavešenosti potrošnikov o nujnosti ločevanja. Embalažna politika, ki bi zmanjševala odpadke, bi ne samo pripomogla k čistejšemu okolju, ampak lahko tudi k pospeševanju gospodarstva, saj bi omogočila zmanjševanje proizvodnih stroškov in tudi spodbudila odpiranje novih delovnih mest v industriji predelave in recikliranja. Zato je poslanska skupina Zares skupaj s poslansko skupino SD podala zahtevo za sklic nujne seje Odbora za okolje in prostor s točko dnevnega reda: Ravnanje z odpadno embalažo. Poslanski skupini sta predlagali, da se s primernim pristopom spodbujanja uporabe okolju prijazne embalaže in za vračanje embalaže, tako tiste za enkratno kot tudi tiste za večkratno uporabo, vzpostavi ustrezen sistem vračanja embalaže in s tem doseže znaten napredek pri varstvu okolja in sicer je priporočila, da se

oblikujejo ustrezne ukrepe za promoviranje povratne embalaže z namenom razbremenitve okolja in povišajo okoljske dajatve na nepovratno embalažo v taki višini, da bodo spodbujale uporabo povratne embalaže. Predlagali sta, da se ustrezno povišajo okoljske dajatve na nakupovalne plastične vrečke (večji faktor obremenitve) za shranjevanje in osebni prenos blaga in sicer z ustreznim časovnim odlogom, ki bi proizvajalcem omogočil prilagoditev proizvodnih aktivnosti za izdelavo vrečk za shranjevanje in osebni prenos blaga iz okolju prijaznih materialov. Pristojnim državnim organom pa sta priporočili, da veljavno zakonodajo spremenijo tako, da: se določi deleže družb za ravnanje z odpadno embalažo za prevzem odpadne komunalne embalaže, in da se določi količina zbrane odpadne komunalne embalaže po posameznih občinah in s tem povezan sistem financiranja ravnanja z odpadno embalažo, ki bo omogočal doseganje teh količin.

Poslanci Zares za vzpostavitev ukrepov za zaščito čebel na nacionalni ravni

Slovenski čebelarji so že dlje časa javno opozarjali, da nepremišljena uporaba pesticidov ogroža naše medonosne čebele, ki so najpomembnejše opraševalke rastlin, zlasti v sadjarstvu. Vloga čebel je ključnega pomena pri povečanju donosa sadja, oljaric, zelenjave in ostalih rastlin, čebelarstvo pa je pomemben del podjetništva in trajnostnega turizma. Propad čebel pomeni tudi propad naravnega okolja. Zato je poslanska skupina Zares zahtevala sklic nujne seje Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Državnega zbora s točko dnevnega reda: Ukrepi za zaščito čebel na nacionalni ravni. Poslanska skupina je Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predlagala, da se v prihodnje večji del sredstev nameni za aplikativne raziskave, ki bodo odkrivale nepojasnjene vzroke umiranja čebel, da ponovno prouči Zakon o uporabi fitofarmaceutskih sredstev in prouči kako se liberalizacija prodaje fitofarmaceutskih sredstev odraža v praksi, predvsem z vidika dostopnosti potrošnika do fitofarmaceutskih sredstev in z vidika izobraževanja uporabnikov, da takoj prične s potrebnimi postopki, s katerimi bi čebelo razglasili za ogroženo živalsko vrsto in da v programu KOP (Kmetijsko okoljski program) več sredstev nameni spodbujanju kolobarjenja in setvi ajde ter facelije, ki je poleg medonosnosti tudi rastlina, ki obogati tla.

Poslanci Zares proti zviševanju cen zdravil, ki niso predmet financiranja iz javnih sredstev

Poslanska skupina Zares je na nujni seji odbora za zdravstvo zahtevala razpravo o regulaciji cen zdravil. Razlog za razpravo je bilo dvigovanje cen zdravil brez recepta v februarju 2011, ki so poskočila tudi do 23 odstotkov. Razlogi za podražitve oziroma argumenti, s katerimi so operirale farmacevtske družbe, oziroma njihovi posredniki, so bili po oceni poslanske skupine neutemeljeni, saj je šlo v teh primerih v veliki večini za najbolj prodajana, tako imenovana sezonska zdravila. Poslanska skupina je pozvala pristojne institucije k spremljanju morebitnega kartelnega dogovarjanja farmacevtskih ponudnikov. Uradu za varstvo konkurence je predlagala, da skladno s svojimi pristojnostmi še naprej spremlja in analizira razmere na trgu zdravil ter o svojih ugotovitvah seznanji državni zbor in ministrstvo za zdravje. Ministrstvu za zdravje pa predlagala, da prouči možnosti za uvedbo spremljanja cen zdravil, ki niso predmet financiranja iz javnih sredstev ter ob tem vzpostavi mehanizem, ki bo omogočal lažje sodelovanje vseh pristojnih institucij.

Marjan Jarkovič, sekretar Poslanske skupine Zares

Kaj dela poslanec?

Tudi moje poslansko delo, vse od začetka mandata, novembra 2008, je javno in torej na dlani, znano vsem tistim, ki tudi bežno sledijo poročanju medijev in dogajanju v državnem zboru. Še bolj pa tistim, ki imajo do mojih predlogov in stališč kritičen odnos.

Mnoge pobude so nastale v dogovoru in na podlagi pričakovanih in predlogov „iz terena“. Kot na primer pobuda za ustanovitev posebnega sklada za pomoč stanovalskim kreditjemalcem, ki ostanejo brez zaposlitve. Pobuda je bila na vladi sprejeta in smiselno vključena v jamstveno shemo. Povedati je treba, da gre pri slehernem predlogu vselej za timsko delo, kjer je ključen in neprecenljiv prispevek strokovnega osebja naša poslanske skupine. Zato se Marjanu, Bojani, Niki, Maji, Klavdiji, Dejanu in Jaki iskreno zahvaljujem.

Pri opravljanju inventure pobud, ki sem jih sprožil v treh letih mandata, se seveda sprašujem tudi, ali bi morda lahko storil bistveno več. Morda, verjetno, a vendar... Mnogi se še danes spominjajo mojih vztrajnih zahtev po reviziji poslovanja Luke Koper in Intereurope. Takrat so me napadali, češ, da sem napovedal kadrovske cunami.

Opozarjal sem le na pogubnost političnega kadrovanja in klientelizma, ki se je razplanel z neverjetno aroganco zlasti v času Janševe vlade, ko so fotelje na čelu uprav zasedali zaupni strankarski kadri, ki so odlično sodelovali s takrat prvim nadzornikom Luke in županom Kopra. No, pa poglejte, kaj se je vse zgodilo ob taki navezi in kaj se je izcimilo iz revizij in preiskav v teh družbah. Morda pa je to bila načrtna pot do izčrpanja dveh nosilnih stebrov primorskega gospodarstva, da bi ju na koncu sovražno prevzel nekdo tretji, tako, pod ceno. Ta scenarij, na katerega vztrajno in ne brez osnove opozarjajo sindikati, še ni izključen. Zato sta bila pozornost in skepsa do vztrajnih prizadevanj predsednika vlade in njegovega nemškega prišepetava po ustanavljanju logističnega holdinga še kako vmesni.

Če ne bi obalni poslanci dvignili glas ob pravem času, in ne bi bilo na čelu Ministrstva za znanost in tehnologijo Gregorja Golobiča, bi verjetno Univerza na Primorskem bila ob Armerio in Foresterio.

Kaj pa plinski terminali? To je težka bitka pri kateri, kot poslanec, ne mislim popustiti. Čeprav je to poglavje začasno zaključeno in je ministrica za gospodarstvo Darja Radič izključila plinski terminal v Kopru iz Nacionalnega energetskega načrta, načrtovalci tega objekta niso vrgli puške v koruzo in pritiski, da bi uplinjevalnike zgradili v Žavljah, sredi zaliva in v samem Kopru, opozarjajo, da zamenjava vlade še ni bila jamstvo in razlog za mirno spanje. Napisali in sprejeli smo Resolucijo o strategiji za Jadran, katere sopredlagatelj sem bil. Dokument nedvoumno opredeljuje zahteve po varovanju skupnega morja, kjer ni mesta za nove varnostno in okoljsko tvegane objekte.

Mnogi me imajo zapisanega v spominu tudi kot tistega poslanca, ki je pomagal pobudnikom občine Ankaran. Tako je. Tega poglavja se, niti kot Koprčan, niti kot član Zaresa, ne sramujem; nasprotno, počaščen sem, da sem poskusil pomagati prizadevnemu in treznemu segmentu civilne družbe pri uresničevanju ustavne pravice do lokalne samouprave in izražanju volje na referendumu. Žal je pri zadevi Ankaran spet prevladala najslabša

politika, takšna ki prečka različne stranke, politika ki služi izključno interesom kapitala, in ki je brez slabe vesti pometala z referendumsko voljo in osnovami demokracije. Na koncu smo, zaradi ugotovljene arbitrarnosti, dočakali eno od najodločnejših odločb Ustavnega sodišča v dvajseti zgodovini samostojne Slovenije. Občina Ankaran je bila ustanovljena, konstituirala pa se bo leta 2014. Slednje nas opozarja, da je pot do nove politike in kvalitetne demokracije še zelo strma in vse prej kot enosmerna.

Kot poslanec, ki verjame v glas civilne družbe, sem sprožil tudi pobudo za spremembo Zakona o javnih zbiranjih po tistem, ko je želela občinska oblast v Kopru preprečiti kulturni shod Koprčanov pred prazno in propadajočo Loggio in s tem opozorila na pomanjkljivost zakonodaje. Novela zakona je bila sprejeta in zdaj občani lahko nemoteno uresničujejo svojo ustavno pravico do izražanja mnenja na mestih, ki so namenjena javnemu zbiranju.

Najbolj pa sem ponosen na izid referenduma o sporazumu o arbitraži v naši Istri. Ljudje niso prisluhli sejalcem sovraštva in razdora. Kot poslanec tega prostora in član ter podpredsednik Odbora za zunanjo politiko sem bil z veseljem dejaven pri vseh pobudah o čezmejnem sodelovanju in sem si aktivno prizadeval za reševanje spora s sosednjo Hrvaško. Zdaj smo končno na dobri poti.

Žal moja pobuda za združitev vseh pomorskih služb v Obalno stražo, ki naj, na racionalnejši način in z manjšimi stroški, nadomešča vojno mornarico, policijo, carino, ribiški in druge inšpektorate ter civilno-zaščitne in reševalne službe ni naletela na zadostno podporo. Upam, da svoje pobude o umiku iz vojne v Afganistanu in spremembi zakona o obrambi, po kateri bi parlament in ne le vlada odločal o udeležbi slovenske vojske v tujini, ni potrebno posebej obrazložiti. Za jasno stališče gre; Slovenija naj ne sodeluje brezglavo v ekspedicijah, ki so načrtovane v neoliberalnih štabih v izključnem interesu svetovnega policaja in njegove vojaške industrije. Pobuda o umiku slovenske vojske iz Afganistana je sicer botrovala premisleku in kompromisni časovnici, po kateri naj bi Slovenija afganistanska bojišča zapustila do konca 2012.

Kot član Odbora za zunanjo politiko in član stalnih delegacij v Parlamentarnih skupščinah Mediterana (PAM) in Unije za Mediteran (PAUFM), sem se aktivno udeležil vseh zasedanj teh dveh mednarodnih forumov in dosledno zagovarjal stališča v prid človekovim pravicam, demokratizacijam, drugačnim razvojnim modelom z absolutno prednostjo za obnovljive vire energije. Dosledno sem se zavzel za pravice Palestincev do samostojne priznane države, za podporo t.i. Arabski pomladi. Pri tem sem vselej odlično sodeloval z evropskim poslancem Zaresa/Alde Ivom Vajglom. Skupaj sva organizirala obisk poročevalca EP za Afganistan Pina Arlacchia v Ljubljani. Organiziral sem tudi srečanje OZP s humanitarcem Tomom Križnarjem in predstavnikom enega od pomembnih osvobodilnih gibanj v Darfurju Sulejmanom

Jamushem. Posredoval sem Križnarjeve pobude za človekoljubno pomoč Darfurju ministrstvu za zunanje zadeve. Junija 2010 sem aktivno zastopal PAM na zasedanju posvetovalnega procesa ZN o oceanih in pomorskem pravu v New Yorku.

Če ne bi obalni poslanci dvignili glas ob pravem času, in ne bi bilo na čelu Ministrstva za znanost in tehnologijo Gregorja Golobiča, bi verjetno Univerza na Primorskem bila ob Armerio in Foresterio.

Na področju človekovih in manjšinskih pravic sem bil sopodpisnik sprejete Deklaracije o položaju narodnih skupnosti pripadnikov narodov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji. Predlagal sem tudi, da bi komisija državnega zbora za narodnosti ali nova posebna komisija redno obravnavala tudi problematiko romske skupnosti v državnem zboru.

Posebej ponosen pa sem na povabilo organizatorjev letnega spominskega obeležja o bazoviških junakih v zamejski Bazovici, kjer sem imel leta 2009 čast nastopati kot eden dveh glavnih govornikov.

Skupaj s poslancema Alojzijem Potočnikom (Zares) in Borutom Sajovicem (LDS) smo tik pred zadnjim božičem državnemu zboru predložili avtentično razlago 21. člena zakona o finančnem poslovanju in s tem – ob soglasni podpori vseh strank – dosegli, da bodo odpuščenim delavcem podjetij v postopku prisilne poravnave zagotovili izplačilo odpravnin.

Državni zbor je maja letos sprejel spremembe Zakona o socialnovarstvenih prejemkih, ki sem jih predložil ob upoštevanju pripomb Zveze Sožitje. Tako bodo do sprejetja novega Zakona o socialnem vključevanju (ki bo nadomestil ZDVRTPO) prejemale te osebe še vedno nadomestilo za invalidnost ter dodatek za nego in pomoč po enakih kriterijih in pogojih, kakor do sedaj.

Priznanje neodvisnosti in suverenosti republike Južni Sudan

Ob sprejemanju sklepa o priznanju neodvisnosti in suverenosti Republike Južni Sudan je vodja Poslanske skupine Zares Franco Juri v predstavitvi stališč poudaril: "da je priznanje Južnega Sudana samoumevno. Samoumevno zaradi naše zgodovine, zaradi naše občutljivosti do takih primerov samoodločb, in ker navsezadnje se je Slovenija s Sudanom veliko ukvarjala."

Ob tem je spomnil na prizadevanja pokojnega predsednika Janeza Drnovška za

Po odhodu Cvete Zalokar Oražem iz poslanske skupine, stranke in državnega zbora sem postal nosilec in prvi podpisnik našega zakonskega predloga o odvzemu nezakonito pridobljenega premoženja. Zakon je v prvi obravnavi podprla velika večina poslancev z izjemo SNS.

Na koncu naj omenim še nekaj svojih pobud in predlogov, ki so spodbudili živahne razprave v državnem zboru, četudi niso bile vse večinsko podprte; začasna ukinitve potratnih poti poslanskih skupin prijateljstva v tujini iz varčevalnih razlogov predlog za ukinitve poslanske imunitete in ustrezno sankcioniranje sovražnega govora predlog etičnega kodeksa poslancev (pripravljen za proceduro) predlog o spremembah kazenskega zakonika v delu, ki sedaj (po Šturmovem in žal tudi po noveliranem KZ) predvideva pregon državnega tožilstva zoper novinarje in urednike in celo zaporno kazen za le-te Sprememba poslovnika DZ oziroma postopka, ki ni omogočal nadaljevanja obravnave zakonskega predloga če je bil le-ta „izpraznjen“ na matičnem odboru. Po mojem (sprejetem) predlogu bo procedura omogočala, da se o sklepu matičnega odbora glasuje na plenarnem zasedanju. Pismo predsedniku vlade in zahteva po spremembi zakona o AUKN ter zahteva po drastičnem omejevanju nagrad nadzornih svetov v gospodarskih družbah v večinski državni lasti.

Kot je znano, sem na začetku letošnjega leta prevzel vodenje poslanske skupine Zares. Odločitev, ki je sledila odhodu kolegice Cvete Zalokar Oražem, je bila kompromis, s katerim naj bi se izognili razhajanjem in odhodu nekaterih drugih poslancev. Namen je bil dosežen le za nekaj mesecev, saj sta poslanca Vili Trofenik in Lojze Posedel naposled vendar zapustila poslansko skupino. Sedaj smo nedvomno bolj enotni in usklajeni. Poslanska skupina bo zato, tudi ob zmanjšanju števila poslancev, močnejša in učinkovitejša. Pridružila sta se nam Majda Širca in Gregor Golobič. Žal pa nas je moral zapustiti odličen poslanec in kolega Vito Rožej.

Franco Juri, vodja poslanske skupine Zares, podpredsednik stranke Zares

ustavitev genocida v Sudanu in pa borca za pravice južnosudanskega ljudstva Toma Križnarja, ki se trenutno mudi v južnosudanski prestolnici Juba.

Franco Juri je ob koncu še izrazil upanje, da bo Slovenija obdržala doslednost tudi pri priznavanju drugih držav, ki nastajajo in opozoril na septembrsko glasovanje o priznanju palestinske države v Generalni skupščini ZN.

O bolj in manj prijetnih plateh poslanskega "poklica"

Kot poslanec se srečujem z zelo različnimi temami in problemi; nemogoče je naštetih vse. Zato se bom tokrat osredotočil zgolj na dve temi: na socialno podjetništvo, ki je po mojem prepričanju lahko ključnega pomena za rešitev problema brezposelnosti, in na (še) neraziskano nezakonito trgovino z orožjem, na katero sem začel opozarjati izključno z namenom iskanja odgovorov oziroma resnice.

S socialnim podjetništvom do novih delovnih mest

Zares je kot prva stranka v svojem programu zapisala, da je potrebno v Sloveniji nova delovna mesta kreirati tudi s pospešenim razvojem socialnega podjetništva. V skladu z načeli nove politike smo zato predstavili inovativne poti pri iskanju odgovorov na nove socialne in okoljske potrebe, ne da bi pri tem trpela konkurenčnost gospodarstva. Poti, na katerih bo klasično socialno državo - ne samo na papirju, temveč tudi v dejanskem življenju - postopno nadomestila civilna družba in njena podjetniška organiziranost.

Zares je kot prva stranka v svojem programu zapisala, da je potrebno v Sloveniji nova delovna mesta kreirati tudi s pospešenim razvojem socialnega podjetništva. V skladu z načeli nove politike smo zato predstavili inovativne poti pri iskanju odgovorov na nove socialne in okoljske potrebe, ne da bi pri tem trpela konkurenčnost gospodarstva. Poti, na katerih bo klasično socialno državo - ne samo na papirju, temveč tudi v dejanskem življenju - postopno nadomestila civilna družba in njena podjetniška organiziranost.

Zato smo v sodelovanju s koalicijskimi partnerji pripravili zakon o socialnem podjetništvu, ki ga je državni zbor sprejel marca letos. Prepričani smo, da prav socialno podjetništvo omogoča inovativno obogatitev sicer tradicionalnih javnih storitev, s tem da se ustvarjajo nove storitve in nova delovna mesta. Socialna podjetja se od tradicionalnih razlikujejo predvsem po tem, da dobičkov iz poslovanja ne izplačujejo lastnikom, ampak jih vračajo v razvoj osnovne dejavnosti in kreiranje novih delovnih mest in zaposlene vključujejo v soupravljanje podjetij. Socialno podjetništvo je usmerjeno v odpiranje možnosti za nova delovna

mesta, za mlade iskalce prve zaposlitve, starejših težje zaposljivih in tudi vseh ostalih brezposelnih, ki so v času gospodarske krize izgubili zaposlitev. S socialnim podjetništvom preusmerjamo javna sredstva iz pasivnih oblik pomoči - torej sredstev, namenjenih socialni podpori brezposelnim - v aktivne, produktivne oblike, in sicer tako, da jih namenjamo sofinanciranju zaposlovanja. Z razvojem socialnega podjetništva odgovarjamo na vprašanje, kako lahko v naslednjih petih letih bistveno zmanjšamo število brezposelnih v Sloveniji. Če namreč v tem obdobju povečamo delež zaposlenih v socialnih podjetjih s sedanjih 0,7 na primerljivih 10 odstotkov v razvitih državah EU, lahko s preko 50.000 novimi delovnimi mesti sedanjo število brezposelnih skoraj prepolovimo. Da bi to dosegli, je treba razviti ustrezne podporne aktivnosti, ki jih pripravljajo tudi na ministrstvu za gospodarstvo.

Z intenzivnim zaposlovanjem v socialnem podjetništvu bomo zmanjševali delo na črno in sivo ekonomijo, povezovali bomo ljudi in priložnosti in zagotavljali inovativne rešitve za probleme območij, ki zaostajajo v razvoju. Vsaka pokojninska reforma bo med drugim morala zvišati starostno mejo za upokožitev, prav s socialnim podjetništvom pa lahko kreiramo ustrezna delovna mesta, primerna tudi za starejše delavce, ki so pred tem delali v delovno intenzivnih panogah. Pot do uresničitve ciljev socialnega podjetništva v Sloveniji bo dolga in naporna, saj mora zakon slediti tudi ustanavljanje in razvoj socialnih podjetij v praksi. Tu pa je zelo pomemben prenos znanja v Slovenijo, usposabljanje zaposlenih in vodilnih delavcev ter predvsem prenos znanja v lokalne skupnosti in njihove razvojne iniciative. Veseli me, da so nevladne organizacije in socialna podjetja začele z iniciativo povezovanja in medsebojnega sodelovanja v Slovenski forum za socialno podjetništvo, vzpostavlja se mreža socialnih inkubatorjev, ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve pa že drugo leto razpisuje sredstva evropskega socialnega sklada za podporo razvoju pilotnih projektov socialnih podjetij.

S primeri dobrih praks, izmenjavo znanj, izobraževanjem in podporo lokalnih okolij verjamem, da bo število uspešnih socialnih podjetij v Sloveniji raslo. Zanimanje mladih za to, da postanejo socialni podjetniki, je veliko. Pri tem pa seveda potrebujejo ustrezno podporo okolje, dostop do finančnih sredstev, kapitala za ustanovitev podjetij in tudi vseh drugih podpornih mehanizmov, ki prispevajo k razvoju in dvigu konkurenčnosti socialnega podjetništva. Zato verjamem, da izzivov za državo, lokalne skupnosti, družbeno odgovorna podjetja, banke in investitorje pri razvoju socialnega podjetništva v Sloveniji ne manjka.

Resnica o orožju

Vsa moja prizadevanja pri razčiščevanju nezakonite trgovine z orožjem so usmerjena v iskanje jasnih in razumljivih odgovorov in resnice o trgovini z orožjem. Zato vnaprej ne dajem nobenih sodb in ne obtožujem, ampak iščem konkretne odgovore, da bi vendarle prišli do resnice o nezakoniti trgovini z orožjem. Predsedniku SDS Janezu Janši sem zastavil že številna javna vprašanja, vključno s tistim, zakaj je do leta 2000 trdil, da gotovinskega poslovanja ni bilo in zakaj je kot odgovorna oseba na obrambnem ministrstvu dopustil, da se je te posle vodilo tako nepregledno, da še danes ni jasno, v kakšnem obsegu je potekala ta trgovina.

Nezakonita trgovina z orožjem vse do danes ni pojasnjena, čeprav je bilo ustanovljenih veliko preiskovalnih komisij in so o tem obširno poročali oz. pisali številni novinarji. Janez Janša se danes izgovarja, da staro orožje ne bo

V zakonodajni postopek smo vložili predlog zakona o umiku zaupnosti iz orožarskih dokumentov - z namenom, da državljanom predstavimo vse ključne dokumente o trgovanju z orožjem, kar vodi do resnice o trgovini z orožjem.

dovolj za izhod iz krize. Osebnostno si ne prizadevam, da bi s starim orožjem izšli iz krize, ampak, da z resnico o nezakonitem trgovanju z orožjem najdemo izhod iz krize vrednot, verodostojnosti in resnicoljubnosti. Ali bodo naslednje generacije živele ponovno v delitvah, kar zgodba o orožju je, in bo koristila političnim elitam za trenutke političnih interesov? Državljanji imajo pravico izvedeti, kako so odgovorni posamezniki z Janezom Janšo na čelu ravnali ob najhujši možni nacionalni krizi, varnostni krizi, v obdobju neposredne vojaške grožnje. Kako so ravnali takrat, ko jim je bilo zaupano vodenje obrambnega ministrstva; zakaj so takrat dopustili netransparentno trgovati z orožjem in se osebno okoriščati? In to na račun države in njenih državljanov. Odgovoriti je treba tudi na vprašanje, kako bo vplivalo na nacionalne interese Slovenije dejstvo, da ima sosednja Hrvaška dokaze o nezakoniti trgovini z orožjem, ki jih lahko kadarkoli, in še posebej če bo Janez Janša v prihodnosti še kdaj opravljal kakšno

pomembno funkcijo v vladi, tudi uporabi? Ali lahko takšna oseba še kadarkoli neodvisno vodi vlado? Nesposobnost dogovoriti s Hrvati sporazum o meji je eden izmed tovrstnih primerov. Kako bo hipotetično ravnal Janša, če bo vodil vlado, ko bo potekala arbitraža o sporazumu o meji? Kako bo takrat Janez Janša ravnal, če bo nad njim visel Demoklejev meč iz časov trgovine z orožjem?

V zakonodajni postopek smo vložili predlog zakona o umiku zaupnosti iz orožarskih dokumentov - z namenom, da državljanom predstavimo vse ključne dokumente o trgovanju z orožjem, kar vodi do resnice o trgovini z orožjem. Državljanji naj si sami ustvarijo lastno mnenje o tem, kdo je kako ravnal. Mislim, da je po dvajsetih letih čas, da poiščemo tudi te odgovore in za vedno opravimo s travmami orožarskih afer.

Nezakonito trgovino z orožjem je v državnem zboru preiskovalo že več parlamentarnih preiskovalnih komisij, vendar nobena ni dokončala svojega dela. Po skoraj dvajsetih letih še vedno ni znan obseg orožarskih poslov in višina iz tega naslova nezakonito pridobljenih sredstev. Mnoge javne objave tako pričevanj udeležencev dogajanja kot tudi različnih dokumentov že predolgo ostajajo brez pravega epiloga. Prav to je razlog, da se ta tema nenehno vrača v politično in medijsko obravnavo. Da je nenehno obravnavanje te tematike brez dokončnega epiloga že neproduktivno, je domala enotna ocena vseh političnih akterjev, ki so doslej že večkrat pozvali pristojne državne organe, da umaknejo oznake zaupnosti iz vseh ključnih dokumentov, ki zadevajo trgovino z orožjem. Tudi zaradi tega je državni zbor sprejel deklaracijo v zvezi z umikom tajnosti iz vseh dokumentov in se zavezal k pripravi zakona, ki ga danes obravnavamo. Kdo, komu, koliko in po čem se je prodajalo orožje, so ostala odprta vprašanja vse do danes. Namen zakona je zato z umikom zaupnosti iz ključnih orožarskih dokumentov omogočiti odgovore vsaj na naslednja vprašanja: se je trgovalo za gotovino, kje je ta gotovina, za kaj se je ta gotovina porabila, kdo si je to gotovino prilastil, kje so evidence o prodanem orožju, ki je bil v lasti Republike Slovenije, so trgovci z orožjem kupovali orožje v tujini in ga prodajali naprej, so bili odgovorni za trgovino z orožjem vojni dobičkarji in nenazadnje, kdo je vojnim dobičkarjem pomagal, da niso nikoli odgovarjali pred sodiščem?

Tadej Slapnik, poslanec Zares

Dežela Nije je zgoj pravljica

V Poslanski skupini Zares menimo, da je primer Laško tisti izvorni greh, ki je nato ob politični podpori Janševe vlade dejansko ohromil regulatorje trga in pravno državo.

Skupina okoli štirideset poslancev iz skorajda vseh parlamentarnih strank z izjemo SDS je na predsednika Državnega zbora naslovila zahtevo za odreditev parlamentarne preiskave, katere namen je bil ugotoviti vsa dejstva in okoliščine ter oceniti dejansko stanje financiranja spornih menedžerskih prevzemov družb Istrabenz in pivovarne Laško s strani bank v pretežni državni lasti. S preiskavo smo želeli, da se ugotovi morebitna vpletosten posameznih nosilcev javnih funkcij in oceniti njihov morebitni politični vpliv na dodeljevanje tako imenovanih tajkunskih posojil; posojila namenjena članom poslovnih organov navedenih gospodarskih družb in z njimi povezanih pravnih in fizičnih oseb za odkup gospodarske družbe, ki so jo vodili oziroma jo vodijo.

Poleg tega smo želeli ugotoviti vsa dejstva in okoliščine ter oceniti dejansko stanje pravnih predpisov o prevzemih, ki so dopuščali omenjene sporne menedžerske prevzeme pri čemer naj bi ugotovili kdo od posameznih nosilcev javnih funkcij je bil za takšno stanje odgovoren.

Preiskava je osredotočena na časovno obdobje od 30. avgusta 2005 dalje oziroma od prodaje kapitalskih deležev kapitalne družbe in slovenske odškodninske družbe v družbi Mercator do vložitve zahteve v parlamentarno proceduro. Omenjeni lastniški deleži z zastavo za posojilo so bil namreč uporabljeni za menedžerske prevzeme družb Istrabenz in pivovarna Laško, hkrati pa je nepregleden in za državno premoženje škodljiv način umika države iz lastniške sestave Mercatorja pomenil zeleno luč za pospešeno lastniško konsolidacijo z menedžerskimi prevzemi. Naj spomnim, da je do te zahteve prišlo na isti dan, ko je vlada razpravljala tudi o kreditiranju menedžerskih prevzemov s strani bank v pretežni državni lasti. Razpravo o slednjem pa smo na Vladi zahtevali v Zares-u. Povod zanjo je bilo podaljšanje kredita Infond holdingu, nemu od lastnikov pivovarne Laško s strani največje slovenske banke v večinski lasti, državne Nove ljubljanske banke.

Ta isti teden je namreč svet Zares-a sprejel sklepe, s katerimi je vlado pozval k ukrepanju zaradi podaljšanja kredita Infond holdingu. Ti sklepi so bili predani predsedniku vlade in če vlada takrat o njih ne bi razpravljala bi to že takrat pomenilo zelo pomembno sporočilo stranki Zares o tem ali naj razmisli o nadaljnjem sodelovanju vladni koaliciji. Ker je vlada ocenila, da v primeru nekaterih reprogramov posojil povezanih z menedžerskimi prevzemi in lastniško konsolidacijo njena pričakovanja niso bila uresničena, da upravi in nadzornega sveta NLB in NKBM nista sledili sklepom Banke Slovenije in ker je kasneje maja v Državnemu zboru v okviru Zakona o jamstveni shemi prišlo do prepovedi sklepanja bančnih poslov, ki so bili namenjeni odkupu delnic oziroma deležu družb s strani članov poslovdstva ter gospodarskih družb in z njimi povezanih oseb, stranka Zares ni sprožila postopka odločanja o nadaljnjem sodelovanju v koaliciji.

Posledica padca tajkunov so pogubne tako za gospodarstvo kot za pravno državo. Vsa podjetja in banke s preiskave, ki so kakorkoli sodelovale pri spornih menedžerskih prevzemih so danes na razprodaji ali pa v velikih težavah. Pivovarna Laško in banke prodajajo Mercator, Laško prodaja Delo, Delo prodaja Večer oziroma prodaja in prevzema se tudi samo Laško. Istrabenz je že prodal Drogo Kolinsko, NLB prodaja banko Celje in je doživela dvesto petdeset

milijonsko dokapitalizacijo, naslednja pa se že napoveduje. Dokapitalizirana je bila tudi NKBM, Merkur je v prisilni poravnavi in še bi lahko naštevali.

Torej, kdo je odgovoren za tajkunstvo in pogubne posledice, ki so jih ti povzročili? So največji tajkuni nastali v mandatu Janeza Janše? Je bila Janševa vojna zoper tajkune le operetna vojna, saj je bil ta zaradi lastne vključitve v tajkunske zgodbe, kot sta na primer Mercator in Istrabenz nemočen pri raziskovanju le teh.

V Poslanski skupini Zares menimo, da smo vsi postali talci sestanka, ki se je zgodil dne 12. avgusta 2005, na katerem sta bila poleg takratnega premierja Janeza Janše prisotna še Boško Šrot in Igor Bavčar in na katerem so se dogovorili, da si bodo razdelili Mercator v zameno za vpliv na medije, kar je kasneje v javnem pismu razložila bivša Vizjakova državna sekretarka Andrijana Starina Kosem in priznal tudi Boško Šrot, ki je kasneje Janši očital poskus prevzema Dela prek slamnatih podjetij.

Ugotavljamo tudi, da poleg že omenjenega sestanka v Janševi pisarni do menedžerskih prevzemov Laškega, Istrabenza in Merkurja, ki danes zaposlujejo sodišča ne bi prišlo, če bi že leta 2004 veljal Zakon o prevzemih iz leta 2008, po katerem je prepovedano podjetje prevzemati s pomočjo njihovega lastnega denarnega toka. Denimo tako, da menedžer za prevzem podjetja zastavi premoženje tega podjetja, ne da bi v projekt investiral en sam evro. Od leta 2008 v Zakonu o prevzemih piše, da mora prevzemnik dokazati, da za plačilo vrednostnih papirjev, na katere se nanaša prevzemna ponudba ni na kakršen koli način posredno ali neposredno dal ali se zavezal dati v zastavo ali zavarovanje vrednostnih papirjev ali druge oblike premoženja ciljne družbe, ki niso v lasti prevzemnika.

Drug škodljiv način menedžerskega prevzema, ki se je izkazal v primeru Merkurja pa je nakup podjetja z velikim dolgom. Nekdo ustanovi podjetje, da bi prevzel neko drugo podjetje, zato se zadolži in zavaruje posojilo z delnicami podjetja, ki ga je kupil. Obe podjetji nato združi v eno podjetje, zato dolgovi njegovega nakupa preidejo na prevzeto podjetje, ki ga s tem izčrpava. Ker mora lastnik servisirati odplačevanje kredita, denarja ne investira v razvoj podjetja. Ker niso takšni prevzemi narejeni z namenom, da se podjetje ohrani, ampak le, da se s tem poslom pridobi premoženje in da se obogati, podjetje kmalu propade.

V času največjega vala tajkunske privatizacije v letih 2005, 2008, naj bi bil glavni problem v tem, da so menedžerji prehitevali zakonodajo, nam je že takrat povedal Matjaž Gantar, predsednik uprave KD Group. Sedaj, leta 2011 to isto ponavlja bivši minister za gospodarstvo Andrej Vizjak na zaslišanju pred preiskovalno komisijo. Tajkuni naj bi prehitevali zakonodajo. Ali pa kot ugotavlja recenzent poročila preiskovalne komisije Jože P. Damjan, za razmah menedžerskih prevzemov v zadevnem obdobju je predvsem ključno dvoje. Prvič, nespoštovanje prevzemne zakonodaje in drugič, lahkomišelnost odobravanje kreditov za menedžerske prevzeme s strani bank, ki je bilo omogočeno tudi s tem, da bančna regulativa v tistem ključnem delu ni bila pravočasno uveljavljena oziroma šele z enoletnim zamikom. Dejstvo, da se prevzemna zakonodaja ni spoštovala je znano, zato so mnoga parkirišča podjetij-nizov prevzemnikov-, menedžerska oziroma

delniška parkirišča obstajala že prej, nihče pa jih ni ugotavljal. Do sprememb, nadziranja, preganjanja in sankcioniranja nedovoljenih praks pri prevzemih je prišlo šele z zamenjavo na čelu obeh regulatorjev. Leta 2007 je odstopil prvi in dolgoletni direktor UVK, ki je maja leta 2005 dokončno odobril koncentracijo Pivovarne Laško in Pivovarne Union. Leta 2008 pa je mandat končal direktor ATVP, ki se mu je ob množici parkirišč povezanih oseb in izigravanju prevzemne zakonodaje posrečilo vzeti le nekaj licenc borznim posrednikom.

Torej krivda ne leži izključno v slabi prevzemni zakonodaji. Spomnimo se samo kaj je v enem izmed bolj odkritih pogovorov o ozadju menedžerskega prevzemanja Merkurja za RTV Slovenija dejal Bine Kordež. Priznal je, da so menedžerji želeli izkoristiti priložnost, a je hkrati opozoril, da so imel tudi blagoslov politike, ki jih je k temu spodbujala: "Spodbuda je bila, da to naredimo, tako od države kot od bank Država je dala denar, da smo kupili, s strani državnih bank, država je prodala delnice, država nam je dala vse blagoslove, da smo pravilno in korektno izpeljali. Čez eno leto pa je zahtevala ta denar nazaj, in to ni bilo izvedljivo. Na žalost smo potem reševali skupaj z bankami tako kot smo, vendar zaradi situacije se ni razrešilo."

Spomnimo se tudi izjav Aleksandra Svetovška, bivšega predsednika Združenja menedžerjev, da so tajkune ustvarile tudi banke in da bi bilo potrebno banko vprašati zakaj so financirale določene prevzeme. Direktor Agencije za trg vrednostnih papirjev Damjan Žugelj je menil, da je izvorni greh za sporne menedžerske prevzeme poleg pohlepa in prevelikih apetitov, ter vehemenc bankirjev, tudi v regulatorjih. Krivdo za sporne prevzeme je pripisal Banki Slovenije, ker naj ne bi opravila nadzorne funkcije, del krivde pa naj bi nosil tudi sam ATVP, ki naj bi bil premalo drzen in naj bi vodil premalo postopkov v preteklosti. Ne nazadnje tudi guverner Banke Slovenije godpod Kranjec ugotavlja, da so bile pri financiranju menedžerskih prevzemov zelo agresivne predvsem banke v pretežni državni lasti, vendar pa je o vzrokih za tako politiko treba vprašati uprave in nadzornike bank. Spomnil je, da so banke v letih med 2006 in 2008 občutno povečale kreditiranje gospodarstva in tako kot drugod po svetu ustvarjale posojilni balon. Slovenski bančni sistem naj bi po nekaterih navedbah v štirih letih od 2006 do 2009 skupaj odobril za več kot 5,6 milijard evrov posojil, garancij za okoli 200 menedžerskih prevzemov podjetij, večinoma kratkoročnih, kar se je kasneje izkazalo kot usodno za spodletele tajkunske prevzeme. Ta posojila so bila zavarovana večinoma z vrednostnimi papirji, vrednost osrednjega indeksa ljubljanske borze pa se je v času od konca

2007 do konca 2010 znižala za kar 70%, kar je prineslo resne posledice za kakovost teh zavarovanj. Ali pa so bila posojila zavarovana oziroma nezavarovana zgolj s tako imenovanim dobrim imenom. Zelo pomenska je izjava Bineta Kordeža konec leta 2007 da je kredite za menedžerski prevzem Merkurja dobil na lastno dobro ime. Naj spomnim, da je gospod Vizjak, takratni gospodarski minister, zahteval izredno sejo zaradi kreditov danih podjetju Ultra, ker da je bil baje zaradi njih celo ogrožen slovenski finančni sistem. Podjetje Ultra je dobilo 5,6 milijona kreditov, in kar se je izkazalo v nadaljevanju, nasprotno z njegovimi trditvami, da so bili dani na normalen način kot vsem podobnim podjetjem, z normalnim zavarovanjem in so tudi normalno vračani. Kaj pa krediti Merkurja in Istrabenza, ki so več sto milijonski? Tukaj ni bilo ogrožena država? Zato je treba ugotoviti tudi dejansko odgovornost nadzornikov in uprav bank, saj do trenutnega nadzornega sveta NLB nadzorniki v največji slovenski banki po Kranjčevih besedah niso bili kompetentni, nastavljala pa jih je politika in so jih tudi ubogali, ta pa ni želela ukrepati, čeprav naj bi Banka Slovenije Janševo vlado večkrat opomnila o tveganem ravnanju obeh največjih slovenskih bank v večinski državni lasti.

V Poslanski skupini Zares menimo, da je primer Laško tisti izvorni greh, ki je nato ob politični podpori Janševe vlade dejansko ohromil regulatorje trga in pravno državo. Politika je bila tista, ki se je le nekaj mesecev po tem, ko je Urad za varstvo konkurence, maja leta 2005, dokončno odobril koncentracijo pivovarne Laško in Union, odločila prodati Mercator Leškemu in Istrabenzu. Torej uradno sta svoje deleže v največjem trgovcu prodala državna sklada KAD in Sod. In tako smo lahko gledali nacionalni interes neprevodne oziroma prijateljske banke, povezane osebe, prekoračitev prevzemnega praga brez prevzemne ponudbe, delniška parkirišča in slamnate lastnike, zastavljene delnice, nedejavne ali neučinkovite regulatorje trga ter politično in podmisno vmešavanja politike v poslovne odločitve. Zato je ključno za razvoj Slovenije v prihodnje odgovor na vprašanje: Kaj smo se iz te zgodbe naučili oziroma ali smo se naučili dovolj, da se to ne bi več dogajalo? Zgodba o Petru Panu in deželi Nije govori o kraju, kjer ni skrbi in pravilo odraslih in kjer nikomur ni potrebno odrasti. Ob prebiranju poročila parlamentarne preiskave in izjav ključnih in glavnih akterjev teh prevzemnih zgodb sem se namreč počutil natanko tako kot v prebiranju omenjene pravljice. A vsi otroci enkrat odrastejo in spoznajo, da je dežela Nije zgoj pravljica.

Franci Kek, namestnik vodje poslanske skupine Zares

“Terenski aktivist”

“Misija nemogoče”, so me prepričevali izkušeni poslanci ob iskanju podpore zakonu o nezdružljivosti poslanske in županske funkcije

Priznam, da kot poslanec za prebiranje gradiva nisem med najprizadenejšimi, sem pa zato bolj aktiven kot "terenski aktivist". Obenem me doleti tudi kakšna posebna naloga. Tako sem dobil denimo nalogo preveriti podporo poslancev zakonu, ki predvideva nezdružljivost poslanske in županske funkcije. "Misija nemogoče", so me prepričevali izkušeni poslanci. V dvajsetih letih je šlo namreč že za sedmi poskus.

S pisnim (podpis pod zakon) ali javnim ustnim zagotovilom podpori zakonu je bila v nadaljevanju vzpostavljena možnost javnega preverjanja, koliko velja dana beseda posameznega poslanca. Čeprav uzakonitev "nezdružljivosti" na prvi pogled ni tako zelo usodna za državo, pa bo dolgoročno zagotovo pomembno prispevala k bolj državotvornemu in manj ozko "lokalno" fokusiranemu razmišljanju poslancev.

Te ozke interese smo presevali tudi drugje,

denimo pri ureditvi statusa izbrisanih, družinskem zakoniku, zakonu o prostovoljstvu itd. Med drugim smo po svojih najboljših močeh opozarjali tudi na spornost morebitne gradnje plinskih terminalov v Sloveniji in na drugi strani meje.

Opravljanje poslanske funkcije bi lahko bilo povsem prijetno opravilo, a se moramo žal dnevno srečevati z mnogimi manipulacijami, podtikanji in lažmi kolegov politikov onstran sredine in ostalih prijateljev. Nekateri pogromaški mediji z veseljem brez preverjanja prenesejo ljudstvu vse, kar se da slabega o kom povedati. In ko se kasneje izkaže, da je dejansko stanje povsem drugačno, da je bil nekdo po krivici obtožen, to nikogar več ne zanima. A vtis, ki je daleč od realnega, žal pušča globlje sledi in ga ni moč zlahka odpraviti oziroma spremeniti.

Franci Kek, namestnik vodje poslanske skupine Zares

Glas Zaresa v Evropi

Evropski poslanec Ivo Vajgl, član politične skupine Zaveznitva liberalcev in demokratov za Evropo (ALDE) v Evropskem parlamentu, se je v minulih dveh letih uveljavil kot eden najbolj aktivnih in vplivnih članov skupnega evropskega predstavnškega doma.

Več kot tri desetletja delovanja na mednarodnem prizorišču, kjer je bil najprej novinar, dopisnik iz tujine, nato diplomat, veleposlanik RS v desetih državah, med drugim na Švedskem, v Avstriji in Nemčiji, vodja misije RS pri OVSE na Dunaju, državni sekretar in minister za zunanje zadeve RS in nazadnje predsednik odbora za zunanjo politiko v DZ, uvrščajo našega poslanca med enega najboljših poznavalcev razmer v svetu, sploh med kolegi v Evropskem parlamentu. S svojimi pobudami za reševanje najbolj žgočih vprašanj v neposredni sosesčini Evrope, od Gorskoga Karabaha, do Cipra, Palestine z Gazo, Darfurja, Tunizije, Libije, Egipta, Zahodne Sahare in tudi nekoliko bolj oddaljenih Afganistana in Kašmirja, Ivo Vajgl uspešno dokazuje, da lahko tudi majhna Slovenija preko svojih predstavnikov, če le imajo potrebno znanje in dobre argumente, neposredno vpliva na tok dogodkov in procesov, ki so usodni za ves svet in torej tudi za nacionalne interese vseh držav.

Zagotovitev miru in stabilnosti z dosledno uporabo načel mednarodnega prava in zaščite vrednot, kot so človekove pravice, enakost spolov, nedotakljivost človeškega življenja in pravica slehernika do spodobnih življenjskih pogojev, so Ivo Vajglu motivi za stalno angažiranje.

Poslanec stranke Zares v Evropskem parlamentu je član odbora za razvoj in posebnega odbora za gospodarsko in finančno krizo, medstrankarskega odbora za spremljanje političnih procesov na Bližnjem vzhodu, poleg tega pa redno deluje v odboru za zunanje zadeve, pododboru za obrambo in varnost, v parlamentarni skupščini Unije za Sredozemlje, delegaciji za države Mašreka (Egipt, Jordanija, Sirija, Libanon) in v številnih drugih telesih Evropskega parlamenta. V imenu skupine ALDE opravlja funkcijo poročevalca v senci za Hrvaško in Črno goro, v procesu njunega približevanja Evropski uniji.

Na pogosto zastavljeno vprašanje, kaj ob tolikšnem angažiranju na mednarodnem področju stori dobrega in konkretnega za Slovenijo, kjer so ga izvolili, Vajgl odgovarja, da med delom za Slovenijo in delom za Evropo ni ločnice, da pa se zelo rad odzove na sleherno pobudo, ki jo dobi iz Slovenije in jo podpre v zapletenih bruseljskih hodnikih.

Sam ali v sodelovanju s kolegi iz različnih političnih skupin je v dveh letih v Bruslju, Strasbourgu in tudi doma pripravil čez ducat tematskih konferenc, posvečenih kriznim področjem v svetu in vlogi EU pri

razreševanju le-teh.

Evropski komisiji je skupaj z zainteresiranimi kolegi postavil preko 20 parlamentarnih vprašanj. Ima lastno trdno stališče in se je pripravil zanj tudi boriti, zahtevati besedo in govoriti v odborih, na plenarnih zasedanjih in v delegacijah.

Na pogosto zastavljeno vprašanje, kaj ob tolikšnem angažiranju na mednarodnem področju stori dobrega in konkretnega za Slovenijo, kjer so ga izvolili, Vajgl odgovarja, da med delom za Slovenijo in delom za Evropo ni ločnice, da pa se zelo rad odzove na sleherno pobudo, ki jo dobi iz Slovenije in jo podpre v zapletenih bruseljskih hodnikih.

Skupaj s sodelavci iz Zaresa je Vajgl sprožil pobudo »Marjetica«, ki ponuja možnost uspešnega pridelovanja in predelave zdrave hrane, ki daje kmetovanju dodano vrednost, hkrati pa spodbuja uporabo alternativnih virov energije. Zgled za takšen projekt je Vajgl našel v Avstriji, v regiji Waldviertl in uresničil koristno povezavo s tamkajšnjimi proizvajalci in deželno vlado Spodnje Avstrije. Ni odveč poudariti, da je bistveni del projekta »Marjetica« mogoče uresničiti z evropskimi sredstvi.

Ivo Vajgl kaže stalno zanimanje za položaj slovenskih manjšin v sosednjih državah in tako v Evropskem parlamentu kot tudi preko sredstev javnega obveščanja vselej jasno opozarja na kršitve njihovih pravic, še posebej, kadar do tega prihaja zaradi pasivnosti slovenske politike.

Eno izmed področij, ki mu Vajgl posveča posebno pozornost, je sodelovanje s slovenskimi nevladnimi organizacijami, ki delujejo v tujini. Pismo o nameri, ki je bilo z njegovim posredovanjem podpisano med vodilno humanitarno organizacijo na kriznem področju Bližnjega vzhoda - Jordansko hašemitsko humanitarno organizacijo JHCO in Platformo za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč »SLOGA« iz Slovenije, bo omogočilo, da bo pregovorna solidarnost naših ljudi, pomagala mnogim pomoči potrebnim.

V prvih dveh letih mandata je na povabilo našega poslanca, Bruselj in Strasbourg obiskalo veliko skupin članov in simpatizerjev Zaresa ter učencev, dijakov in študentov. Ivo Vajgl jim je ob tej priložnosti predstavil razsežnosti našega skupnega evropskega projekta, ki ga živimo vsak dan, ne da bi se tega vselej in v celoti zavedali.

Nina Stankovič
pisarna evropskega poslanca Iva Vajgla

Zares lokalno

V občinskih odborih, ki so delovali premišljeno in v skladu z dolgoročnimi cilji, so bili doseženi nadpovprečni volilni rezultati

Čas je nadvse primeren za "inventuro". V letošnjem letu se namreč končujejo prvi mandati vodstev občinskih, mestnih in pokrajinskih odborov, ki so prevzeli naloge hkrati z ustanovitvami lokalnih odborov. Ponekod so se ta vodstva osveževala in spreminjala, kar je razumljivo, glede na to, da so se hkrati s prvimi aktivnostmi strankinih odborov po lokalnih skupnostih ustvarjala tudi načela delovanja.

Prav leto 2008 je bilo najbolj plodno. Ustanovljeni so bili vsi pokrajinski odbori. Poleg tega so začeli delovati odbori tudi v skoraj vseh občinah, kjer so sedeži upravnih enot in v mestnih občinah. Zaradi državnozbornih volitev je stranka želela v vseh volilnih okrajih vzpostaviti vsaj eno ekipo na nivoju občinskih odborov.

Pregled dinamike ustanavljanja občinskih in mestnih odborov pokaže, da je bilo v letu 2008 ustanovljenih 63 odborov, v letu 2009 je bilo ustanovljenih 20 odborov, v letu 2010 pa 18 odborov. Skupaj je bilo ustanovljenih 101 občinskih odborov. V letu 2011 bi po trenutnih ocenah lahko ustanovili do 15 novih občinskih odborov, pri čemer bo potrebno nekaj že ustanovljenih občinskih odborov "revitalizirati".

Pokrajinski odbori so bili v osnovi določeni predvsem kot podpora širjenju terenske mreže. V zadnjem času pa postajajo čedalje bolj pomembni pri oblikovanju strankinih politik in ključnih odločitve.

Hkrati z uveljavljanjem terenske mreže so bili za območja pokrajinskih odborov imenovani direktorji in direktorice pokrajinskih pisarn. Njihove naloge so bile sicer

Pokrajinski odbori so bili v osnovi določeni predvsem kot podpora širjenju terenske mreže. V zadnjem času pa postajajo čedalje bolj pomembni pri oblikovanju strankinih politik in ključnih odločitve.

jasno določene, v praksi pa so morali opravljati celoten servis za občinske, mestne in pokrajinske odbore.

V letu 2011 smo začeli z reorganizacijo terenske mreže. Na osnovi temeljitih analiz in tudi obsežnih priprav smo profesionalizirali terensko mrežo. Namesto 8 direktoric in direktorjev pokrajinskih pisarn uvajamo 4 direktorje in direktorico volilnih enot (DVE), ki ne bodo več vezani na območja pokrajinskih odborov, pač pa se njihovo delovanje usmerja na območja volilnih enot za volitve v državni zbor. Predvsem pa se spreminja vloga direktorjev volilnih enot, saj bo njihova ključna naloga odslej povezana z izobraževalnimi procesi, ki so potrebni za boljše delovanje lokalnih odborov. Hkrati z uvajanjem DVE pa se za območja volilnih okrajev določajo tudi okrajni vodje, katerih naloga bo predvsem skrb za čim boljše delovanje občinskih odborov na določenem območju.

Najpomembnejši projekt terenske mreže: lokalne volitve 2010

Lokalni odbori so se v letu 2008 praktično hkrati z ustanovitvami znašli pred prvo veliko nalogo: iz nič ustvariti primerne okoliščine za uspešen nastop stranke na državnozbornih volitvah. V letu 2009 so sledile volitve v evropski parlament, v obdobju do danes pa se je bilo treba spoprijeti tudi s številnimi referendumskimi izzivi. Ključni izziv pa so bile seveda lanske lokalne volitve.

Oktober 2010 je Zares nastopil na lokalnih volitvah v 112 občinah, naknadno v letu 2011 še na prestavljenih volitvah v Koprnu in Mirni ter na nadomestnih volitvah v Moravčah, Hodošu in Markovcih. Skupaj so nam volilke in volilci na teh volitvah namenili 86 mandatov.

Najboljše rezultate je Zares dosegel v naslednjih občinah s proporcionalnim sistemom:

• Ravne na Koroškem	14,39 %
• Mislinja	13,10 %
• Ribnica	12,49 %
• Ormož	12,41 %
• Gornja Radgona	11,98 %
• Semič	11,07 %

V občinah z večinskim volilnim sistemom pa smo bili najuspešnejši v občinah:

- Hodoš
- Markovci
- Vuzenica.

Čeprav so mediji ustvarili vtis, da smo edina parlamentarna stranka, ki ni uspela prav z nobeno župansko kandidaturo, pa sta dva župana naša člana (Davorin Terčon - Sežana, Daniel Kalamar - Grad), dvema smo volilno kampanjo v celoti vodili Zaresovci (Rudolf Bunderla - Hodoš, Ciril Globočnik - Radovljica). Na različne načine je stranka na županskih volitvah predlagala 40 županskih kandidatov in kandidatov, pri čemer jih je 26 kandidiralo izključno s formalno podporo Zaresa.

Predvsem pa se spreminja vloga direktorjev volilnih enot, saj bo njihova ključna naloga odslej povezana z izobraževalnimi procesi, ki so potrebni za boljše delovanje lokalnih odborov.

Analiza lokalnih volitev je "razkrila" povsem preprosto dejstvo: v občinskih odborih, kjer se je delovalo premišljeno in v skladu z dolgoročnimi cilji, so bili doseženi nadpovprečni volilni rezultati. V takih okoliščinah smo tudi najlažje pridobivali kandidatke in kandidate za volitve.

Uroš Gruden
organizacijski sekretar

Zares kot del vlade in koalicije ne brez uspehov, a z grenkim priokusom

Na marsikaj, kar smo storili, smo lahko ponosni, a imamo kljub temu veliko razlogov, da nismo več v koaliciji

V delovanju stranke obstaja v teh dveh letih in pol, ko smo bili del koalicije, neko polje, ki ga poročilo o delu posameznih ministric in ministrov ter poslanske skupine ne zajame v popolnosti. Gre za tisti del političnega dogajanja, ki ni vezan na posamezne projekte, ampak bolj na način, na katerega politika (v našem primeru koalicija) funkcionira. Temu delu, to je razumevanju politike kot take, je naša stranka že pred parlamentarnimi volitvami jeseni 2008 namenila veliko pozornosti. Tudi kot celota je koalicija napovedala pomembne spremembe v primerjavi z delovanjem Janševe vlade. Kot je razvidno tudi iz tega poročila, je bilo naše soočenje z realnostjo te koalicije neprijetno.

Kadrovsko akreditacijski svet (KAS)

Kmalu po imenovanju vlade me je generalni sekretar SD, skupaj z ostalimi generalnimi sekretarji koalicijskih strank, povabil na usklajevanje o sestavi nadzornega sveta KAD in upravnega odbora SOD. Sporočil mi je tudi ključ (število kandidatov, ki naj bi jih predlagala vsaka stranka), po katerem naj bi sestavili ta dva organa. To je bil sicer do tedaj ustaljen način usklajevanja koalicijskih strank o kadrovskih zadevah v preteklih mandatih. Ker se mi je zdelo, da to v celoti odstopa od naših napovedi o drugačnem kadrovanju, sem govoril s predsednikom stranke in odločila sva se, da zavrnem sodelovanje na tem usklajevanju. S tem dejanjem smo uspeli prekiniti prakso političnega usklajevanja o kadrovskih zadevah. Od tedaj dalje so kadrovske odločitve v celoti prešle na tiste, ki so za izbiro tudi formalno odgovorni (ministri, vlada, parlament). Posledično pa je v nadaljevanju ta naša odločitev pripeljala tudi do ustanovitve KAS.

KAS je bil nadaljnji korak v poskusu zmanjšati politizacijo kadrovskih postopkov. Seveda smo se zavedali, da politične konotacije, ker gre pač za politične organe, ni mogoče odpraviti, smo pa želeli politiki toliko omejiti prostor arbitrarnega odločanja, da vsaj izrazito nestrokovni kadri ne mogli več skozi sito. KAS naj bi zato pripravil kriterije, po katerih bi se izbiralo člane nadzornih svetov v državnih podjetjih, in pripravil listo kandidatov, ki

teresov), da se sooči s problemi, prišlo do tega, da je KAS zmeraj bolj opravljal delo, ki bi ga morali ministri in vlada. Namesto, da bi zgolj ugotovil, kateri kandidati izpolnjujejo kriterije, je začel med njimi tudi izbirati in »krajšati« sezname kandidatov, ki jih je posredoval ministrom. To je povzročalo zmeraj več konfliktov in se končalo z odstopom članov KAS. KAS sedaj deluje znotraj AUKN, podatkov o tem, kako, pa nimamo.

Afera NLB

Je ustrežnejše ime za afero, ki jo sicer poznamo pod imenom Ultra. Začelo se je z imenovanjem Draška Veselinoviča za predsednika uprave NLB. Brez razpisa in očitno na podlagi dogovora Pahor-Kresal. Ter ob asistenci nadzornega sveta, ki je bil še iz časa Janševe vlade. Zaradi očitne kršitve vseh obljub o drugačnem kadrovanju, je predsednik stranke Zares pisal ostro pismo predsedniku vlade in opozoril, da na takšno prakso ne pristajamo. Razpisi za člane uprav so v nadaljevanju postali pravilo, se je pa tedaj prvič pokazalo, kako resno so nekateri v koaliciji jemali zaveze o transparentnem in nepolitičnem kadrovanju.

Afera pa je izbruhnila potem, ko je Zares - po težki bitki, v kateri je na nitki visel naš izstop iz koalicije - dosegla prekinitve kreditiranja menedžerskih prevzemov (v ljudski govorici: prekinitve kreditiranja tajkunov). Našo zahtevo, da se državnim bankam onemogoči takšno kreditiranje, smo oblikovali po odločitvi uprave NLB, da reprogramira kredit Bošku Šrotu. Zahtevali smo tudi razrešitev uprave NLB, do česar je nekaj mesecev kasneje prišlo. Opisane odločitve so v nadaljevanju privedle do razlastitve tajkunov, ki danes v »njihovih« podjetjih nimajo več omembe vrednega deleža in vpliva. No, sledilo je maščevanje. Iz NLB je na TV SLO prišel dokument o kreditih Ultri, ki naj bi dokazoval - tako so trdili - da so krediti nezavarovani. Tistih, ki so jih Zaresove poteze udarile po prstih, je bilo veliko in imeli so dovolj vpliva, da se je sprožil pravi medijski stampedo zoper Gregorja Golobiča in Zares. Lonček so seveda pristavili še politični nasprotniki in posledice se - kljub temu, da so ovrženi vsi očitki - poznajo še danes.

Vsekakor velja ob tej aferi omeniti še pomembno dejstvo, da se je tedaj prvič pokazalo, da tudi znotraj vodstva Zares niso vsi pripravljeni zdržati neusmiljenega boja z lobiji, kadar je cena za to javnomnenjski padec podpore.

TEŠ 6

O vsebinskem vidiku projekta 6. bloka TEŠ v svojem poročilu piše Darja Radič, kot donedavna ministrica za gospodarstvo. Sam se želim omejiti na politično-lobistični aspekt, ker je ta bistveno vplival ne le na odnose v koaliciji, ampak tudi na razmere v Zares.

Potem, ko je prejšnja vlada TEŠ 6 uvrstila med nacionalne projekte in izdala energetske dovoljenje, so se v času te vlade in ministrovanja Mateja Lahovnika začeli prvi večji stroški na tem projektu. Ker so se začele pojavljati informacije, da projekt še nima niti okoljskega soglasja in gradbenega dovoljenja, da je pogodba sestavljena v prid dobavitelja opreme (Alstom) in na škodo TEŠ, da obstajajo sumi povezanosti podjetja, ki je pripravilo razpisno dokumentacijo

(CEE), in Alstoma, da niso bile preučene druge variantne možnosti investicije (predvsem obnova kotlov 4 in 5), predvsem pa, da se je investicija podražila od prvega projekta kar za 2-krat, je Gregor Golobič na sejah vlade začel postavljati vprašanja in zahteval od odgovornih točne informacije in odgovore na vse te pomisleke. Pokazalo se je, da ustreznih informacij ni, nadzorni svet HSE pa je bolj preprečeval, kot pomagal, da bi do teh odgovorov prišli.

Šele z zamenjavo gospodarskega ministra in prihodom Darje Radič se je zapora informacij začela trgati in po letu dni je vlada na podlagi študij lahko ugotovila, da je investicija neekonomična in zavrnila izdajo poročila zanj.

V tem letu dni pa se je pokazalo marsikaj. V največji meri to, da pomembne dele dveh največjih strank (SD in SDS) obvladujejo energetske lobije. SD tisti iz Šaleške doline, SDS pa iz Posavja. Ko smo predlagali še združitev obeh energetskih stebrov, sta se oba lobija, kljub siceršnjim nasprotjem, združila in to preprečila. Od takrat dalje

V NLB in TEŠ smo uspeli zaščititi državno premoženje in preprečili, da bi korupcija s toleriranjem postala sistem, a smo za to plačali izjemno visoko ceno.

tudi vzajemno - po načelu »ti meni, jaz tebi« - podpirata oba projekta, saj se zavedata, da bi umik podpore »nenašemu« projektu povzročil, da bi drugi lobi umaknil podporo »našemu« projektu. Brez najmanjše rezerve lahko zaključimo, da gre tukaj za tipični primer ugrabitve države (state capture).

No, pokazalo pa se je tudi, da v stranki Zares nismo vsi pripravljeni plačati cene za vztrajanje pri novi politiki in da žal nismo vsi imuni na petje lobističnih siren. Ko je velenjski SD piarovec kupil delavcem TEŠ oranžne jopiče in je vsa Slovenija začela govoriti o oranžnem cunamiju, mediji pa so več pozornosti namenjali nekemu računu za popravilo sonde v višini 1500 EUR, kot pa (takrat še) 1,2 milijarde EUR vrednemu projektu, je Mateju Lahovniku in Cveti Zalokar Oražem postalo prevročje in sta odšla oz. začela odhajati. Ali je pri tem igralo vlogo tudi dejstvo, da sta oba vezana na tisto okolje (prvi kot stanovalec, druga kot prijateljica nekaterih, ki so poslovno vezani na TEŠ), ni toliko pomembno. Za Zares je bilo skrajno negativno to, da se je obema zdelo potrebno svoj razhod s stranko - motiviran sicer s skrajno staropolitičnimi skušnjavami - opravičevati z natolcevanji o predsedniku stranke in stranki sami.

AUKN

Agencija za upravljanje kapitalnih naložb države (AUKN) je bila odgovor koalicije na zavezo o drugačnem upravljanju z državnimi naložbami v podjetjih. Od upravljanja, ki je bilo razpršeno po več ministrstvih in se je v glavnem omejevalo na imenovanje članov nadzornih svetov, se je želelo preiti na cen-

tralizirano upravljanje z opredeljeno strategijo in letnimi načrti za vsako naložbo. Skratka, politika naj bi, namesto da kadruje, določila strategijo in načrt, AUKN pa naj bi na tej podlagi z naložbami upravljala.

V Zares smo ta koncept z velikimi pričakovanji podprli. V kaj se je izcimil, vemo vsi. Manj pa vemo, zakaj je do tega prišlo.

Od vsega začetka smo se zavedali, da bo ključni test za prihodnost agencije ekipa, ki bo imenovana v upravo. Bilo je jasno, da če ta ne bo strokovna in od politike sorazmerno neodvisna, bo nov koncept za državo potencialno celo nevarnejši od starega. Takoj po prijavi kandidatur so se začele diskreditacije kandidatov, ki so bili - kot se rado reče - neobvladljivi. Diskreditacije so se kot govornice širile znotraj politike in medijev (ker so bile res zgolj govornice, v medijih v glavnem niso bile objavljene) in uničile kandidature, ki je v smislu neodvisnosti in strokovnosti največ obetala. Po vseh dosegljivih informacijah, se je ta diskreditacija začela v krogih, ki jih mediji detektirajo kot tiste, ki danes najpomembneje vplivajo na vodstvo AUKN in so vezani na del SD in finančnega ministra Kržižaniča.

Vlada je takrat razpis ponovila in izbrala sedanjo upravo. V Zares smo razmišljali, da bi v DZ glasovali proti imenovanju, a je prevladal argument, da se bliža rok za začetek delovanja agencije in bi nov postopek pomenil resen zaplet. Danes vemo, da bi morali glasovati proti, takrat je prevladalo upanje, da smo morda pretirano črnogledi.

Zaključek

Opisani štirje primeri se mi zdijo prava prisposoba našega sodelovanja v tej vladi. Uspeli so nam nekateri pomembni koraki naprej, a ne brez slabega priokusa, da bi bilo mogoče narediti veliko več, če bi zaveze izpred volitev pri koalicijskih partnerjih veljale več, kot so.

V kadrovskih postopkih nam je uspelo doseči, da so razpisi za uprave podjetij danes standard in da imenovanja mimo kriterijev niso več možna. A mandat se bo verjetno pomnil po dirigiranih imenovanjih Draška Veselinoviča v NLB ali Draga Podobnika v HIT in ne po zvišanju standardov.

V NLB in TEŠ smo uspeli zaščititi državno premoženje in preprečili, da bi korupcija s toleriranjem postala sistem, a smo za to plačali izjemno visoko ceno. In ker se je v obeh primerih koalicija počasi premikala, škoda pa se je delala tudi še preden smo imeli možnost intervenirati, bo tudi v teh primerih ostal slab priokus ne povsem posrečene akcije.

Tudi pri AUKN se bo pozabilo, da smo zakonili nove standarde upravljanja z deleži države v podjetjih (ti standardi bodo ostali in nekoč tudi zaživel v praksi), pomnilo pa se bo denimo poteze AUKN glede Rotnika in škodo, ki jo je povzročila s siljenjem v dokapitalizacijo NKBM.

Ti štirje primeri pa so tudi lepa ponazoritev tega, da smo na marsikaj, kar smo storili, lahko ponosni, a da imamo kljub temu veliko razlogov, da nismo več v koaliciji.

Bogdan Biščak
sekretar Zares - nova politika

Tistih, ki so jih Zaresove poteze udarile po prstih, je bilo veliko in imeli so dovolj vpliva, da se je sprožil pravi medijski stampedo zoper Gregorja Golobiča in Zares.

izpolnjujejo pogoje. Izbiro bi potem opravil resorni minister, potrdila pa vlada.

KAS je vsekakor pomenil pomembno spremembo v političnem kadrovanju. Določil je kriterije za kandidate za nadzorne svete in omejil »moč« politike pri izbiri kandidatov na tiste, ki jih je sam uvrstil na listo. Žal je, predvsem zaradi prislovične nepripravljenosti predsednika vlade (ki je tudi izbral člane KAS, med katerimi je bilo kar nekaj takih, ki bi jim lahko očitali konflikt in-

O delovanju Sveta stranke

Opozarjali smo na odsotnost strateškega razmisleka pri vodenju vlade, dosegli prekinitve kreditiranja menedžerskih prevzemov, opozarjali na zgrešene investicije z lobiji v ozadju, se zavzeli za odpravo blokad političnega sistema in v celoti prevzeli svoj del odgovornosti

Na kratko o Svetu stranke

Svet stranke kot najvišji organ med konvencijami sprejema med letom vse odločitve, ki omogočajo nemoteno delovanje stranke. Sestavljajo ga predsednik stranke, ministri, poslanci, predsedniki pokrajinskih svetov, po dva voljena člana iz vsake pokrajine, predsedniki programskih odborov ter deset neposredno voljenih članov stranke. Tako sestavljen Svet zagotavlja široko paleto strokovnih sodelavcev in predstavnikov lokalnih območij. Svet stranke trenutno sestavlja 50 članov. V začetku letošnjega leta smo ustanovili spletni forum Sveta, z namenom izboljšati in poenostaviti komunikacijo med njegovimi člani. Prva predsednica Sveta stranke je bila mag. Marjetica Mahne (2008-2011), po izteku njenega triletnega mandata me je Svet januarja letos izvolil za novo predsednico.

Vstop v koalicijo

Svet stranke je novembra 2008 sprejel odločitev, da vstopi v koalicijo s strankami SD, LDS in DeSUS. Koalicijska pogodba je zavezala koalicijske partnerje k spoštovanju in uresničevanju zapisanih ciljev. V njej so bile zapisane številne točke programa stranke Zares, med njimi tudi razdružitev županske in poslanske funkcije, odprava obveznega članstva v Kmetijsko-gozdarski in Obrtni zbornici Slovenije, sprejetje Nacionalnega energetskega programa, določitev tretje razvojne osi med Slovenj Gradcem in Belo krajino, zagotovitev najmanj 1% BDP javnih sredstev za raziskovalno dejavnost in tehnološki razvoj, vzpostavitev neodvisnosti javnih agencij, zagotovitev dostopa do širokopasovnega interneta kot javno dobro, ureditev pravne podlage za enotno evidenco socialnih transferjev, preoblikovanje politike Stanovanjskega sklada v pospešitev gradnje najemnih in neprofitnih stanovanj, priprava načrta reorganizacije sistema zagotavljanja varne hrane, ukinitve volilnih okrajev in uvedba preferenčnega glasu, zmanjšanje izdatkov za obrambo itd. Poleg zgoraj naštetih je še mnogo drugih ciljev, za katere smo se zavzemali in optimistično upali, da bodo v sodelovanju z drugimi koalicijskimi partnerji tudi uresničljivi.

Nezadovoljstvo že po prvih 100 dneh delovanja vlade

Svet stranke je delovanje vlade prvič ocenil po 100 dneh od njenega imenovanja. Kot resno pomanjkljivost smo pri tem izpostavili preveliko odsotnost strateškega razmisleka in vodenja, zaradi česar je vlada po naši oceni po nepotrebnem izgubljala čas in energijo z manj pomembnimi vprašanji. Poudarjeno je bilo, da je nujno, da se ne prikriva nepravilnosti, ki so se dogajale v preteklosti, in se jasno izpostavi odgovornost tistih, ki so izčrpavali slovensko gospodarstvo v preteklem mandatu in sprejemali slabe odločitve. Ukrepi za omejevanje krize, ki jih je sprejela vlada, so bili primerni, pretehtani in so upoštevali realne možnosti, ki jih je Slovenija takrat imela. Vendar je bilo poudarjeno, da ni mogoče doseči preobrata iz recesije v rast takoj in da bo ta preobrat možen šele, ko bodo protikrizni ukrepi v državah, ki so naše najpomembnejše trgovinske partnerice, imeli prve resne učinke. Vladi smo zato priporočili, da se v prihodnje bolj osredotoča na strukturne spremembe, tako tiste, ki jih zahteva odziv na gospodarsko krizo, kot tiste, ki so napovedane v koalicijski pogodbi, ter odločneje in bolj pogumno odpravlja demagoško uvedene ukrepe prejšnje vlade, ki so ogrozili stabilnost javnih financ.

Tajkunstvo prepoznano kot resen problem

Svet je ugotavljal, da je na ravni države opaziti evidentno pomanjkanje zmožnosti resnega dialoga o dogovoru za obrat negativnih kazalcev v gospodarstvu. Zavedajoč se velike gospodarske krize, smo poudarili, da je socialni dialog v državi nujen. Zaradi neodločnosti predsednika vlade je v tistem času lahko potekala restavracija in rehabilitacija politične opcije prejšnje vlade.

Opozorili smo na t. i. tajkune in nepravilnosti, ki so se dogajale pri poslovanju Nove ljubljanske banke, ter zahtevali od vlade, da se ugotovi odgovornost v zvezi z reprogramiranjem kreditov, ki so bili porabljeni za managerske odkupe. Način reprogramiranja teh kreditov je razgalil samo jedro družbeno in gospodarno neodgovornega ravnanja poslovnih, nadzornih in lastniških struktur, ki so v Sloveniji

dobile neslutene razsežnosti v času vlade SDS z Janezom Janšo na čelu. Opozorili smo, da je govorjenje o varčevalnih in protikriznih razvojnih ukrepih žal zgolj besedičenje v prazno in demonstracija posmehljive politične arogance, če vlada ne bo stala za svojimi zavezami, če ne bo dosledno uveljavljala javnega interesa ter terjala sprejetja odgovornosti za vsakogar brez izjeme.

Opozorila pred zgrešenimi investicijami in podpora spremembam

Svet stranke je nasprotoval nadaljevanju gradnje bloka TEŠ 6. Ugotovili smo, da je investicija razvojno zgrešena, okoljsko sporna, finančno nevdržna in katastrofalno slabo vodena. Vsak evro, ki bi bil porabljen za nadaljevanje tega projekta, bi pomenil oškodovanje tistih, ki plačujejo davke in elektriko. Izrazili smo pričakovanje, da bodo tisti, ki so odgovorni za nevestno in neodgovorno vodenje projekta TEŠ 6, ustrezno sankcionirani.

Ker smo se zavedali, da brez strukturnih in drugih zakonskih sprememb ne bomo dosegli zastavljenih ciljev, smo se med drugim zavzeli za sprejetje nekaterih novih zakonov ali njihovih novel, pri čemer velja izpostaviti zakon o RTV Slovenija, zakon o medijih, zakon o arhivih, družinski zakonik, zakon o zdravstveni dejavnosti, zakon o socialnem podjetništvu, zakon o malem delu, zakon o delu na črno, pokojninsko reformo in na področju zaščite človekovih pravic tudi zakon o izbrisanih, zavzeli pa smo se tudi za umik slovenske vojske iz Afganistana. V razpravah smo sklenili, da je potrebno vztrajati na stališčih, ki so zapisana v koalicijskem sporazumu in slediti uresničevanju skupnih dogovorjenih sprememb - tako na zakonodajnem področju kot pri drugih družbeno odgovornih dejanjih.

Blokade političnega sistema ohromile delovanje vlade

Januarja letos smo javnost seznanili z dokumentom, ki smo ga poimenovali »Za odpravo blokad«. Vladi smo posredovali predloge, ki bi odpravili nastalo situacijo in omogočili nadaljnje nemoteno delo vlade.

Vlado in koalicijo smo tako pozvali, naj:

- opredeli svoj odnos do stranke DeSUS, saj so njihovi predstavniki glasovali proti interventnem zakonu, proračunu in pokojninski reformi;
- k sodelovanju povabi nepovezane poslance;
- sprejme nujne odločitve in prekine pogodbo s Patrio, umakne vojsko iz Afganistana,

- zamrzne nadaljnjo izgradnjo TEŠ 6 do razjasnitve vseh okoliščin ter uredi zakonodajo na področju zaplembe nezakonito pridobljenega premoženja;
- dosledno nadzira izvrševanje sprejetih vladnih sklepov in politik;
- nemudoma prične s pripravo ustavnih in zakonskih sprememb za odpravo nedoslednosti na področju političnega sistema;
- zagotovi zniževanje javnega dolga v daljšem obdobju, kot to določa direktiva EU, in nameni sredstva iz tega naslova gospodarskemu razvoju;
- naloži državnim bankam, da znotraj svojih kreditnih portfeljev izločijo slabe naložbe in jih obravnavajo ločeno ter s tem omogoči sproščeno in normalno tekoče poslovanje bank;
- sprejme Zakon o socialnem podjetništvu in omogoči povečanje števila delovnih mest na področju socialne ekonomije.

Izstop iz koalicije

Naša opozorila so bila večinoma prezrta in preslišana. Nadaljnje delovanje v vladi, ki zavrača ne le dobronamerna opozorila, temveč konstantno krši zaveze iz koalicijske pogodbe, bi bilo skrajno neodgovorno in neproduktivno. Zato je Svet stranke sklenil, da stranka Zares ne bo več sodelovala v tej vladi in koaliciji, če ne pride do temeljite rekonstrukcije vlade z jasno definiranimi prioritetami. Pripravljenosti za resno preučitev našega predloga ni bilo, zato smo našo odločitev uresničili in 27. junija 2011 izstopili iz koalicije ter vlade.

Vsekakor se zavedamo resnosti položaja. Naš izstop ni bežanje pred odgovornostjo, ravno nasprotno, s tem smo pokazali, da se zavedamo resnosti položaja in prevzeli nase popolno odgovornost. Z izstopom smo želeli opozoriti, da je čas za drugačno dojetanje nastale situacije in nov pristop k reševanju vse prej kot zavidljivega položaja Slovenije.

Zares trdno na svoji poti tudi v bodoče

Pred začetkom poletnih počitnic smo razpisali evidentiranje kandidatov in kandidatov za uvrstitev na kandidatsko listo za volitve v državni zbor. Postopek evidentiranja omogoča vsem članicam in članom stranke, da sodelujemo pri naboru kandidatov in kandidatov ter tako zagotovimo kar najbolj demokratičen način možnosti predlaganja posameznik in posameznikov, ki bodo predstavljali in promovirali vrednote ter ideje nove politike.

mag. Andreja Škrabec, predsednica Sveta

Na javnih posvetih o dolgoročnih vprašanjih razvoja

Z namenom odpiranja dolgoročnih vprašanj razvoja Slovenije v stranki Zares organiziramo posvete s priznanimi strokovnjaki z različnih področij.

Januarja 2011 smo v pogovoru "Boniteta in/ali razvoj?" z dr. Jožetom Mencingerjem, dr. Markom Jakličem in ministrom, odgovornim za razvoj in evropske zadeve, mag. Mitjo Gasparijem iskali odgovore na vprašanje, na kakšen način izpeljati "izhodne strategije", upoštevaje vprašljivo zmožnost tako političnega razreda kot omejitve političnega sistema, da izpeljeta sopripadajoče ukrepe oz. reforme, ki vplivajo na odhodkovno stran proračunskih blagajn. Od teh (ne) odločitev bo namreč po prepričanju Zaresa usodno odvisen razvoj Slovenije in njegova dolgoročna vzdržnost.

Na februarjem posvetu z naslovom "K rešitvi sistemskih brezprijemljivosti slovenskega političnega sistema" smo skupaj z uglednimi pravnimi strokovnjaki dr. Rajkom Pirnatom, dr. Mirom Cerarjem in dr. Bojanom Bugaričem razpravljali o tem, ali bi bilo mogoče nekatere blokade, ki ovirajo in omejujejo razvoj Slovenije, odpraviti tudi z morebitnimi spremembami ustave in zakonodajne ureditve slovenskega parlamentarnega političnega sistema. Podlaga za to razpravo je bil dokument Za odpravo blokad (objavljen na 2. strani, op.u.). Z namenom odpraviti določene blokade v Zaresu predlagamo spremembe ustave in zakonodaje, ki ureja referendum, možnost razpustitve parlamenta in

razpisa predčasnih volitev, ter spremembe volilnega sistema. Zavedamo se, da se je treba sprememb ustave lotiti z veliko mero preudarnosti in ob iskanju širokega soglasja uglednih strokovnjakov s tega področja.

V luči dramatičnih dogodkov na Bližnjem in Srednjem vzhodu, ki so povzročili eno prvih velikih padanj »berlinskega zidu« v 21. stoletju, smo organizirali javno razpravo "Novo jutro na Jutrovem". Svoje poglede in razmišljanja so predstavili filozof Slavoj Žižek, minister za zunanje zadeve Samuel Žbogar, kolumnist in analitik Ervin Hladnik Milharčič ter strokovnjak za mednarodno-politična vprašanja Primož Šterbenc. Kot so med drugim izpostavili, gre za dežele, kjer je vladala nekakšna diktatura oziroma izredne razmere, zato so zahteve podobne: svoboda, demokracija, ekonomske in socialne pravice. Dogajanje so ocenili kot nepričakovano in ga označili kot občutek splošnega nelagodja, napetosti povesod po svetu in tudi pri nas. Dotaknili so se tudi različnih interpretacij dogajanja: na Zahodu bi namreč radi te dogodke predstavili kot boj proti tiraniji oz. diktaturi, pri čemer naj bi bil v ozadju ekonomski vidik, po prepričanju drugih pa gre v resnici za boj proti tiraniji, ki s svojo represijo izpeljuje neoliberalne reforme.

Na aprilskem posvetu z naslovom "Trenutek resnice – Kako do nove družbene pogodbe?" pa smo gostom Spomenki Hribar, Jožetu P. Damijanju, Luki Omladiču in Aleksandru Kešeljeviču dali v razmislek vprašanje, kako - kljub krčenju javne porabe - ohraniti razvojne in investicijske komponente, kar je pogoj za nadaljnji razvoj države. V teh zaostrenih pogojih je namreč ključen politični problem uskladitev tistega, kar ustvarimo, s tistim, kar porabimo. Če želimo, da bo Slovenija uspešno izšla iz ekonomske krize, da bo konkurenčna in se v prihodnje razvijala v pravo smer, je treba nadaljevati s politiko vzpodbujanja raziskav in razvoja. Med drugim se poraja vprašanje, katere družbene skupine in katere javne programe je treba v procesu krčenja javne porabe na vsak način zavarovati, pa tudi vprašanje, ali je trenutek resnice, ki je pred nami, dovolj globok, da smo pripravljeni poiskati elemente za novo družbeno pogodbo. Stanje duha v državi nikakor ni dobro; če želimo to spremeniti, so nujne določene spremembe, pri čemer ostaja odprto vprašanje, v katero smer sploh želimo iti in kako najti konsenz, da bomo do tja prišli, so se strinjali sogovorniki.

Julija 2011 sta filozof Slavoj Žižek in predsednik stranke Zares Gregor Golobič na dogodku z naslovom "Koliko je ura 20 let pozneje?" soočila svoje poglede na razvoj Slovenije, pri čemer sta veliko pozornosti namenila vprašanju razumevanja politične realnosti zgodovine skozi ustvarjanje novodobnih mitov o Sloveniji. Žižek se je strinjal z Golobičev o kritično oceno trenutnega stanja v družbi, pri čemer je bil kritičen zlasti do "Janševe paradigme", da Slovenija potrebuje več "domovine". "Državo rabimo, ne več domovine. Države nimamo," je opozoril Žižek.

Dotaknila sta se tudi težav, v katere je zapadla Evropa, in vedenja mednarodne skupnosti do Grčije. Kot je dejal Golobič, ne govorimo o bankrotu Grčije, ampak o bankrotu Evrope, ki se seseda. Golobič je Grčijo opisal kot "odvisnika, ki se mu skuša nartiti krivdo, ker mu je nekdo vsakodnevno po znižani ceni ponujal heroin". Veliko srečo bomo imeli, če v Evropi v prihodnjih petih letih ne bomo doživeli vojne, je opozoril Golobič. S tem se je strinjal tudi Žižek, ki je izrazil bojazen, da smo na pragu resne krize, na kar nas opominjajo številna znamenja na vsakem koraku. Tudi stanje v Sloveniji ni najboljši. "Smo v stanju brezizhodnosti, a se hkrati dojemamo kot v središču sveta." In odgovor na vprašanje, kje smo 20 let kasneje, se po Golobičevih besedah glasi: "Smo na začetku."

TEŠ 6 - Ni še prepozno, vse opcije so odprte

Nekaj dejstev o projektu izgradnje nadomestnega bloka 6 TEŠ

Investicija v nadomestni blok 6 TEŠ sodi med največje investicijske projekte v državi. Zaradi svoje pomembnosti, tako z okoljskega, socialnega, kot tudi ekonomskega vidika je jasno, da si projekt zasluži posebno pozornost investitorja, pa tudi vseh, ki smo posredno ali neposredno povezani s tem projektom. Če bi šlo za projekt, ki bi ga financirali zasebni investitorji, bi o njem razpravljali predvsem zaradi njegovega vpliva na okolje, in vprašanje je, ali bi projekt v tem primeru dobil podporo in vsa potrebna dovoljenja pristojnih organov. Vendar ne gre za zasebni, temveč za "javni" projekt, zato bi bilo povsem normalno in edino odgovorno, da o tehnoloških rešitvah, o njegovi okoljski in tudi o njegovi ekonomski sprejemljivosti odloča lastnik, to je država.

Dejstvo namreč je, da je investitor projekta družba TEŠ d.o.o. v 100-odstotni lasti družbe HSE d.o.o., ki je v 100-odstotni lasti države. Država kot lastnik pa ni vključena v projekt samo kot lastnik investitorja, temveč je nanjo naslovljena tudi izdaja poročila za izvedbo investicije v višini 440 mio EUR, s čimer lastnik prevzema pomembna tveganja.

... ne gre za zasebni, temveč za "javni" projekt, zato bi bilo povsem normalno in edino odgovorno, da o tehnoloških rešitvah, o njegovi okoljski in tudi o njegovi ekonomski sprejemljivosti odloča lastnik, to je država.

A v tem primeru ni bilo tako. Država kot lastnik in Vlada RS kot nosilka lastniških upravičenj do družbe HSE d.o.o. je bila pri tem projektu že od njegove prve ideje prisotna le v funkciji izvrševalke odločitev, ki so se sprejemale v interesnem krogu ljudi, ki so in še vidijo v projektu izgradnje bloka 6 TEŠ predvsem enkratno priložnost zase in zagotovilo njihovim potomcem za lagodno življenje. Ali je projekt okoljsko in ekonomsko sprejemljiv, je bilo za njih že od vsega začetka postransko vprašanje, saj vsa tveganja prevzema država in z njo državljani Republike Slovenije.

Zgornje trditve lahko podkrepimo z vrsto dejanj, ki strnjeno povedano dokazujejo, da projekt izgradnje nadomestnega bloka 6 TEŠ:

- od vsega začetka ni teklo v skladu z običajnimi postopki sprejemanja investicijskih odločitev. Odločitev je bila sprejeta brez izdelanih resnih, strokovnih podlag, variantnih rešitev, ki bi odločevalcem omogočale izbor optimalne rešitve z upoštevanjem okoljske, tehnološke in ekonomske dimenzije projekta. Še več, projekt se je začel izvajati, še preden je bila znana končna vrednost investicije in zanjo zagotovljeni viri financiranja. Takšno ravnanje je popolnoma neodgovorno in v nasprotju s pravili vodenja investicijskih projektov;
- od samega začetka ni bil voden trans-

parentno ter v skladu z načeli vestnega in poštenega gospodarstvenika; • je projekt, ki bi ga lahko profesorji ekonomike uporabljali kot primer slabe prakse oz. kot primer, kako se k projektu nikakor ne sme pristopiti in ga voditi. Pa glede tega ne želimo biti preveč naivni. Pravi »odločevalci« so projekt zagotovo zelo skrbno in strokovno vodili tako, da bo izpolnil njihova pričakovanja. Vendar na račun vseh ostalih državljanov in to je tisto, na kar smo v Zaresu kot odgovorni državljani morali opozoriti in za to plačali tudi visoko ceno medijskega pogroma.

Kako se je odločalo o projektu blok 6 TEŠ in kdo je odločal

Projekt TEŠ 6 se je začel v obdobju 2004-2008, torej že v mandatu prejšnje Vlade. Neposredni investitor projekta je TEŠ d.o.o. ob finančni podpori krovne družbe HSE d.o.o. Na skupščini družbe TEŠ, ki je danes v 100-odstotni lasti HSE, je bil 11. junija 2004 sprejet Razvojni načrt Termoelektrarne Šoštanj, v okviru katerega je bila tudi omenjena izgradnja novega energetskega objekta - bloka 6. Vendar z naslednjo opombo: "... izgradnja kogeneracije in zamenjava blokov 1-3 z blokom 6 nista predvideni v razvojnem načrtu skupine HSE 2004-2013; odvisni sta od potreb po električni energiji in zagotovitve potrebnih virov financiranja...". Kljub takemu stališču skupščine sta poslovodstvo Termoelektrarne Šoštanj in nadzorni svet družbe 21.04.2006 na podlagi investicijskega programa, tokrat za blok moči 600MW, odobrila izvedbo investicije v TEŠ Blok 6.

Vlada RS je projekt izgradnje bloka 6 TEŠ z močjo 600 MW formalno potrdila na skupščini HSE 7.12.2006, četudi je projekt načeloma podprla že z njegovo uvrstitvijo v Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih Vlade RS (NRP) z dne 12.10.2006. Pri tem je treba opozoriti, da se je Vlada RS pozitivno opredelila do projekta, ko je bila njegova investicijska vrednost cca. 600 mio EUR in za zaprtje finančne konstrukcije ni bilo niti predvideno niti zahtevano državno poročilo.

Izgradnja bloka 6 TEŠ ni bila usklajena z Resolucijo o nacionalnem energetskem programu, ki jo je sprejel državni zbor aprila 2004 in ki za TEŠ predvideva le povečanje izkoristka na bloku TEŠ 4 in TEŠ 5.

Postopek umeščanja v prostor Bloka 6 TEŠ ni potekal na način, ki se običajno uporablja za infrastrukturo državnega pomena. Pred začetkom postopka umeščanja v prostor je namreč za tovrstne projekte potrebno opraviti t.i. »celovito presojo vplivov na okolje«. V okviru postopka te presoje se opravi iskanje optimalne variante možnih projektnih rešitev z upoštevanjem obremenjevanja okolja in prostora.

Pred odločanjem o bloku 6 TEŠ ne investitor ne krovna družba HSE nista preverila zadostnosti, kvalitativne ustreznosti in cenovne konkurenčnosti osnovnega energenta, lignita. Prav tako ne investitor TEŠ in ne HSE nista preverila možnosti proizvodnje električne energije v skladu s tedanjimi načrti rudnika z obnovljenima obstoječima blokoma 4 in 5. Še v času sprejemanja investicijskega programa in podpisa pogodbe z dobaviteljem glavne tehnološke opreme ter tudi po prvih večmilijonskih nakazilih proizvajalec premoga za Blok 6 TEŠ ni razpolagal z nikakršnim dokumentiranim

virom, ki bi dokazoval sicer dane obljube in zagotovila o zadostnosti energetskega vira.

V času od sprejema odločitve za izvedbo projekta do marca leta 2009 se je investicijska vrednost projekta bistveno povečala in je po drugi novelaciji investicijskega programa (marec 2009), z upoštevanjem stroškov financiranja in po stalnih cenah, znašala že nekaj več kot 1,3 milijarde EUR. Z novelacijo investicijskega programa iz oktobra 2009 se je vrednost projekta, z upoštevanjem stroškov financiranja in po stalnih cenah, nato sicer zmanjšala na nekaj več kot 1,2 milijarde EUR, kar je še vedno enkrat več od prvotno načrtovane vrednosti. In po zadnjih informacijah je vrednost investicije spet narasla preko 1,3 milijarde EUR. Le kje se bo ustavila?

Drastično povečanje vrednosti investicije je posledica podpisa pogodbe z dobaviteljem glavne tehnološke opreme, podjetjem Alstom. Poslovodstvo in nadzorni svet TEŠ nekaterih ključnih elementov pogodbe s podjetjem Alstom pred odobritvijo in-

Iz vseh naštetih dejstev o dogajanjih v zvezi s projektom izgradnje nadomestnega bloka 6 TEŠ ni težko razbrati, da projekt od samega začetka ni bil voden transparentno ter v skladu z načeli vestnega in poštenega gospodarstvenika. Obstojijo tudi utemeljeni sumi prekoračitve pooblastil vodstva TEŠ pri izvedbi posameznih dejanj v zvezi s projektom.

Investicije nista dovolj temeljito preučila in kritično ovrednotila. Ker TEŠ ni bil v stanju ali pa ni želel konkretno ovrednotiti tveganja, ki ga prinaša v pogodbi določen eskalacijski mehanizem, je sprejel dodatne stroške, ki po našem vedenju še danes niso konkretno ovrednoteni in predstavljajo visoko tveganje za bistveno povečanje vrednosti projekta.

Takšno zvišanje vrednosti investicije je pred investitorja postavilo pomembno vprašanje, kako zagotoviti ekonomsko sprejemljivost projekta - ob dejstvu, da je projekt še enkrat dražji.

Da bi odbili kakršne koli sume o ekonomski sprejemljivosti projekta in ob zavedanju dejstva, da Vlada RS (predvsem po večkratnem posredovanju ministra Golobiča) tokrat ne bo kar tako sprejela odločitve o zadolževanju in prevzemanju dodatnih poroštev za kredite, so v TEŠ in HSE pripravili investicijski program, ki je na prvi pogled sprejemljiv, vendar ob malo bolj podrobnejšem pregledu zapisanih številkih hitro ugotovimo, da je kar nekaj vplivnih parametrov nerealnih in da že ob manjši spremembi projekt postavlja v popolnoma drugo luč.

Za primer naj navedemo ceno lignita. V investicijskem programu je cena lignita postavljena na vrednost, ki je nižja od sedanje stroškovne cene premoga (opomba: konkretnih številčk ne smemo navesti, da ne bi bili ovadeni zaradi izdaje poslovnih skrivnosti). Kako bo premogovnik dosegel nižjo ceno, ki jo upravlja TEŠ v svojem investicijskem programu, ni - razen z obljubami poslovodstva - nikjer opredeljeno. A večji problem je v tem, da v primeru, da bo dejanska cena premoga le 10 % višja od načrtovane v investicijskem programu, projekt ni več ekonomsko sprejemljiv. Laično to pomeni, da takšne investicije ne bi izvedel noben pameten investitor. Strokovno pa to pomeni, da dvig cene premoga le za 10 % po izračunih zadnjega investicijskega programa iz oktobra 2009 že povzroči, da bo imela investicija negativno neto sedanjo vrednost in znižanje že tako nizke projektirane interne stopnje donosnosti s 7,17 % na 6,71 %.

Projekt izgradnje bloka 6 TEŠ je torej visoko tvegan projekt z vidika ekonomske in finančno tržne učinkovitosti. Že manjše spremembe vhodnih podatkov (poleg cene premoga še cene kuponov CO₂, prodajna cena električne energije, investicijska vrednost projekta) povzročijo bistveno zmanjšanje interne stopnje donosa in se približajo oz. povzročijo negativno neto sedanjo vrednost.

Zato je bilo logično vprašanje, ali naj Vlada RS kljub tako visoki stopnji tveganja, da bo projekt nosil izgubo ali pa jo pokrival z višjimi cenami elektrike, prevzame še dodatno tveganje in odobri še poročilo za kredit v višini 440 mio EUR. Naš odgovor je bil jasen: država tega tveganja ne bo prevzela, razen če investitor z novim investicijskim programom, v katerem bo upošteval vse stroške investicije in realno ocenjene vhodne parametre, dokaže, da bo investicija ob 9-odstotni diskontni stopnji sprejemljiva.

Tak sklep je na predlog ministrstva za gospodarstvo Vlada RS potrdila aprila 2011. In upamo, da bo vztrajala pri njegovi realizaciji. Le dva dni po mojem odstopu z mesta gospodarske ministricice je ministrstvo za finance na pooblaščenega ministra Gasparija naslovlilo pismo, v katerem želi podporo za izdajo soglasja k prevzemu poročila za blok 6 TEŠ.

Namesto zaključka

Iz vseh naštetih dejstev o dogajanjih v zvezi s projektom izgradnje nadomestnega bloka 6 TEŠ ni težko razbrati, da projekt od samega začetka ni bil voden transparentno ter v skladu z načeli vestnega in poštenega gospodarstvenika. Obstojijo tudi utemeljeni sumi prekoračitve pooblastil vodstva TEŠ pri izvedbi posameznih dejanj v zvezi s projektom. (zaradi interesov preiskave o tem tokrat nisem pisala).

Projekt izgradnje bloka 6 TEŠ je v fazi izvajanja. Podpisane so glavne pogodbe z dobavitelji in izvajalci. Ob vsem tem se vam zagotovo poraja vprašanje, kaj sedaj in ali ni prepozno, da bi sploh lahko še karkoli spremenili. Po našem mnenju še ni prepozno. Vse opcije ostajajo odprte. Če bo Vlada RS spoštovala sklepe, ki jih je sprejela, bo investitor moral, če bo želel pridobiti državno poročilo in nadaljevati z investicijo, poiskati ekonomsko sprejemljivo rešitev. Možnosti za to po našem mnenju ima, seveda če neha kloniti pod pritiski različnih lobijev in se odpove priklanjanju skupinam, ki si želijo lagodnega življenja na račun državljanov. In če bodo organi pregona opravili svoje delo, bomo kmalu izvedeli tudi, komu v tej državi ne gre več zaupati.

mag. Darja Radič,
podpredsednica stranke Zares

Ob zakonu o odvzemu premoženja nezakonitega izvora

Stranka Zares je v sodelovanju poslancev in aktivnih članic in članov strankinega odbora za pravosodje pripravila in vložila predlog zakona, ki je kasneje bil podlaga za koalicijsko in strokovno usklajevanje predloga zakona, ki so ga v I. obravnavi v državnem zboru soglasno podprli. Pri pripravi zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora smo se zato zgledovali po uveljavljenih in uspešnih zgledih

Slovenija je raj za mafijo, so besede, s katerimi je bilo s strani enega od skesanih mafijskih botrov v Italiji povedano, kako enostavno je bilo italijanski mafiji bivati v Sloveniji. Pri nas so, kot so se "pohvalili", lahko počeli vse, kar so želeli.

Očitno je toleranca do organiziranega in gospodarskega kriminala v Sloveniji prevelika. Organizirani in gospodarski kriminal v povezavi s korupcijo spodkopava tako temelje gospodarstva kot tudi pravne države, zaradi česar mora biti boj proti tem vrstam kriminala naša prioriteta.

Da ne omenjamo tajkunskih prevzemov Pivovarne Laško, Istrabenza in Merkurja, ki danes zaposlujejo gospodarska in kazenska sodišča, posledice njihovega padca pa so pogubne tako za gospodarstvo kot za pravno državo. Vsa podjetja in banke, ki so kakorkoli sodelovala pri spornih menedžerskih prevzemih, so danes na razprodaji ali pa v velikih težavah. Pivovarna Laško in banke prodajajo Mercator, Laško prodaja Delo, Delo prodaja Večer oz. prodaja in prevzema se tudi samo Laško. Istrabenz je že prodal Drogo-Kolinsko, NLB prodaja Banko Celje in je doživela 250-milijonsko dokapitalizacijo, naslednja pa se že napoveduje, dokapitalizirana je bila NKBM, Merkur je v prisilni poravnavi in še bi lahko naštevali. Tragično pa je tudi, da še noben od tajkunov, odgovornih za propad omenjenih podjetij, za svoja dejanja ni odgovarjal.

Očitno je toleranca do organiziranega in gospodarskega kriminala v Sloveniji prevelika. Organizirani in gospodarski kriminal v povezavi s korupcijo spodkopava tako temelje gospodarstva kot tudi pravne države, zaradi česar mora biti boj proti tem vrstam kriminala naša prioriteta. Z zaskrbljenostjo ugotavljamo, da smo v zadnjem desetletju v trendih učinkovitosti pregona organiziranega in gospodarskega kriminala začeli resno zaostajati za ostalo Evropo. Stvari v zadnjem času so še posebej jasne, vidne in tudi v nebo vpijoče. Naj navedemo le nekaj zanimivih podatkov. Od 365 finančnih preiskav in 176 pobud policije za začasni zaseg so na sodiščih v zadnjih petih letih uspeli le v 16 primerih. Vse to je jasni pokazatelj, da s sistemom oz. postopkom nekaj ni v redu, nasprotno, s sistemom je nekaj hudo narobe.

V času gospodarske krize, ko moramo vsi skupaj zategovati pas, ko sta vlada in državni zbor prisiljena sprejemati nepopularne ukrepe, je nesprejemljivo, da bi tolerirali kriminal, namesto da bi svojo veljavo dobilo predvsem pošteno delo. Kriminal se ne sme izplačati nikoli in nikdar, to je ključno sporočilo zakona.

V tem trenutku je tudi pričakovanje javnosti tisto, ki nas zavezuje k sprejetju ukrepov za učinkovitejše delo organov pregona, kajti v nasprotnem primeru bodo ljudje enostavno izgubili voljo do poštenega dela in zakonitega ravnanja. Želimo si, da se v tej državi stopi na prste vsem tistim, ki želijo na nepošten in kriminalen način priti do premoženja in nam dokazovati, da pošteno delo nima več nikakršne cene in veljave.

V času gospodarske krize, ko moramo vsi skupaj zategovati pas, ko sta vlada in državni zbor prisiljena sprejemati nepopularne ukrepe, je nesprejemljivo, da bi tolerirali kriminal, namesto da bi svojo veljavo dobilo predvsem pošteno delo. Kriminal se ne sme izplačati nikoli in nikdar, to je ključno sporočilo zakona.

Pri pripravi zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora smo se zato zgledovali po uveljavljenih in uspešnih zgledih iz tujine. Ob tem je pri ureditvi tega področja ključnega pomena najti ravnotežje med učinkovitostjo organov pregona na eni strani in zaščito posameznika na drugi strani. Temeljni namen in cilj zakona je preprečevanje pridobivanja in uporabe premoženja nezakonitega izvora. Tako premoženje je treba odvzeti osebam, ki z njim razpolagajo, seveda ob zagotovljenem varstvu njihovih pravic. Omenjeni zakon ima namen zagotoviti odvzem premoženja nezakonitega izvora v posebnem postopku, ki ima v kazenskem postopku zgolj sprožilec z vidika utemeljenega suma nezakonitega izvora premoženja ter suma storitve enega izmed kataloško definiranih kaznivih dejanj. Vsebinska podlaga za postopek odvzema premoženja se zagotavlja v finančni preiskavi, ki je urejena v tem predlogu zakona.

O začasnem zavarovanju odvzema v prvi fazi odloča kazensko sodišče, pristojno za postopek proti osumljencu storitve kataloškega kaznivega dejanja, v nadaljevanju pa pravno sodišče, ki je pristojno tudi za odločitev o dokončnem odvzemu. Pri tem je določeno načelo obrnjenega dokaznega bremena, kar pomeni, da zakonitost izvora tega premoženja, ki presega tisto vrednost, ki je zakonito izkazana, leži na tistem, ki je lastnik oz. ki tako premoženje uživa. Ob vzpostavljenem utemeljenem sumu storitve kaznivega dejanja, in to enega izmed hujših kaznivih dejanj, ki so določena kataloško, je namreč sprožen sistem preverjanja izvora takšnega premoženja. Postopek odvzema premoženja nezakonitega izvora po tem zakonu tako ni kazenski ali kaznovalni postopek, temveč gre za civilnopravno posledico dejstva, da je storilec ali drug upravičenec pridobil premoženje z nezakonitim dejanjem.

Temeljni namen in cilj zakona je preprečevanje pridobivanja in uporabe premoženja nezakonitega izvora. Tako premoženje je treba odvzeti osebam, ki z njim razpolagajo, seveda ob zagotovljenem varstvu njihovih pravic. Omenjeni zakon ima namen zagotoviti odvzem premoženja nezakonitega izvora v posebnem postopku, ki ima v kazenskem postopku zgolj sprožilec z vidika utemeljenega suma nezakonitega izvora premoženja ter suma storitve enega izmed kataloško definiranih kaznivih dejanj. Vsebinska podlaga za postopek odvzema premoženja se zagotavlja v finančni preiskavi, ki je urejena v tem predlogu zakona.

Glede na to, da se v Sloveniji malo postopkov v zadevah organiziranega kriminala dejansko konča z obsodilno sodbo in so sodni postopki pri nas izjemno

dolgi, kar bi lahko pomenilo, da bi za zaseg premoženja lahko potrebovali tudi desetletje, se nam zdi rešitev v smeri civilnega postopka odvzema z obrnjenim dokaznim bremenom najprimernejša in, kar je še najpomembnejše, najučinkovitejša. Odvzem premoženja ni kazenska sankcija in ga kot takega ne obravnavajo niti mednarodni akti niti sodna praksa mednarodnih sodišč. Prav tako tudi ne druge države z uspešno uvedenimi sistemi odvzema premoženja, zaradi česar je postopek odvzema premoženja povsem samostojen postopek. Zakon tudi ne ustanavlja novih državnih organov, temveč pristojnosti in naloge po tem zakonu nalaga državnim organom, ki že delujejo, in v okviru njihovih obstoječih področij delovanja. S tem je zagotovljeno ustrezno spoštovanje načela ekonomičnosti in smotrnosti porabe javnih sredstev.

Postopek odvzema premoženja nezakonitega izvora po tem zakonu tako ni kazenski ali kaznovalni postopek, temveč gre za civilnopravno posledico dejstva, da je storilec ali drug upravičenec pridobil premoženje z nezakonitim dejanjem.

Našemu zakonskemu predlogu so naklonjeni tudi nekateri priznani pravni strokovnjaki. Tako npr. mag. Goran Klemenčič, predsednik Komisije za preprečevanje korupcije, pravi: "Absurdno je, da te država ne more vprašati, če obstaja sum, da imaš premoženje nezakonito, kako si do tega premoženja prišel, in da je za to potrebna nujno kazenska obsodba, ki je najtežja obsodba, najbolj zapleten postopek, kar jih obstaja v pravnem svetu." Dr. Boštjan M. Zupančič, bivši ustavni sodnik in sodnik Evropskega sodišča za človekove pravice, pa o odvzemu premoženja nezakonitega izvora meni: "To je zelo dobra pobuda, ki morda prebuja imunski sistem države (policija, sodišča, itd...)".

Franco Juri
prvopodpisani med predlagatelji zakona

